Aydınlık
Kuruluş yılı: 1921
Kurucusu: ŞEFİK HÜSNÜ
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!
ÇARŞAMBA 25 HAZİRAN 1980
10 LİRA

NURHAK'TAN KIZILDERE'YE EYLEMCİLER ANLATIYOR
Yeni BÖLÜM 12 MART
8. SAYFADA

● Erbakan: "Bu vahim gidişatın manevi mesuliyetine iştirak etmiyoruz. Kendimizi serbest addediyoruz" dedi ve ekledi: "Kararımız hükümeti düşürmek mahiyetinde değildir", fakat iyi bir hükümet çözümü görüldüğünde, bu hükümeti düşürebiliriz"

● "Açıklamanız desteği çekmek anlamına gelmez mi?" şeklindeki bir soruya Erbakan şu cevabı verdi: "Hayır, destekleme mecburiyetini üzerimizden kaldıracağız, desteklememeyi çekmek başka şey, desteklememe mecburiyetini üzerimizden kaldırmak başka şey"

MSP ve AP de olumlu oy kullandı

Gensoru gündeme alındı

● Başbakan Demirel, grupta yaptığı konuşmada, "Gensoruda korkulacak bir taraf yoktur" dedi

ANKARA (ÖZEL)

MİLLET Meclisi Genel Kurulu'nun dün yapılan oturumunda CHP Genel Başkanı Ecevit ve arkadaşları tarafından verilen gensoru önergesi gündeme alındı. MSP ve AP'li milletvekilleri de gensorunun gündeme alınması doğrultusunda oy kullandılar.

Dün sabah toplanan MSP ve AP gruplarında gensorunun gündeme alınması yolunda oy kullanılması kararlaştırıldı. MHP de AP ile birlikte hareket etme kararı aldı.

Anayasanın 89. maddesine göre, gündeme alma kararıyla birlikte gensorunun görüşme günü de belirleniyor ve gensorunun görüşülmesi gündeme alma tarihinden başlayarak iki gün geçmedikçe yapılamıyor ve yedi gün sonraya da bırakılamıyor.

MSP'NİN TUTUMU

MSP Grup toplantısından sonra alınan kararları açıklayan Erbakan şöyle dedi:

"Bu gensoru yokluk, anarşi ve kıtlık meselelerinin Parlamentoda görüşülmesi için verilmiştir. Bunda fayda umuyoruz. Bunun görüşülmesinde fayda var dememiz, hükümetin düşürülmesi desteğin çekilmesi demek değildir.

Erbakan yaptığı açıklamada, gensoru konusunun Parlamentoda görüşülmesinin ayrı, hükümetin düşürülmesi konusun da ayrı bir konu olduğunu söyledi. MSP Genel Başkanı, "Bu vahim gidişatın manevi mesuliyetine iştirak etmiyoruz. Kendimizi serbest addediyoruz. Kararımız hükümeti düşürme mahiyetinde bir karar değildir. Fakat iyi bir hükümet çözümü görüldüğünde bu

(Devamı sa. 6 sü. 3'de)

İstanbul'da öldürülen CHP'li tersane işçisi Hakkı Kalfa'nın cenaze törenine katılan işçiler düzgün bir şekilde mezarlığa kadar yürüyerek sessizce dağıldılar. (Fotoğraf: Reşat Çiftçi)

CHP Kayseri İl Başkanını öldürmekten sanık bir kişi emniyetten kaçtı

● MHP Gaziosmanpaşa İlçe Başkanı, eşi ve çocuğuyla birlikte öldürüldü.

● İstanbul Belediyesi Başkan Yardımcısı ve CHP Beyoğlu İlçe Başkanı Bülent Demir'in cenazesi bugün törenle kaldırılacak.

HABER MERKEZİ

CHP Kayseri İl Başkanı Mustafa Kulkuloğlu'nu öldürmekten sanık olarak yakalanan Doğan Erkan adlı bir genç sorguya götürülürken kaçtı.

Kayseri Vali Vekili Selvi Yetkiner, polisin ihmali bulunduğunu belirterek ihmali görülen polis memuru Ali Esen hakkında soruşturma açıldığını, kaçan sanık Doğan Erkan'ın da yakalanmasına çalışıldığını söyledi.

(Devamı sa. 6 sü. 3'de)

DİSK Genel Kurulu başlıyor, Lastik-İş, DİSK'te azınlık tahakkümü kurmak isteyenlere dikkat çekti

HABER MERKEZİ

DİSK'in 7. Erken Genel Kurulu bugün İstanbul'da Harbiye Şehir Tiyatrosunda toplanıyor. 5 gün sürecek olan kongreye toplam 423 seçimli delege katılıyor. Kongrenin ilk günü, daha önce Onur Kurulu kararı ile üyelikten ihraç edilmiş bulunan bazı Maden-İş, Banksen ve Aster-İş yöneticilerinin delegelikleri konusunun gündeme gelmesi bekleniyor.

Kongre öncesi yapılan delege tespit çalışmalarında Maden-İş'in kongreye göndereceği delege sayısı konusunda çeşitli anlaşmazlıklar çıkmış, Maden-İş yönetimi, delege sayısının 89 oldu-

(Devamı S. 6 Sü. 6'da)

NATO Bakanlar Konseyi toplantısına katılmak üzere Ankara'ya gelen ABD Dışişleri Bakanı Edmond Muskie, Başbakan Demirel ve Dışişleri Bakanı Erkmen'le.

NATO Bakanlar Konseyi toplantısı bugün başlıyor

ABD Dışişleri Bakanı: «Güçlü bir Türkiye görmek istiyoruz»

● Erkmen: "Türkiye'ye yakın bir bölgede son altı ay içinde meydana gelen olaylar toplantının önemini artırmıştır."

● Luns: "NATO'nun güneydoğu kanadında birlik güçlendirilmelidir."

● Mitsotakis: "Ankara'yı ziyaretim Türkiye-Yunanistan arasında yeni bir devrin açılmasına yol açacak."

ANKARA (ÖZEL)

NATO Bakanlar Konseyinin İlkbahar Toplantısı bugün Ankara'da başlıyor. Toplantıya katılacak ülkelerin heyetleri dünden itibaren Ankara'ya gelmeye başladılar. Toplantının özellikle NATO üyeleri arasındaki görüş ayrılıklarının tartışılması bakımından daha da önem kazandığı bildiriliyor.

Ankara'da bugün başlayan NATO Dışişleri Bakanları Konferansına katılan 13 ülkenin dış işleri bakanları salı günü Ankara'ya geldiler. ABD Dışişleri Bakanlığı Siyasi İşler Yardımcısı M. Nimetz'den sonra Dışişleri Bakanı Muskie de Ankara'ya geldi. Başbakan Süleyman Demirel ve Dışişleri Bakanı Hayrettin Erkmen tarafından kabul edilen Muskie, dün gece de Alman, İngiltere ve Fransa Dışişleri Bakanları ile dörtlü bir görüşme yaptı.

Toplantıdan önce dün Ankara'da NATO Genel Sekreteri Joseph Luns bir basın toplantısı yaptı. ABD Dışişleri Bakanı Muskie ise Demirel ve daha sonra da Yunanistan Dışişleri

(Devamı sa. 6. sü 4'de)

BAŞYAZI

Demokrasi ve Batı

Doğu Perinçek

NATO Bakanlar Konseyinin Ankara toplantısı, Türkiye'nin Batı için büyük önem kazandığı bir zamana denk düşüyor. Öte yandan Türkiye'nin de bugün Batı ülkelerinin dostluğuna ihtiyacı vardır.

Batı, üç-beş yıl öncesine kadar Türkiye için sömürü, baskı ve denetim anlamına geliyordu. Gerçi bu olgular, eski şiddetini sürdürmese bile, ortadan kalkmış değildir. Ancak dünyadaki güçler dengesindeki köklü değişiklikler, daha açık bir deyişle Moskova lehine bozulan güç dengesi, Batı ile Türkiye'nin kaderini birleştirmiştir.

İlk adımını Afganistan'ı işgal ederek atan Sovyetler Birliği, bugün güneye sarkmaya çalışıyor. Fakat asıl amaç, Avrupa'yı dize getirmektir. Ortadoğu, Avrupa'nın bugün ön cephesi durumuna gelmiştir. Sovyetler Birliği'ne karşı bağımsızlığını ve birliğini koruyan güçlü bir Türkiye, yalnız ülkemizin geleceği açısından değil, Ortadoğu'nun, Avrupa'nın, hatta dünyanın

(Devamı Sa. 6 Sü. 1)

NATO toplantısının baş konusu: Füzeler

NATO Bakanlar Konseyinin Ankarada bugün başlayacak İlkbahar Toplantısında ittifakın geleceği için önem taşıyan konular üzerinde durulacak. Bu konular, 12 Aralık 1979'da NATO ülkeleri dışişleri ve savunma bakanlarının Brüksel'de yapılan özel toplantısında ve 14 Aralık 1979'da Kuzey Atlantik Konseyinde alınan kararların pekiştirilmesi yönünde geliştirilecek.

NATO'nun aralık ayında yayınlanan bildirilerinde uzun menzilli taktik (savaş alanı) nükleer kuvvetlerin modernleştirilmesi ve böylece caydırıcılığın artırılması kararlaştırılmıştı. Ayrıca Sovyetler Birliği ile taktik nükleer kuvvetler sonusunda silah sınırlandırılması görüşmelerinin başlatılması istenmişti.

Aralıktaki modernleştirme kararına göre, Avrupa'ya orta menzilli 108 Pershing-2 füzesi ve 464 yerden fırlatılan Cruise füzesi yerleştirilecek. Bu yerleştirme işlemi 1983'e kadar tamamlanacak. Bu füzeler Sovyetlerin, fırlatıcıla-

(Devamı S.6 Sü. 1'de)

AP, memur ikramiyeleri tasarısının görüşülmesini engelledi

ANKARA (AA)

MİLLET Meclisi Danışma Kurulu memur emekli ikramiyelerinin iki katına çıkarılmasına ilişkin kanun teklifinin öncelik ve ivedilikle görüşülmesi konusunu AP temsilcilerinin Kurula katılmaması sonucu karara bağlayamadı.

Millet Meclisi Danışma Kurulu, dün saat 11.00'de Millet Meclisi Başkanı Cahit Karakaş'ın başkanlığında toplandı. MSP-CHP ve MHP'nin yasa tasarısının öncelikle ve ivedilikle görüşülmesi konusunda anlaşmış olmalarına rağmen AP grup temsilcilerinin toplantıya katılmaması, Kurulda karar alınmasını engelledi.

Danışma Kurulunda bir konuşma yapan AP Grup Başkanvekili Oğuz Aygün Danışma Kurulunun teşekkül etmediğini, Meclisin gensoru gibi bir konuyu görüşürken başka bir meseleyi müzakere etmenin bir anlamı olmadığını söyledi. Oğuz Aygün şöyle dedi: "Bizim katılmayışımız bir kaçış değildir. Bir meseleyi bırakıp, başka bir meseleye atlamanın ciddiyetle bağdasmamasındandır."

TİKP Başkanlık Kurulunun NATO Bakanlar Konseyi toplantısı ile ilgili bildirisi

Artan Rus tehdidine en geniş barış cephesiyle karşı konulabilir

● *Ülkemiz, "ABD'nin ileri karakolu olmak" tehlikesiyle değil, Sovyet tehdidiyle karşı karşıyadır*

● *Sovyetler Birliği, Avrupa'yı dize getirmek için, bugün Ortadoğu'ya yüklenmektedir*

● *Güç dengesi, Moskova lehine bozulmuştur.*

● *Sovyetler Birliği'nin yeni köprübaşları ele geçirmesini önlemek, insanlığın en önemli sorunu haline gelmiştir.*

● *Moskova'ya cesaret veren bölünme ve parçalanmalar altedilmelidir.*

● *Akıllı siyaset, Filistin halkının ve Arap ülkelerinin yasal haklarını tanımak, İran'a karşı müdahale ve baskıdan uzak durmaktır.*

● *NATO içinde bağımsızlığımıza, egemenliğimize, eşitliğe ve millî savunma ihtiyaçlarımıza aykırı bütün ilişkiler düzeltilmelidir*

● *Canalıcı sorun, milli savunmamızı güçlendirmektir.*

ANKARA (ÖZEL)

Türkiye İşçi Köylü Partisi Başkanlık Kurulu bugün Ankara'da başlayacak NATO Bakanlar Konseyi Toplantısıyla ilgili bir açıklama yayınladı. Açıklama aynen şöyledir;

Tehdit nereden geliyor?

NATO Bakanlar Konseyi İlkbahar Toplantısı bugün Ankara'da başlayacaktır. Kimi çevreler, ülkemizin "ABD'nin ileri karakolu" olmak tehlikesi ile karşı karşıya bulunduğunu ileri sürmektedirler. Bu yöndeki propaganda, aslında yurdumuza yönelen gerçek tehdidi gizlemeye hizmet etmektedir.

1950'lerin ve 1960'ların dünyası artık arkamızda kalmıştır. O günleri geri getirmeye ve ülkemizi ABD'nin Ortadoğu'daki ileri karakolu yapmaya imkan yoktur.

Bugün yurdumuza yönelen tehdit, 1950 ve 1960'lardan farklı olarak Moskovalı emperyalistlerden gelmektedir. Sovyetler Birliği, Avrupa'yı dize getirmek ve dünyaya hakim olmak için bugün Avrupa'nın petrol musluğunun bulunduğu ve önemli deniz yollarının kesiştiği Ortadoğu'ya yüklenmektedir. Sovyet sosyal-

(Devamı S. 6 Sü. 6'da)

Durum

Bizim Erhan Yalvaç'ın 16 Haziran günlü Aydınlık'ta güzel bir karikatürü yayınlandı. Erhan, Türkeş'in iki portresini çizmiş yan yana, Türkeş ikinci portrede eni-konu keyifli. Portrelerin altında da şunlar yazıyor: "Eskiden biz güvenlik kuvvetlerine yardım ederdik.. Şimdi de onlar bize..."

Bazen iki ,çizgi, ciltler dolusu yazıya bedeldir. Erhan'ın son zamanlarda yayınladığı karikatürler, Türkiye'deki siyasi durumu çok berrak bir şekilde gözler önüne seriyor. Erhan'ın başarısının sırrı, gerçeği olgularda aramasıdır, yani kafa berraklığı...

Erhan'ın belirttiği gibi, güvenlik kuvvetleri son zamanlarda gerçekten de Türkeşlerin istediği doğrultuda girişimler (ya da operasyonlar) sergiliyorlar. Son zamanlar sık sık halkın üzerine ateş açılıyor, insanlar öldürülüyor, polis terörü kara bir kırbaç gibi kitlelerin üzerinde şaklayıp duruyor...

Tarih bize şunu öğretiyor: Halkın özgürlüklerine, canına-kanına kasteden her türlü girişim, ister resmi isterse sivil görünümlü olsun, karanlık güçlerin işine yarar. Ülkemizde gitgide yoğunlaşan devlet terörü bu yüzden Türkeş ve benzerlerini son derece memnun ediyor. Türkeş, terör yoğunlaştıkça, keyifle ellerini oğuşturuyor, iktidar koltuğunu daha bir güçle hayal ediyor...

Türkeş'in hesabı artık ayan beyan hale gelmiştir. Başbuğ, AP'yi ve bir kısım güvenlik kuvvetlerini halka karşı birleştirerek kamçı gücüne dayanan bir "istikrar" istiyor. Kitleler şu sıralar bir durgunluk içindedir. Türkeş, kitlelerdeki durgunluğu yılgınlığa dönüştürmek amacındadır. Kendi cinayet şebekelerinin yanısıra devletin sopası, Türkeş'e bunun için gereklidir. Türkeş hesap ediyor ki, çeşitli bölgelerdeki milliyet ve mezhep ayırımlarını da kullanarak Parlamentodaki temsil gücünü artıracak ve 1980'li yılların ortalarında, AP'yi de kullanarak iktidar koltuğuna iyice yanlayacak...

Sahte solcu çeteler bugüne kadar Türkeş'in bu planına hizmet etmişlerdir, bir kısmı hâlâ da hizmet ediyor. Sahte solcular, büyük darbeler yemelerine ve esas olarak yenilgiye uğramalarına rağmen, daha hâlâ devletle hesaplaşma mantığı içindedirler. Tedhiş olayları şeklinde kendisini gösteren bu mantık, örneğin 15-16 Haziranın yıldönümünde bir subay ve bir askerin öldürülmesi, devlet terörünün alevlenmesine yol açıyor. Bir kısım güvenlik kuvvetleri, sahte solcu çetelerin provokasyonlarını bahane ederek, kitlelere daha bir şiddetle yükleniyorlar. Denilebilir ki, Türkeş kaynaklı terörle, Brejnev kaynaklı terör, devlet terörünün değirmenine su taşıyor.

Bu gerçeği, sol kesimdeki iyiniyetli unsurlar, maceracılığın etkisinde olan, ama gerçekten kitleler için bir şeyler yapmak isteyen unsurlar da görmek durumundadırlar. Maceracılık bugün, hiç kuşku götürmeyecek bir açıklıkta, Türkeş'lerin ve Brejnev'lerin hizmetindedir. Maceracılık, tamamen kitlelere karşı, üstelik kitle kıyımına yol açan bir çizgiye girmiştir. Bu kafada ısrar etmek, halk düşmanlarının safında yer almakla birdir. Biz buradan, bütün solcu gruplara, özellikle bu grupların tabanlarına çağrıda bulunuyoruz: Maceracı safları terkedin, yürüdüğünüz yol karşı-devrimin yoludur!...

* * *

Faşizmin eni-konu silkindiği, bir anlamda tırmanışa geçtiği şu sıralarda, AP'nin ve CHP'nin iyiniyetli unsurlarına da önemli görevler düşüyor. MHP, AP'yi dönüşü olmayan bir bataklığa sürüklemektedir. Türkeş, "Ya devlet başa, ya kuzgun leşe" mantığı içindedir. Türkeş'in amacı, faşist bir diktatörlüktür. Bir an için varsayalım ki Türkeş bu amacına ulaştı; o taktirde, parlamenter sistemle birlikte AP'nin varlık nedeni de ortadan kalkacak, kıratın kemikleri bile kalmayacaktır!

Aynı şey, elbette, CHP için de sözkonusudur. Ama eğer CHP Rusya'ya ve onun beşinci koluna hayırhah bir tutum takınarak faşizmin tırmanışını önleyebileceğini düşünüyorsa, yanılıyor. Türkeş ve Brejnev, aynı tavanın balığıdır! Her ikisi de ülkemizde halka karşı bir iktidar alternatifi yaratmak çabasındadır. Brejnev'e sırt yaslayarak Türkeş'i alt etmek mümkün değildir. Zorbalığı saf dışı etmenin yolu, halkla birleşmek, halkın sınırsız gücünü harekete geçirmektir...

düşünce dünyası

ÜNİVERSİTE GİRİŞ SINAVLARI VE YEREL YÖNETİMLER

Erhan Taneri
(Ceyhun Atuf Kansu Kültür Merkezi Müdür Yardımcısı)

ÜLKEMİZDE her yıl binlerce gencin umutlarını sömüren bir sınav yapılır. 11 yıllık emeğinin karşılığında yüksek öğrenime aday olan gençlerin yüzde 60'ı okulsuz, işsiz kalırlar. 11 yıl boyunca öğrendiği bilgiler (eğer torpili yoksa) onu devlete 13.3'den memur yapmaya bile yetmez. Biz bu gençleri ya özel dershanelerin kucağına iteriz ya da toplumsal sorunlarımıza yenilerini ekliyecek militan haline getiririz.

Ülkedeki çarpık ekonomik düzen ve bunun sonucu yanlış eğitme nedeni ile sokağa ittiğimiz bu gençlerin psikolojik durumları önemlidir. Ana babalarına, sınavı kazanmış arkadaşlarına bakış açıları değişmiş, eziklik içindeki bu gençler kendilerini kabul ettirebilmek için maceracı grupların birinde yer almakta, önemli bir kısmı da faşistlerin ağına düşmektedir. Şiddetini artıran terör nedenleri arasında isteyenin istediği kadar okuma hakkına sahip sayıldığı ülkemizdeki bu, adaletsizlik sayılmalıdır.

Ancak sorunun yanıtını ucuz slogan avcıları gibi "ÜSS kaldırılsın" diyerek veremeyiz. En iyi niyetli yönetim bile kısa vadede herkese yüksek okulda okuma olanağını verecek alt yapı düzenlemesini yapamaz. Bu ancak eğitim düzenindeki toplumcu, realist bir çözümleme ile mümkün olabilir. Ülkemizin sorumlu sorumsuzları yani Başbakan ve arkadaşları (her yönetimin Başbakan ve arkadaşları) eğer yerel yönetimlere olanak sağlarlarsa ve Parlamentodaki ülkesini seven üyelerin gayreti ile yerel yönetim yasası düzenlenebilirse toplumun ekonomik ve sosyal önemli bir yarasına ilk yardım yapılabilir..

Yerel yönetimler kentin en önemli, halkın yığınsal olarak katıldığı ekonomik ve siyasi örgütleridir. Değişen toplumumuzda yerel yönetimler hemşerilerinin istemlerini ve sorunlarını yakından bilen, bunlara göre hizmet üreten (ya da üretmesi gereken) kurumlardır. Halka ters düşen bir yerel yönetim yöneticileri ilk seçimlerde bu görevlerinden uzaklaşmaktadırlar. Türkiye'de demokrasinin direkt işlediği bu kurumlar türlü nedenlerle merkezi yönetimin vasiliği altındadır. Çıkarıldığı tarih düşünüldüğünde işlevi ve kapsamı yeterli olan belediyeler yasası günümüzde yerel yönetimlerin eline ayağına vurulan kelepçelerden başka bir şey değildir. Üstelik Türkiye gibi sosyal gelişmenin ekonomik gelişmenin çok ilerisinde olduğu ülkelerde yerel yönetimler sosyal konularla ilgili kılınmak zorundadır.

ÜSS'zedeleri toplumla yararlı ilişkili tutma görevi de yerel yönetimlere verilmelidir. Yukarıda belirttiğim gibi hemşerilerin tüm gereksinimlerini bilen bu kurumlar yüksek öğrenim hakkını elde edememiş gençleri açacağı eğitim kurumlarında kentin gereksinimi olan konularda beceri sahibi yapmalıdır.

Hatırlamalıyız ki, Köy Enstitülerinde yetişenler bu gün toplumu ayakta tutan görevleri yapmaktadırlar. Benzeri bır eğitim örgütlenmesini yerel yönetimler Kent Enstitüsü adı altında yapabilirler. Bir kez daha belirtmekte yarar var. Bu ancak ülke merkezi yönetiminin korkmadan vereceği olanakla sağlanabilir.

Toplum olarak bu yıl ve daha evvelki yıllarda yüksek öğrenim hakkını kazanamamış gençleri kazanmak zorundayız. Tüm yöneticileri uyarıyorum. Bu gençlerin geleceklerini sağlamak zorundasınız. Yerel yönetimlerinize güveniniz. Kent Enstitüleri kangren olmuş bir yaranın sarılması demektir.

Yerel yönetimler açısından bu, yapmak zorunda olduğu bir görev olarak kabul edilmelidir. Halkını kendi içinde örgütlemek bir belediyenin ilk amacı olmalıdır. Bu örgütlemenin püf noktası da ekonomik sorunlara halkçı bir yaklaşımla gelişmenin bütünlüğü ilkesi çerçevesinde yaklaşmaktır. Açacakları Kent Enstitülerinde şehirlerinin gereksinimi olan yetişmiş insanları eğitecekleri gibi insan değerinin ve yaşamının önemini vurgulayacaklardır.

Kent Enstitüsü projesini kendilerine olanak verildiği an uygulamaya sokabilecek belediyelerimiz vardır. Yeter ki, Demirel'in ve partisinin dışa ödün verici mantığı ve hükümeti başımızdan bir daha gelmemecesine gitsin, demokrat, toplumcu bir yönetim iş başına gelsin. Eğer bu hükümetin Başbakan koltuğunda sayın Ecevit'i görürsek ondan ricamız da yerel yönetimlerinden korkmaması, iç politikada güç olmalarının öncelikle kendisine yararlı olacağının bilinmesidir.

Sözlerimi bu yıl ÜSS'de mücadele edecek gençlere bir çağrıda bulunarak bitirmek istiyorum.

Gelin, hep birlikte yerel yönetimleri ve merkezi yönetimi zorlayalım. T.C. yurttaşı olarak Anayasal haklarımızı koruyalım. Topluma yararlı olma arzumuzu vurgulayalım. Çarpık eğitim düzeninin kurbanı olmaktan kurtulup yararlı olalım.

ÜSS'de harcadığınız kadar enerjiyi bu konuda harcayınız. Yanlız unutmayınız ki, bu eylemimiz ancak Anayasal kurallar içinde olursa meşru olur. Maceracı grupların içi boş sloganlarına kapılmadan yerel yönetimlerimizi Kent Enstitülerine zorlayalım. Kemalist düşüncenin bekçisı, halkın emireri olmanın gereğini omuz omuza hak isteyerek yerine getirmeliyiz. Bu onurlu eylemde başarılar dilerim.

HALKIN SESİ

GAZETEMİZİN SAHİBİ 45 MİLYON HALKTIR

Köyümüze MHP'yi tutan, nurculuk ve bölücülük yapan imam gönderdiler

İzmir'in Selçuk ilçesine bağlı Çamlık köyü, Aydın asfaltı üzerinde bulunan şirin bir köydür. Köyümüzün imamı 2 Mart 1980 tarihinde imamlık görevinden istifa ederek, Selçuk Ortaokuluna öğretmen olarak atanmıştır. Selçuk Müftülüğü köyümüz camisine mart ayından beri imam tayin etmedi. Selçuk Ortaokul öğretmenliğine atanan eski imam hem öğretmenlik hem de köyümüzün imamlığını yapıyor gözükmekte. Bu nedenle de iki taraftan maaş aldığı köy halkının dilinde dolaşmaktadır. Hal böyle iken köyümüz muhtar ve ihtiyar kurulu birkaç kere Selçuk Müftülüğüne müracaatta bulunmuş ise de, köyünüzde imam vardır diye savmaktan başka bir şey yapmıyor. Bunun üzerine Kaymakamlığa başvurduk. Buradan da bir sonuç alamadık.

Sonunda imam sıkışınca Karaburun ilçesinin bir köyünde imamlık yapmakta olan öz hemşerisini köyümüze imam olarak gönderdi. Ancak 28 Mayıs tarihinde İzmir İl Müftülüğüne gönderilen evrakların halen burada bulunduğunu öğrendik.

Diyanet İşleri Başkanlığının yönetmenliğine göre boşalan köy kadrolarına imam tayin etmek için 15 gün önceden ilan edilmesi, 15 gün ilan edilmek üzere il ve ilçe müftülüğüne tezkere yazılması gerekir. Sınav günü komisyon kurulur, müracaat edenler sınava tabi tutulur. Başarı gösterenlerin tayin işlemleri bundan sonra yapılır. Selçuk Müftülüğü böyle bir şeye riayet etmemiştir.

Selçuk Müftülüğüne şikayette bulunduk, kaymakamlığa şikayette bulunduk, hatta İzmir Valiliğine ve Müftülüğüne de şikayette bulunduk. Ancak bütün bu şikayetlerimiz, "oldu olacak" gibi kelimelerle geçiştirildi. Bizi aldatıyorlar. Esas gayeleri, tayin edilen imamın evrakları Ankara Diyanet İşleri Başkanlığının onayından geçtikten sonra, biz yapmadık Diyanet İşleri yaptı diyecekler. Bizi de böylece avutacaklar.

Köyümüze kanunsuz bir şekilde, öz hemşerisini kayırarak gönderilen imam, görev yaptığı yerde MHP'yi tuttuğu ve nurculuk yapıyorum gibi oyunlarla halkı böldüğü için köylülerle arası açılmış. Köylülerin camiye bu yüzden getmediklerini öğrendik. Böyle bir şahıs köyümüze fayda yerine zarar verecek.

İmamlık görevi kutsal bir görevdir. Bu görevi lekelemek istemediğimiz için bugüne kadar meşru yollardan hareket ettik. Ancak bu olmadı.

Çamlık köyünde çevre köylerden birçok imam görev istemektedir. Ancak bu istekler yukarıda da izah ettiğimiz nedenlerden mümkün olmadı.

Köy halkı adına, ilgili makamların ilgilenmelerini, hak ve adaletin yerini bulmasını istiyoruz.

Saygılarımızla

Selçuk Çamlık köylüleri adına
4 okuyucu

Balgat'ta herkes huzursuz ve tedirgin

Mahallemizde, AP hükümeti kurulduğundan beri tekrar eskisi gibi kargaşa ve katliama açık bir ortam yaratılmaya çalışılmakta ve her türlü provokasyona açık olaylar olmaktadır. Balgatımızda oturan şoför, bakkal, işçi, memur ve öğrenci, işsiz hepsi tedirgin ve herkes kuşkulu yine. Anarşinin bir kanadında Çukur Ambar Trafik Hastanesi kesiminde çöreklenen ÜYD'liler, diğer kanadında da maceracı çizgi izleyen birçok , genç. Bunlar sayesinde birkaç dükkan sahibi dükkanını kapattı, başka iş çevirmeye başladılar. Çünkü yakın geçmişte esnaftan haraç topluyorlardı. Geceleri bazen rastgele silah sesleri patlatıyorlar. Gecekonduda oturanlar "Acaba yine ne oldu? Şimdi polis, asker dolar kimi götürecekler acaba?" diye tedirgin ve huzursuzlar hep. Sanki mahallemize asker ve polisi davet ediyorlar. Bugünlerde de bir gün ÜYD'li komandolar, bir gün kendine solcuyum diyenler yazı yazmaya çıkıyor. Çukurambar'daki Ülkü Yolu Derneği üyelerinin başını bazı Çorumluların çektiğini ve 50. Yıl Karakolundaki bazı polislerin ÜYD'lilere göz yumduğu söyleniyor. 26 Mayıs 1980 akşamı hafif karanlık çökünce bir sokağın başında bazı polislerin sarhoş vaziyette nara attıkları da söylentiler arasındadır. Devlet İstatistik Enstitüsü Editing ve Kod şubesinde kadrolu memur olarak çalışan babası MHP'li yönetici olduğu söylenen Ahmet isminde bir memurun olayların içinde olabileceği söylenmektedir.

ÜYD'nin arkasından giden, sahte Bozkurt efsaneleri ile, Turancılık hayalleriyle, 16 devlet efsaneleriyle uyutulmuş gençlere sesleniyoruz. Yaptığı eylemlerle halkı bölen ve en saldırgan emperyalist Rusya'nın güç toplamasına hizmet eden, hakkında 11 suç duyurusu bulunan MHP'den elinizi çekiniz.

Kendine solcu adı takan gruplara da sesleniyoruz. ÜYD'lilerle aynı kefeye düşmek acı olur. Hele hele, mahallemizde kargaşalığı, huzursuzluğu artırmaya, halkı polisle, askerle karşı karşıya getirmeye hiç kimsenin hakkı yoktur. Yaptıklarınızla halka zarar verdiğinizin farkında değilsiniz hâlâ. MHP'nin ve Rusya'nın iç savaş kışkırtmalarına karşı, hangi görüşten olursanız olun, hangi mezhepten olursanız olun tüm halkımızın birliğe muhtaç olduğu şu dönemde, bu kara günleri geride bırakmak için gelin birleşin.

Saygılarımızla.

Ankara Balgat'tan iki okuyucu

Komandolar Karabük'ü K.Maraş'a döndürmek istiyorlar

Türkiye'nin her yeri gibi Zonguldak'ta da birşeyler oluyor. Bellibaşlı işçi bölgelerinden biri olan Zonguldak bu güne kadar yaşamadıklarını yaşıyor şu günlerde. Toplam 100 bin civarında işçi çalışan bölgede anarşi ve terör tırmanmalar içinde.

En son Karabük'te doruk noktasına ulaşım olaylar yeni bir Kahramanmaraş'a döndürülmek istendi. Buradaki olaylardan önceki ve sonraki durumun ise il merkezine yansıması pek farklı değil. Gündüzleri sokaklarda MHP'liler polisin gözü önünde insanların yolunu kesiyor, gazetesini yırtıyor, dövüyor. Polis saldırganları yakalayacağı yerde destekliyor. Karabük'te de MHP'lilerin kaymakamın desteğinde olduğu iyice yaygınlaşmıştır.

Bunlarla birlikte bakış açımızı, iki Demir Çelik Fabrikası, 50 bin işçi çalıştıran havzaya çevirirsek Türkiye'nin kalbinin Zonguldak'ta attığını görürüz. Önümüzdeki dönemde Zonguldak Havalisi Maden İşçileri Sendikasının toplusözleşmeye oturacağını ve sözleşme görüşmelerinin daha ziyade Demirel hükümeti tarafından gaspedilmek istenen hakların korunması ve geliştirilmesi olacağını herkes biliyor. Bunun için Türkiye'de silahların gölgesinde toplusözleşme yürütmek isteyenlerin var olduğunu unutmamak gerekmektedir. Dolayısıyla toplusözleşme ortamında işçilere karşı gelişecek olaylarda işçilerin tepkisinin ne olacağı ise bazı çevrelerce şimdiden hesaplanıyor.

Zonguldak'ı öbür yanında ise yetki kaybetmek üzere olan TKP var. Kdz. Ereğli'de her an gelişebilecek bir işçi hareketinin korkulu rüyasını görüyor. Tabanını tehlikede görüyor. O halde orada da silahların gölgesinden medet uman T.Maden-İş'tir.

Karabük'teki duruma bakınca, alabildiğine MHP saldırılarını sürdürüyor. Çeşitli üslerden yararlanıyor. Kurtarılmış bölgeler oluşturmuş durumda. Halkı sindirmek, susturmak da işine gelen en önemli hedeflerinden biri.

Olayların bir yönünün görünen nedenlerle değerlendirmesi sonucu sıkıyönetime en fazla ihtiyaç duyan MHP'dir. MHP elinden geleni yaparken TKP de elini oğuşturacaktır. Maceracılık da hesapsız sonuçsuz ataklarla saldırıların gizlenmesine hizmet edecektir.

Burada işçi sınıfına ve Zonguldak halkının tümüne düşen görev uyanıklığı elden bırakmamak, demokratik ve ekonomik haklar için geleneksel mücadeleyi yükseltmektir. Böylece hem işçi haklarını doğrudan gaspetmek isteyenler hem de işçi yanlısı görünüp el oğuşturanlar paylarına düşen cevabı almış olacaklardır.

Bir Okuyucu

Çeşitli maceracı grupların peşinden giden arkadaşları birliğe çağırıyorum

Çeşitli maceracı ve karşı devrimci grupların peşinden giden tüm arkadaşlara bu yolun çıkmaz bir yol olduğunu ve teslimiyete götürdüğünü söylemek isterim. Bazı yerlerde çeşitli gruplardan insanların devrimcilere sırtını dönmeleri, bazı yerlerde de ihanete kadar gidenler oluyor.

Bu siyasetlerin peşinden giden arkadaşlara şunu da söylemek isterim. Bir süre önce Hergün gazetesinde çıkan yazıları incelemelerini tavsiye ederim. Çünkü bu gazete Aydınlık, TİKP düşmanlığı yaparken kendine solcuyum diyen gruplarla aynı cephede saldırmaktadır. Geçen günlerde Hergün gazetesi İbrahim Kaypakkaya'yı Doğu Perinçek'in öldürttüğünü yazıyordu.

Bence bundan ibret almalıyız. Bu iftiraların geldiği yöne cephemizi dönmeliyiz. Faşistlerin azgın bir şekilde saldırılarını yoğunlaştırdıkları şu günlerde Birlik, Barış ve Özgürlük için solun birliğini sağlayalım.

Rusya'nın kışkırtıcılığına karşı TİKP etrafında birleşelim.

Saygılarımla.

Turhal'dan A.YÖNEL

Ziya Bayrak'ı saygıyla anıyoruz

Geçirdiği bir hastalıktan, hayatını kaybeden yurtsever devrimci arkadaşımız Ziya Bayrak'ın anısı önünde saygıyla eğilirim. Başta ailesi olmak üzere tüm arkadaşlarına başsağlığı dilerim.

Dürüst, halk içinde saygınlığı olan Ziya'yı, herkes bilir. Sakin, fazla konuşmayan, büyüklerini dinlemeye özen gösteren bir insandı. Maddi zorluklar içerisinde hayatla boğuşuyordu. Maddi imkansızlıklar onu sağlığına bakmaktan alıkoyuyordu. Hasta olmasına rağmen hayattan bıkmayan ve usanmayan bir insandı. Elektrikçilik yapan Ziya namusuyla çalışarak hayatını kazanmaya çalışıyordu.

Fazla yürümek sağlığına zararlı olduğu halde o yılmadan Aydınlık için destek topluyordu. Bizimle beraber köylere gitti. Orada hemen hemen herkes onu tanıyor ve seviyordu.

Sevilen, sayılan değerli bir insan Ziya Bayrak'ı unutmayacağız.

MUSTAFA ATALAY

HALK SAĞLIĞI

Dr. Nadir Paksoy

Aşı takvimi

Sağlıklı bir toplum için, sağlıklı çocukların önemi artık herkesçe kabul edilen bir gerçek. Çocukları hastalıklardan korumanın en kolay ve yaygın yollarından birisi de aşılamak.

Bugün sizlere ülkemizde uygulanmakta olan bir aşı listesi vermek istiyoruz.

Yeni doğan .... Verem aşısı (BCG)

2-3 aylık Difteri, boğmaca, Tetanoz karma aşısı ve ağızdan felç aşısı.

3-4 aylık .... Difteri, boğmaca, tetanoz, karma aşısı ve ağızdan felç aşısının 2. tekrarı.

4-5 aylık . Difteri, boğmaca, tetanoz karma aşısı ile ağızdan felç aşısının 3. tekrarı.

6-12 aylık Çiçek aşısı, (ancak çiçek aşısı uygulaması ülkemizde artık eski değerini kaybediyor. Nedeni Türkiye'de çiçek hastalığının uzun yıllardan beri görülmemesi)

12-15 aylık..................... Kızamık aşısı.

16-17 aylık. Difteri, boğmaca, Tetanoz karma aşısı ile ağızdan felç aşısının 4. tekrarı.

1-3.yaş tifo aşısıBu aşı 1-2 hafta aralarla 3 sefer yapılır ve bu aşı bittikten 1 yıl sonra tekrak bir sefer daha yapılır)

4 yaş. . Difteri, boğmaca, tetanoz karma aşısı ile ağızdan felç aşısının 5. tekrarı.

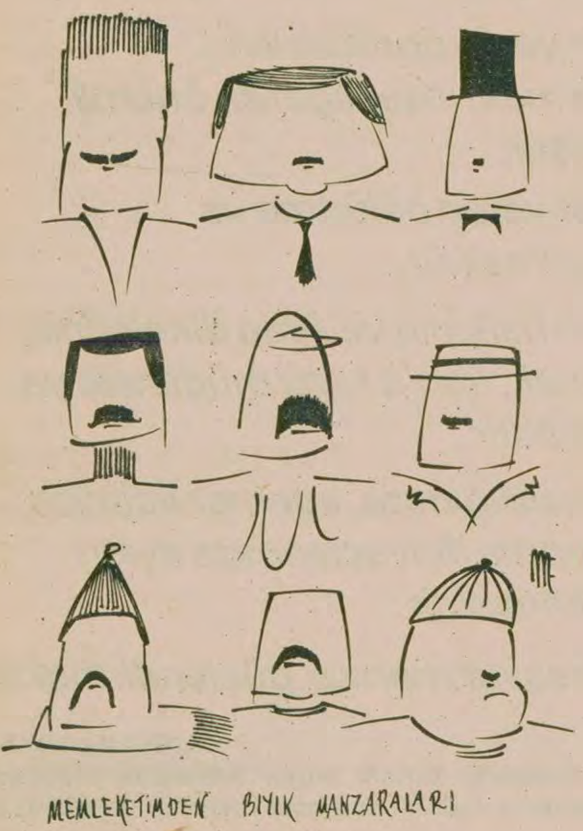
Okula başlarken Difteri, tifo, tetanoz aşısı yapılır. Verem aşısı tekralanabilir.

5 yaşından sonra boğmaca aşısı uygulanmaz.

Aşılar çevredeki sağlık ocakları, hükümet tabiplikleri ve ana-çocuk sağlığı merkezlerinde yapılabilir. Bundan önceki yazılarımızda da belirttiğimiz üzere bu hastalık olduktan sonra tedavisi güç, pahalı olabilir. Ama ucuz ve pratik bir yöntem olan aşı ile burada saydığımız hastalıklardan çocuklarımızı korumuş oluruz.

Anneler bu listeyi kesip saklayarak çocuklarınızı bu plana göre aşılamanız onların sağlıklı bir şekilde büyümesine yardımcı olacaktır.

OKUYUCU KARİKATÜRLERİ

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR BİRLEŞİN

BAYAŞ Basın Yayın A.Ş. adına sahibi ve Genel Yönetmen ORAL ÇALIŞLAR

Yazı İşleri Müdürü: MEHMET ATABERK
Haber ve Makalelerden Sorumlu Müdür: S.AYDOGAN BÜYÜKÖZDEN O.GÜRHAN
Müessese Müdürü: ERTÜR

Adres: Nuruosmaniye Cad. 3/3 Cagaloğlu/İstanbul. Tel: 26 52 44 26 42 93 İdare Tel: 26 61 78
Dizgi: Aydınlık Ofset Tesisleri. Baskı: İst. Güntur. Dağıtımı: GAMEDA

BÜROLAR
ANKARA: Meşrutiyet Cad. 32/8 Kızılay. Tel: 25 38 69
İZMİR: Özgüler İşhanı 452. Sok. 25/3 Konak: Tel: 13 10 90 - 25 25 54
TRABZON: Cumhuriyet Mah. Kasım Sok. 27/10 Tel: 3900
DİYARBAKIR: Beyazıt İşhanı Kat: 3 No: 30 Dörtyol Tel: 38 57 ADANA: Kızılay Cad. 104 Sok. No: 23 Tel: 103 42

İLAN TARİFESİ-ABONE
Başlık yanı 4000 TL. 8 hariç diğer sayfalar st/cm 900 TL. 8. sayfa st/cm 1000 TL. Renkli st/cm 1700 TL. Doğum, evlenme, ölüm st/5 cm 2000 TL. Küçük ilanlar kelimesi 30 TL.
ABONE: Yurtiçi 3 aylık 900 TL. 6 aylık 1800 TL. 1 yıllık 3600 TL. Yurtdışı 3 aylık 1125 TL. 6 aylık 2250 TL. 1 yıllık 4500 TL. Dış ülkeler için posta ücreti alınır.

22340 - 818

Yan ödemelerin 1 milyon memura getirdiği artış, ayda 250 lira

Mem-Der: "Yan ödemelerle memurlara 5 zeytinle 6 gram peynir verildi"

● 200 bin sağlık emekçisine verilen yan ödemelerin ve bazı memurların giyecek paralarının kesildiği açıklandı.

ANKARA (ÖZEL)

MEMURLAR Derneği (Mem-Der) Genel Başkanı Ümit Bayram, dün bir açıklama yaparak, memurlara verilen yan ödeme farkının azlığına dikkat çekti ve Maliye Bakanını eleştirdi. Ümit Bayram yan ödeme farkının bir memurun aylık maaşında sadece 250 liralık bir artış sağladığına işaret ederek şöyle dedi:

"Hükümet yan ödemeleri yüzde 60 artırdı. Hükümetin yaptığı, bir milyona yakın memurun maaşını 250 lira artırmak oldu. Yani 5 kişilik bir ailede adam başına ayda 50 lira. Yani bu artışla bir günde 5 adet zeytin, 6 gram beyaz peynir, 2 adet yeşil soğan düşmektedir."

Mem-Der Genel Başkanı, sağlık emekçilerinin yan ödemelerinin kesilmesine de karşı çıktı. Bayram, 200 bini bulan sağlık emekçisinin yan ödemelerinin kesildiğini, bazı memurlara verilmiş bulunan giyecek paralarının da geri alındığını söyledi.

Yol-İş Federasyonu: "Emekliye ayrılan 1600 karayolu işçisinin kıdem tazminatları 4 aydır ödenmiyor"

ANKARA (ÖZEL)

YOL-İş Federasyonu Genel Sekreteri Muzaffer Saraç, 1 Martta emekliye ayrılan 1600 karayolu işçisinin 820 milyon lira tutan kıdem tazminatının 4 aydır ödenmediğini bildirdi.

Dün bir basın açıklaması yapan Saraç, "Anlaşılan hükümet devalüasyon ve zam yapmaktan kıdem tazminatlarını ödemeye vakit bulamıyor" dedi.

4 Haziranda hükümet ve Türk-İş yetkilileri arasında yapılan görüşmede kıdem tazminatı konusunun da ele alındığını ve hükümetin teminat verdiğini hatırlatan Saraç şunları söyledi:

"Ancak hükümet yetkilileri sözkonusu toplantıda kıdem tazminatlarının ödeneceği tarih konusunda kesin bir şey söylemekten ısrarla kaçındılar. Bugüne kadar tam 4 aydır kıdem tazminatı almayı bekleyen 1600 işçi tam anlamıyla perişan olmuştur. Bu durumu gören emekliliği gelmiş diğer işçiler de emekli olamamaktadırlar."

Banka faizlerinin serbest bırakılmasına rağmen Bankerler, bankaların üç katı faiz veriyor

HABER MERKEZİ

BANKALARIN 1 Temmuzdan itibaren 6 ay vadeli tasarruf mevduatına yüzde 14 faiz verme hazırlığı içinde olmalarına karşılık, aynı süre içinde tefeci ve bankerler yüzde 42'ye kadar faiz veriyorlar.

Bankaların faiz oranlarını pazarlık yoluyla tespit etmesine izin veren kararnamenin bu şartlarda, çeşitli nedenlerle tedavüle akan gezgin paraların bankalarda toplanmasını ve oradan da kontrollü bir biçimde ekonomiye akmasını sağlayamayacağı bildiriliyor. Buna karşılık, yurttaşların serbest piyasaya yeteri kadar güven duymamaları sonucu, özellikle vadeli tasarruf mevduatında bankaların artış sağlamaları da bekleniyor. Bankerlerin ise bir süre sonra bankalarla boy ölçüşebilecek duruma gelmelerinin beklendiği ve sermaye piyasası yasasının bir an önce çıkarılması gerektiği öne sürülüyor.

CHP Gençlik Kolları Genel Başkanı gözaltına alındı

ANKARA (ÖZEL)

KOMANDOLARIN hakim olduğu Seyranbağları Yaprak Sokakta dün saat 23.30 sıralarında kimliği belirsiz kişiler havaya 40-50 el ateş ettiler. Silah seslerinin sona ermesinden sonra olay yerine gelen güvenlik kuvvetleri yetkililerine Yaprak Sokak 29/13 numaradan ateş edildiğini söyleyen MHP'liler burada oturan CHP Gençlik Kolları Başkanı Hasan Belovacıklı'nın dairesini arattırdılar. Aramada bir sobanın altında kutu içerisinde 7.65 çapında bir tabanca ile 6 mermi bulundu. Aynı evde Belovacıklı ile birlikte kalan Gençlik Kolları üyeleri Oğuz Emiroğlu, Muzaffer Koyun, Asuman Hapçı, Tezcan Bayrak gözaltına alındılar.

Oğuz Emiroğlu emniyetteki ifadesinde tabancanın kendisine ait olduğunu söyleyerek, "Biz beş arkadaş faşistlerin baskı kurduğu bu mahallede kalmak zorundayız. Evimize yapılacak bir saldırıda can güvenliğimizi sağlamak için arkadaşlarımın haberi olmadan silah getirdim. Silah bana aittir" dedi. Beş kişi daha sonra sıkıyönetime sevkedildi.

Öte yandan CHP İstanbul Gençlik Kolları Yönetim Kurulu üyesi Hasan Karakuş'un da gözaltına alındığı öğrenildi. 16 Haziran günü gözaltına alınan Karakuş'un, gözaltına alınma gerekçesinin bilinmediği ve 9 gündür kendisinden bir haber alınamadığı belirtildi.

TİKP Kartal İlçe Örgütü: "Bir grubun cinayetinin hesabı halktan soruluyor"

İSTANBUL (ÖZEL)

TİKP Kartal İlçe Örgütü 15 Haziran günü bir asteğmen ve bir erin öldürülmesi ile sonuçlanan olaylardan sonra Karlıktepe Mahallesinde süren jandarma baskısı ile ilgili olarak basına bir açıklama yaptı. Basına yapılan açıklama şöyle:

"15 Haziran Pazar günü Kartal Karlıktepe mevkiinde "Aktancılar" isimli terörist grubun açtığı ateş sonucu vuku bulan vahim hadiseden sonra halk ağır bir baskıya maruz tutulmuştur. Saldırganlar olay yerinden kaçmış, 15-20 dakika sonra gelen güvenlik kuvvetleri bölgeyi kuşatarak evleri tek tek aramış, başta gençler olmak üzere pekçok suçsuz yurttaşımızı gözaltına almışlardır. Sağ olarak gözaltına alınan Aziz Arık isimli 20 yaşındaki genç ailesine ölü olarak teslim edilmiştir. Cenazesi tam bir gizlilik içinde Yakacık ve Soğanlık yolları tutularak katılma engellenerek gömülmüştür.

"Akrabalarından alınan bilgilere göre 16 Haziran günü gözaltına alınan Aziz Arık bir gün sonra Haydarpaşa Askeri Hastanesine getirildiğinde, kafasının arkası ve bir bacağı kırılmış, bacaklarında ve göğüs kısmında sigara yanıkları ve jop izleri görülmüştür. Babasının otopsi raporu istemesine rağmen verilmediği söylenmektedir. Songül Kayabaşı isimli 18 yaşındaki lise öğrencisinin ailesine baskı yapılarak kendisinin teslim edilmesi istenmiş, ailesi tarafından Sıkıyönetim güvenlik görevlilerine teslim edilen Songül Kayabaşı bir gün sonra intihara teşebbüs etmiştir. Halen durumu ağırdır.

"Serbest bırakılan yurttaşlardan da ağır işkence görenler vardır. Zırhlı tugaya götürüldüklerini, kendilerine üç gün yiyecek ve su verilmediğini sorguya çekilerek 'Alevi' oldukları gerekçesiyle dövüldüklerini söyleyen yurttaşlarımız vardır. Vücutlarında morluklar ve darp izleri görülmektedir. Olaylardan sonra bir açıklama yapılmamış olması Kartal'da birçok söylentilerin çıkmasına yol açmıştır.

"Bölgedeki gençlerin büyük bir kısmı gözaltındadır. Bunlara da işkence yapıldığı söylenmektedir. Halk endişe ve korku içinde beklemektedir. Aydınlık çalışanlarından Gülseren Mendekli de ne olduğunu öğrenmek üzere gittiği olay mahallinde gözaltına alınmıştır.

"Vahim olayın tertipçisi "Aktancılar" isimli terörist grup bir süredir, zorbalık uygulamakta, çeşitli saldırı olayları düzenlemekteydi. Bu olaylar hakkında birçok şikayete rağmen uzun süre sessiz kalınmıştır. Bugün ise bu provakatör grubun caniyane eyleminin hesabı halktan sorulmaktadır. Bu haksızlığa son verilmesini bekliyor, durumu kamuoyuna ve Sıkıyönetim yetkililerine duyuruyoruz."

Brejnev'in tam zirve öncesi giriştiği manevra, tartışmalara yol açtı ama...

Carter

Giscard d'Estaing

Thatcher

7 Batılı lider, Sovyet askerlerinin Afganistan'dan tamamen çekilmesini istedi

● Venedik Zirvesinde kabul edilen nihai bildiri açıklandı. Bildiride OPEC'in petrol fiyatlarını artırmasına karşı çıkan Batılı liderler, kömür ve nükleer enerji üretimine öncelik verilmesini istediler

VENEDİK (AA/AFP)

SANAYİLEŞMİŞ 7 büyük devletin Venedik'te yapılan 6. zirvesi pazartesi günü sona erdi. Çalışmalardan sonra zirveye katılan ABD Başkanı Carter, İngiltere Başbakanı Thatcher, Batı Almanya Başbakanı Schmidt, Fransa Devlet Başkanı Giscard d'Estaing, İtalya Başbakanı Cossiga, Kanada Başbakanı Trudeau ve Japonya Dışişleri Bakanı Okita, ortak bir basın toplantısı yaparak nihai bildiriyi gazetecilere açıkladılar.

Ortak bildiride enerji sorunu üzerinde önemle duruldu. Petrol fiyatlarının artışları nedeniyle gelişmiş ülkelerde enflasyonun hızla arttığı kaydedilen bildiride, petrolü olmayan gelişmemiş ülkelerde de kalkınma hızının düşmekte olduğu belirtildi. OPEC'in petrol fiyatlarını artırma kararını kınayan gelişmiş ülkeler 6. zirve bildirisi işsizlik ve para politikaları konularında da yeni önlemler alınması gerektiğini belirtti. Bildiride kömür ve nükleer enerji üretimine öncelik verilmesi istendi.

SİYASİ KARARLAR

Venedik zirvesi nihai bildirisinde, Sovyetler Birliği'nin Afganistan'ı işgal etmesi bir kez daha kınandı. Sovyetlerin Afganistan'dan sınırlı sayıda askeri gücünü geri çekme haberi ise, bazı tartışmalara yol açtı. Sanayileşmiş 7 Batılı ülkenin liderleri, Sovyetlerin Afganistan'dan tamamen geri çekilmesini talep ettiler.

Batılı siyasal gözlemciler, Venedik zirvesinin genel olarak birleştirici olduğunu ancak alınan kararların ılımlı olduğunu belirtiyorlar.

(Devamı Sa. 6 Sü. 2)

Istanbul Basın Merkezi Müdürü M. İhsan Özgen tarafından açılışı yapılan "Türk Basınında Atatürk konulu fotoğraf sergisinin açılış töreninde Fahrettin Kerim Gökay da hazır bulundu. Tod

"Türk Basınında Atatürk" fotoğraf sergisi açıldı

HABER MERKEZİ

BASIN Yayın Genel Müdürlüğünün düzenlediği, "Türk Basınında Atatürk" fotoğraf sergisi, 24 Haziran günü Yapı ve Kredi Bankası Genel Müdürlüğü Galatasaray Galerisinde, İstanbul Basın Yayın Merkezi Müdürü M. İhsan Özgen tarafından açıldı.

Uluslararası İstanbul Festivali programında de yer alan "Türk Basınında Atatürk" fotoğraf sergisinde 1923-1938 döneminde Atatürk ile ilgili yayınlanan yazı ve fotoğraflar yer alıyor.

Serginin açılış konuşmasını yapan İstanbul Basın Yayın Merkezi Müdürü M. İhsan Özgen, Cumhuriyetin kurulmasından 1938'e kadarki dönemde, Atatürk ile ilgili Türkiye ve dünya basınında önemli yazı ve röportajların yayınlandığını, Mustafa Kemal'in önderliğinde yapılan devrimlerin ve Türkiye'ye getirilen yenilik hareketlerinin her yönü ile ele alındığını anlattı. Konuşmasında 1923-1938 döneminin Türkiye'nin geleceğini hazırlayan, dolayısıyla hatırlanmasında ve bilinmesinde büyük faydalar olduğunu vurgulayan Özgen; "Sergimizde, o dönemin Türk basınında yer almış olan konular aynen fotoğrafları alınmak sureti ile belgesel niteliği muhafaza edilerek o günkü şekli ile yansıtılmaya çalışılmıştır." dedi.

BASINDAN SEÇMELER

Günaydın Milliyet Dünya Politika Hürriyet Son Havadis Tercüman Hergün Cumhuriyet

Teoman Erel: «Hayat hakkı»

Teoman Erel, Türkiye'de kimi yurttaşa hayat hakkı tanıyan, kimisine de tanımayan güç merkezlerinin ortaya çıktığını belirterek şöyle diyor:

'Türkeş Kocaeli mitinginde komünistlere, kendisine Türk değil Türkiyeliyim diyenlere ve benzeri MHP hedeflerine 'hayat hakkı tanımayacaklarını' söylemiştir.

"Cumartesi günü televizyonun 20.00 haber bültenini izleyenler bu sözleri açık seçik duymuşlardır"...

"Yalnız o mu söylüyor? Hayır... Bakıyorsunuz bir ilçenin duvarlarına 'filanca yer faşistlere mezar olacak' diye yazı yazılıyor. Ya da tersi ilan ediliyor: Komünistlere ölüm fermanı çıkarılıyor.

"Keşke sorun yazıdan ve sözden ibaret olsa. Ne yazık ki taraflar ceza kararlaştırıp takır takır infaz etmektedir. Günlük ölüm sayısı 15-20 dolayında seyrediyor"...

"Ama sorumluluk sadece şiddeti destekleyenlerde ya da bizzat cinayet işleyenlerde değildir. Başbakanımız Sayın Süleyman Demirel siyasi cinayetler karşısında açıkça taraf tutmaktadır. AP'li ya da MHP'li bir siyasetçi öldürüldüğü zaman Demirel'in mesajlarında şu cümleye rastlanıyor: 'Kanı yerde kalmayacaktır'. Ama CHP'li ya da daha soldan bir siyasetçi öldürülünce Demirel ya mesaj çekmiyor ya da gönderdiği mesajda 'kanı yerde kalmayacak' demiyor"...

"Gidişat iyi değildir. Basiretler bağlanmış, gözü dönmüş maceracılar ise ortalığı boş bulmuşlardır. Kadayıfçılıkla oyalananlar, parti içi politikalardan başlarını çıkaramayanlar bir gün kendi yaşama ruhsatlarının da iptal edildiğini görürlerse şaşmasınlar."

Nazlı Ilıcak'ın çizdiği siyasi manzara

Seçim kanununun ve Anayasal mevzuatın Türkiye'de sık sık hükümet sorunu yarattığını söyleyen Ilıcak, Erbakan'ın aylardan beri hükümeti düşürme tehdidi savurduğunu hatırlatıyor ve Erbakan'ın kabul edilemez 16 maddelik uyarı mektubundan sonra, Demirel'in *"Gensoruda MSP çekimser kalırsa istifa edeceğim"* diyerek Erbakan'ı köşeye sıkıştırdığını söylüyor. *"Çünkü MSP tabanı CHP'den ziyade AP'ye yakındır. Bu yüzden CHP ile işbirliği yapılarak AP'nin düşürülmesini kolay kolay hazmetmeyeceklerdir"* diyor.

Erbakan'ın 1981 Ekim seçimlerine kadar şartsız destek vadederek *"desteğimi çektim, çekiyorum"* konuşmalarından vazgeçmesi; ya da erken seçimde mutabakata varmak suretiyle MSP ile AP'nin bir ortaklık kurması gerekti-

(Devamı S. 6 Sü. 7'de)

ABD ve Batıyı suçlamaya devam eden Rusya, askeri gücünü artırma kararı aldı

DIŞ HABERLER SERVİSİ

SOVYETLER Birliği Komünist Partisi Merkez Komitesi genişletilmiş toplantısının dün açıklanan kararlarında, Rusya'nın "çok yönlü savunma potansiyelini artırması gerektiği" bildirildi. TASS ajansının açıkladığı kararlara göre, "Batı, uluslararası alandaki askeri güç dengesini kendi lehine değiştirmek istiyor. ABD, Sovyet ve komünizm aleyhtarlığını kullanarak silahlanma yarışını hızlandırmak amacında. Bu nedenle, Sovyetler Birliği, emperyalizmin askeri hegemonya kurma girişimlerine karşı uyanık bulunmaktadır."

Genişletilmiş toplantının açıklanan bir başka kararına göre, Sovyetler Birliği Komünist Partisi 26. Kongresi 23 Şubat 1981 günü yapılacak.

"İsrail'e destek, Moskova'ya hizmet eder" Çin, ABD'nin Filistin politikasını kınadı

PEKİN

ÇİN Halk Cumhuriyeti resmi yayın organı Sinhua ajansı, ABD'nin Ortadoğu politikasını sert bir dille eleştirdi. ABD'deki bazı çevrelerin İran ve Tayvan ile ilgili politikalarını da daha önce kınamış olan Çin Halk Cumhuriyeti, bu kez de Carter yönetiminin Filistin konusunda son derece tutarsız bir siyaset izlediğini belirtti. Washington'un, Filistin konusunda zaten uzun bir süredir yalpaladığını kaydeden Sinhua yorumcusu, ABD'nin İsrail'i kollamasını da kınadı. "Bu tutum Filistin Kurtuluş Örgütünün ve Arapların olumlu adımlar atmak konusunda cesaretlerini kırıyor" tespitiyle devam eden yorumda, ABD'nin İsrail'e karşı izlediği siyasetin Moskova'ya hizmet ettiği belirtildi.

ÇİN, VİETNAM İLE İLİŞKİLERİNİ DONDURDU

Çin Halk Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı önceki gün Pekin'deki Vietnam Büyükelçiliğine gönderdiği bir notada "Çin-Vietnam ilişkilerinin normalleştirilmesi görüşmelerinin" dondurulduğunu açıkladı. Notada, sözkonusu ilişkilerin sürdürülmesi için gerekli ortamın bulunmadığı kaydedildi ve Vietnam askeri kuvvetlerinin Kamboçya'da sürdürdüğü saldırılar kınandı.

Batı basını, Kremlin'in manevrasını değerlendiriyor

"Ruslar Afganistan'dan yaralı askerlerini ve tahrip olmuş tanklarını çekti"

● Bazı Fransız gazeteleri, Varşova Zirvesini övüyor

DIŞ HABERLER SERVİSİ

24 Haziran tarihli Batı Avrupa gazeteleri ve radyo bültenleri ilk haber olarak Brejnev'in Afganistan'dan asker çekme önerisinin Venedik'teki yankılarını verdiler. Birçok gözlemci de yorumlarını bu konuya ayırdı.

FRANSA RADYOSU:

"Ruslar, Afganistan'dan yaralı askerlerini ve tahrip olmuş tanklarını çekiyorlar. Moskova, şimdiye kadar İslam Konseyinin görüşme önerisini reddetmişti. Şimdi neden asker çekiyor? Bu geri çekme operasyonu bir takvime bağlanıp, sürecek mi? Yoksa, bir sis bombasından mı ibaret?"

TRIBUNE DE GENEVE (İSVİÇRE):

"Bu geri çekilme sadece bir blöftür. Amacı Batı dünyasını bölmektir. Ve bu geri çekilmeye karşı en iyi yanıtı Afganistanlı direnişçiler vermiştir: Savaşa devam edeceğiz."

LE MATIN (FRANSA):

"Rusya yeni bir Yalta Konferansı istiyor. 1980'de Yalta Konferansı demek, etki alanlarının yeniden bölüşülmesi demektir. Bu da saldırgan olanın işine gelir. Kremlin, Batılıların barış isteğini sömürüyor."

(Devamı S. 6 Sü. 7'de)

günlük

Askerini niçin çekti?

KREMLİN, iyi bir zamanlama yaparak, Venedik zirvesi ve NATO Bakanlar Konseyi toplantısı öncesinde Afganistan'dan bir grup asker ve tankını geri çektiğini açıkladı. Brejnev ve Novosti ajansı bu askeri operasyonun nedenlerini şöyle açıkladılar: Afganistan'da "karşı-devrimciler" artık yenilmiştir. Afganistan'da Sovyet birliklerine ihtiyaç kalmamaktadır. Sovyetlerin bu operasyonu hiç bir dış gücün baskı veya şantajı ile gerçekleşmemiştir. Tam aksine, Moskova, "dünya barışına ve yumuşamaya" önem verdiği için bir grup askerini bu ülkeden geri çekmiştir.

Gerçeklere baktığımızda Kremlin'in bu açıklamasının tutarsız olduğunu saptıyoruz. Afganistan'da direniş zayıflamamış, tam tersine, başkent Kabil'in çevresinde harekat hazırlığı yapacak derecede güçlenmiştir. İşgalden bu yana, başta Afgan halkı olmak üzere, İslam ülkeleri ve barışsever güçler, Sovyetlerin Afganistan'ı terketmeleri için çeşitli baskılar yapmışlardır. İlk başlarda bu baskıları duymazlıktan gelen Kremlin saldırganları, "Amerika, Çin, Pakistan ve İran önce güvence versinler, Babrak Karmel yönetimi ile masaya otursunlar, sonra biz askerlerimizi çekeriz" diye şart koşmuşlardır. Bugün ise, bu koşullar gerçekleşmeden geri çekilmek zorunda kalıyorlar.

Niçin? Rusya'nın bu manevrasının nedenlerini 4 maddede toplayabiliriz:

Batı dünyasını bölmek. Kremlin özellikle Batı Avrupa'yı ABD'den koparmayı amaçlıyor. Ve bu taktiğinde de Giscard d'Estaing gibi uzlaşmacı liderlerin siyasetlerinden yararlanıyor.

Brejnev, Afganistan işgalinden sonra azalan diplomatik prestijini yeniden güçlendirmek istiyor. Özellikle ABD karşısında, "barışçı" bir görünüme bürünmeyi hesaplıyor. Schmidt'in Moskova gezisi öncesinde, "barış" masallarını inandırıcı kılmaya çalışıyor.

Sovyetler Birliği, yine bu çerçeve içinde İslam ülkeleri, Bloksuzlar Topluluğu ve ulusal kurtuluş hareketleri nezdindeki itibarını yeniden sağlamak istiyor.

Kremlin Afganistan'dan bir bölük askeri geri çekerek, ülke içindeki muhalifleri yatıştırmak, yakında toplanacak olan Sovyetler Birliği Yüksek Şurasında ortaya çıkabilecek anlaşmazlıkları ortadan kaldırmak amacını da güdüyor.

Sovyetler Birliği bu dört amacına ulaşabilir mi?

Her şeyden önce, Sovyetler Birliği'nin Afganistan'dan vazgeçemeyeceğini görmek gerekir. Kremlin'in varlık nedeni, saldırganlıktır. Moskova'dakilerin çıkmazı, ya saldırıp tepki toplamak, ya da saldırmayıp içte ekonomik iflası kabullenmektir.

Afganistan işgalinden önce Doğu Almanya'dan çekildiğini unutmadık. Şimdi Afganistan'dan asker ve tank çekilmesini, hayra yorumlamaya imkan var mı?

Max Ball kafası...

Max Ball, Amerikan petrol tekellerinin hukuk müşaviriydi. 1954'te bir petrol yasası hazırladı. Bu yasa sayesinde Türkiye'nin petrol politikası ABD tekellerinin denetimine geçti. Peki, bu yasa ülkemizde petrol ve enerji sorununu çözdü mü? Ne gezer... Tam tersine petrolde dışa bağımlılığın temelini oluşturdu. Ardından ithalata dayalı petrol tüketimi, başta ulaşım olmak üzere elektrik, ısınma ve sanayinin hemen tüm dallarını kıskacına aldı. Üstelik yerli petrol üretimini de büyük ölçüde baltaladı. Yerli üretim 1950 yılında 20 bin tondu. Tüketim ise 470 bin ton.

1977 yılında yerli petrol üretimi 2 milyon 710 bin tona çıktı. Ama, tüketim aynı yıl 17 milyon 411 bin tona ulaştı. İçinde bulunduğumuz yılın sonunda ise petrol ithalatına yaklaşık 4 milyar dolar ödemiş olacağız.

Hakim sınıfların ülkenin kaderini teslim ettikleri bu emperyalist kafası, Türkiye'yi bugün toplam enerji tüketiminin yüzde 55'ini petrolden sağlamak zorunda bırakıyor. Yani, güdük ihracatımızla elde edilen döviz gelirinden fazlasını petrol tekellerinin kasasına iade ediyoruz. Ve yalnız petroldeki dalgalanma ekonomiyi altüst etmeye yetiyor. 1975 yılı rakamlarına göre, ithal ve yerli üretim petrolün yüzde 34.6'sını ulaştırmada, 17.5'ini ısıtmada, 24.5'ini sanayide, 10.6'sın: elektrik üretiminde kullanıyoruz. Bu oranlar şimdi daha da yüksek. Enerji üretiminde esas olarak petrole dayanıp, su kaynaklarımızı, kömür kaynaklarımızı "demode" ilan ettikten sonra, bugün Türkiye, Rusya'dan ve Bulgaristan'dan elektrik satın alma durumunda bırakıldı. Şimdi, "Aman Rusya'dan, Bulgaristan'dan elektrik almazsak ekonominin çarkları dönmez" feryatları yükseliyor kimi çevrelerden.

Max Ball kafası bu kez bir başka biçimde sürdürülmek isteniyor. Bu teslimiyetçi tutum, 1950'lerde ABD emperyalizmine sarılmak biçiminde ortaya çıkmış ve 1979'larda ülkemizi enerji üretmek için bir damla petrole muhtaç hale getirmiştir. Daha sonra teslimiyet eğilimi Sovyet sosyal-emperyalizmine yöneldi. Enerji sistemimizin şalterlerine Rusya da bir yanından el attı.

Ne oluyor bu durumda? Rusya ikide bir "Paramı vermezsen elektriğini keserim" tehdidini savuruyor. Bulgaristan tehditle kalmıyor, canı istediği zaman enerji satışını durduruyor. Bu noktada, iş çevrelerinin tutumu ise, yıllardır edinilen deneylerden, halkın bağımsız bir ülke özleminden zerre kadar ders almadan "Bir emperyalist olmazsa öteki olsun. Tek bizim işlerimiz tıkırında yürüsün" zihniyeti ile, enerji alanında Rusya'ya yaslanmanın propagandasına sarılmak oluyor. Türkiye'nin sorunu basit bir ekonomik tıkanıklık değil. Sorun, bağımsızlık ve ayağını kendi toprağına basabilmek sorunudur.

Max Ball kafası bunu kavramak istemiyor. Çünkü, bu çetin ama sonu aydınlık yolu tutmak işine gelmiyor. Onun derdi, yıllardır ABD emperyalizmine yasladığı sırtını bu kez, –şimdi sınırlı, ama fırsat bulursa daha da geniş olarak– bir başka emperyaliste, Rusya'ya da dayamak ve gününü gün etmek.

Enerji sorunu TÜSİAD'ın öne sürdüğü gibi, "İhracatı artırıp daha çok petrol tüketmekle" çözülmez. İstanbul Ticaret Odası Başkanı Nuh Kuşçulu'nun önerdiği gibi Rusya'dan, Bulgaristan'dan daha çok enerji satın alınarak hiç çözülmez. DP–AP çizgisinin petrol ve enerji politikası, CHP'nin içi kof "devletleştirmeciliği" ve Rusya'ya güvenme politikasının faturası işte bugün ülkeye ve halka ödettirilen bedeli içermektedir.

Enerji darboğazını aşmanın yolu bağımsız bir ekonomi inşasından geçiyor.

Teslimiyetçi politikalar, Türkiye'yi emperyalizmin enerji ajanslarına kadar sürükledi. Kardeş Üçüncü Dünya ülkelerinden tecrit etti. Onların onurlu mücadelesine yabancılaştırdı. Bu, Rusya'nın çok işine geliyor. Dünya hakimiyeti için saldırıya geçen Rusya, Türkiye'ye hatır için enerji vermiyor. "Aman, petrolünü bırak ben arayayım, sen zahmet etme" tutumunu boşuna benimsemiyor. Onun amacı, Türkiye ekonomisinin stratejik mevzilerini elinde tutmak. Böylece ülkeye sızmak ve Ortadoğu'daki kargaşalık siyasetinin temel üslerinden başlıcasını oluşturmak. Bir yandan da bu siyasete bağlı olarak, canı istediği zaman ülkemizin ekonomisini felç etme olanağını ele geçirmek.

Canalıcı sorun budur. Bu tehlikeye karşı ülkenin ve ekonominin geleceğini savunmaktır. Bunun yolu da "Rusya'dan enerji alalım" teslimiyetçiliğinden değil, "Türkiye'nin bağımsız ve milli ekonomisini inşa edelim" onurlu mücadelesinden geçiyor.

Enerji darboğazını aşmak bağımsızlık siyaseti ile içiçedir. Biri olmazsa, diğeri hiç olmaz. Rusya'nın yıkıcılığına karşı siyasi tavır almak, OPEC ülkeleriyle birleşmenin onların mücadelesi saflarında yer almanın zeminidir. Bu noktada içten bir tutum gerekiyor. Yani, hem zalime bel bağlayıp, hem mazlumu idare etmenin mumu işte bu kadar yatsıya kadar yanar ancak.

Türkiye, peşinden sürüklendiği Enerji Ajansından çıkmalıdır. Öte yandan da ekonomiyi petrole bağlı olmaktan kurtaracak ekonomik politikaları, kısa ve uzun vadeli ihtiyaçları dengelemek suretiyle, tespit ve uygulamaya koymalıdır. Isıtmada, elektrikte, fabrikaları işletmede, ulaşımda petrol tüketimini azaltacak, doğal kaynakları esas olacak bir enerji politikasına sarılmalıdır. Özellikle elektrik enerjisi üretiminde su-kömür dengesi iyi kurulmalı. Türkiye bugün su gücünün ancak onda birini kullanıyor. Enerji üretiminde ülkemiz, Avrupa'da, Rusya ve Norveç'ten sonra su kaynakları açısından üçüncü sırada. Ama, su kaynaklarından elektrik üretmede ancak 16'ncılığı tutabilmiş durumda. Demek ki, bu alanda gelecek çok umutlu. İkinci olarak, eldekilerle birlikte zengin yeni kömür yatakları harekete geçirilmeli. Bunun ısınmada heba edilmesine son verecek politika uygulamalarına geçilmelidir. Sanayinin –özellikle de metal sektörünün– enerji ihtiyacı için rasyonel bir kömür kullanımı gerçekleştirilmelidir.

Bu ve bu gibi politikalardır, Türkiye'yi enerji alanında da dışa bağımlı olmaktan kurtaracak.

Max Ball kafasının ipliğini pazara çıkaran, yaşanılan gerçeklerdir. Rusya'nın da ekonomiyi can damarından yakalamasına fırsat vermek, aynı sonucun daha ağır biçimde yaşanmasından başka bir işe yaramayacaktır. Onurlu gelecek ise, çetin ama güvenilir olan bağımsızlık yolundadır.

● "Halkın çoğu bilinçsiz ve örgütsüz. Bu yüzden hastaneleri denetleyemiyor."

● "Tıp suçu işleyen doktoru, Türkiye Tabipler Birliğine şikayet ederek cezalandırılmasını sağlamak mümkündür"

● Doktor Ex, karagözlü Ayşe'min bir resmini, kitabının arasına kurumuş bir çiçek gibi koydu. Doktor Ex böyle kurtuldu

«Hizaya gel doktor efendi!»

BU DA DENETİMİN BÖYLESİ

Baba, amca ve ağabey dev gibi idiler...

Genç kızın nefes alabilmesi için gırtlak delindi, tehlike atlatılmıştı. Hemşire, hastanın başucuna oturdu, aspiratörle gırtlaktaki deliğin içinde biriken sıvıları temizlemeye başladı. Bu iş yapılmazsa, delikte biriken sıvılar nefes borusunu tıkar ve ölüme yol açabilirdi. Kısa süre sonra servisteki iki aspiratörden biri bozuldu. Öteki ise ameliyattan yeni çıkmış bir hasta için kullanılıyordu. Genç kız nefessiz kalıyordu, gitti gider. Doktor, hemşireler, hastabakıcılar umutsuz umutsuz sağa sola koşuşturmaya başladılar, yoktu, yoktu işte. Genç kız göz göre göre gidecekti. Kızın babası amcası ve abisi odadan koridorlara, koridorlardan odaya boşuboşuna koşturuyor, çırpınıp duruyorlardı. Üçü de maşallah dev gibi idiler.

Aslında gündüzcü olan bir hemşire o saatte tesadüfen oradaydı. Başka bir servisteki yedek aspiratörün yerini tesadüfen biliyordu. Ve dolabın anahtarı da tesadüfen cebindeydi. Dolap kırılırcasına açıldı ve son dakikada aspiratör yetiştirildi. Ve genç kız tesadüfen kurtuldu.

Baba, amca ve ağabey sakinleştiler. Şayet genç kıza bir hal olsa idi, servisin altı üstüne gelecekti. ‹Bu da› böyleydi, işte...

Aspiratör— Ameliyattan çıkmış hastaların ve diğer bazı hastaların ağızlarının içini veya bazı açık yaraları temizlemekte kullanılıyor. Küçük bir vakum motoru ve uzunca plastik bir borudan ibaret. Borunun ucu temizlenecek olan yerde gezdirilince, temizlenmesi istenen maddeleri emip götürüyor.

BEN buraya tıkır tıkır prim ödüyorum. Sen nasıl bakmazmışsın bana? Burası senin babanın malı da değil, özel muayenehanen de... Hizaya gel, doktor efendi!"

SSK hastaneleri koridorlarında, poliklinik önlerinde ne kadar da sık rastlanır bu sert eleştirilere. Ama diğer hastanelerin hastaları maşallah kuzu gibidirler.

"Bu bir bilinç ve örgütlenme meselesidir" dedi sayın profesörümüz. "Hastaneler ve tüm sağlık hizmetleri üzerinde kurulması gereken halk denetiminin de küçük basit örnekleridir bu sert karşı çıkışlar. Diğer kesimlerden halk ise örgütsüzdür, bilinçsizdir çoğu zaman. Herkes kendi başının çaresine bakmaya çalışır. Hastalar sağlık hizmetlerinden yararlanabilmek için birbirini atlatmak ve hademeden profesöre kadar sağlık hizmetlilerine hoş görünmek, yaranmak zorundadırlar. Müsdahdem hemen oracıkta memnun edilir, profesörden randevu alınır."

"Bir de meslek içi denetim var ki, bu bizde hiç işlemez. Doktorun doktorla ilişkisi, birbirini denetlemek şeklinde değil, ikisi birleşip hastanın denetimini engellemek şeklinde ortaya çıkar."

Sayın Erdal Atabek de bu denetim konusu üzerinde ısrarla duruyordu:

"Bu konudaki eksiklik, bütünüyle kurumsal bir eksikliktir. Halkın yapacağı denetim yanında, meslek içi denetim de çok önemlidir. Ancak bunun gerçekleşmesinin ilk şartı, hastane yönetimlerinin her kademede demokratikleştirilmesidir. Ve gerek hizmeti alan halkın, gerekse hizmet içinde çalışanların, sağlık hizmetlerinin yönetimine katılmaları gerekir. Biz bugün bir meslek kuruluşu olarak (Türk Tabipler Birliği) bu denetimi yeterince yapamıyoruz. Bu konuda önemli yasal eksiklikler var. Türk Tabipler Birliğinin yasaya göre işleyen bir tüzüğü vardır: Deontoloji Tüzüğü. Yani meslek içi denetim. Mesleki bir suç işleyen hekim bu tüzüğe göre disiplin cezalarına çarptırılır. Tabii bu mekanizmanın işlemesi için önce bir başvurunun, bir şikayetin olması gerekir. Sonra bu şikayet araştırılır, eğer doğru ise hekim cezalandırılır."

* * *

DEONTOLOJİ Tüzüğü. Böyle bir şeyin varlığını ben de bilmiyordum. "Sayın Atabek, halk böyle bir şeyin varlığından bile habersiz. Bunu yazıp duyurmak gerek" dedim, "elbette" dedi. Öyseyse ilan edelim:

Bir hastanede veya sağlıkla ilgili başka bir yerde, mesela bir muayenehanede, doktorun size karşı bir tıp suçu işlediğini mi düşünüyorsunuz? Mesela, baştansavma muayene sonucu size verdiği ilaçlar hastalığınızı daha mı kötüye götürdü, yahut 48 saattir idrara çıkmadığınızı defalarca söylemenize rağmen, sizi nefrolojiye (böbrek hastalıkları servisi) sevketmeyip, "Merak etme, işersin, işersin" deyip gitti mi?.. Alın bir kağıt kalem, bir bir anlatın Türk Tabipler Birliğine. Başlangıçta biraz kargaşa olacaktır elbette ama, gide gide bunun da usulünü öğreniriz. Yeter ki biraz demokrasi olsun. Biraz denetim olsun.

* * *

"Tamam, yazının sonuna geldik artık" deyip teybi, not defterimi çantaya koydum. Hastane ana kapısından çıkarken geri dönüp baktığımda...

Ameliyathanenin çatlak tavanından hastanın açık karnına bir damla daha güvercin pisliği damladı. Cerrah küfürü bastı. Narkozitör hanım küfürden utanıp, başını örgüsüne biraz daha eğdi. (Yeğeni bebek bekliyor da, cam göbeği bir tulum başlamış)

Beyoğlu İlk Yardımda 20 gündür yatan fukara balıkçı, rüyasında kırık kalça kemiğine vidalanacak 50 bin liralık platini gördü, sahi sandı yerinden fırladı.

Çapa Kadın Doğumda "özel oyun odasında" briç partisi en çetrefil yerindeydi.

"A (RH) +" kan gruplu hastaya "B (RH) –" kan takılıverdi. Hemşire hanımın yine dalgınlığı üstündeydi. Cros* yapmayı unutmuştu, 24 saate kalmaz, böbrekler stop edince, başhemşireye karşı çok mahçup olacaktı doğrusu.

Parasız bir hasta 15 bin lira tutan ilaçları için doktorun ellerine sarıldı. Doktor ne edeceğini şaşırmış kalmıştı, adamın haline acıdı, ilaçları değiştirdi.

Bir sayın profesör en gözde hastası için en mütena yatağı boşalttırdı, ellerini ovuşturdu.

Bir ay önce dağ yollarında katır sırtında yola çıkan lekeli alyeşil basmanın poliklinikte sırası geldi. Zalım doktor ciğerini elledi, iyi olursun diye köye yolladı.

DOKTOR EX'İN SONU

HASTA ile açılarınız ortak olsa, acılarınız da ortak olamaz mı, doktorcuğum?" diye sorup, kitabı ile başbaşa bıraktığım doktor Ex, iki saattir aynı satıra bakıp duruyordu. Sigara tablası izmarit doluydu. Kaldığı sayfayı bir defa da o kıvırıp, kapadı. Servis kapısının önünde kara gözlü Ayşe'mın yakınları hâlâ çığrınıp duruyorlardı.

"17 numaradaki Ayşe'nin doktoru bendim. Siz annesisiniz galiba. İnanın elimden geleni yaptım. Kurtarmak mümkün değildi. Allah sizlere sabır versin. Belki hiç sırası değil ama, sizden bir ricam olacak. Acaba yanınızda Ayşe'nin bir fotoğrafı var mı? Kitabımın arasına koymak istiyorum. Ben de onun gibi caneriklerini çok severim."

BİTTİ

Cros— (Kan karşılaştırması) Hastanın kanından alınan bir damla ile verilecek kanın bir damlası, bir cam parçası üzerinde birbirine karıştırılır. İki kan birbirine karışıyorsa aynı gruptan oldukları, karışmıyor, top birikiyorsa, ayrı gruplardan olduğu anlaşılır. Bu işi, ilk yapan kimse bile bir dakikada yapabilir. Ama ihmal edilir yapılmazsa ve aksilik iki kan farklı gruplardansa, hastanın böbrekleri kısa süre sonra perişan olur. Yanlış verilen kanın miktarı çoksa ve hemen tedaviye başlanmazsa, sonu ölümdür.

Bankalar bankerlerle uzlaştı:

Yeni faiz oranları küçük bankaları tehdit ediyor

HÜKÜMETİN faiz oranlarını serbest bırakan kararnamesinden sonra, bankalar da uygulayacakları yeni faiz oranlarını belirledi. Buna göre 1 Temmuzdan itibaren geçerli olmak üzere, bankalar vadeli mevduata yüzde 27 ile 36 arasında değişen sınırlar içinde faiz ödeyecekler.

Yeni faiz oranlarında dikkati çeken nokta, şu anda serbest piyasada bankerlerin uyguladığı düzeyin altında olması. Böylece bankalar tarafından alınan bu karar, Merkez Bankasının son kararnameyle bankalara devrettiği faiz belirleme yetkisinin ılımlı biçimde kullanılması düzeyinde kaldı.

Yeni faiz oranlarının belirlenmesinden sonra tahvil faizlerinin de yükseltilmesi bekleniyor. Bir başka gelişme de "ikincil tahvil piyasası" adı verilen banker kuruluşlarında satış ilkelerinin yeni koşullara göre belirlenmesi olacak.

HÜKÜMETİN BEKLENTİSİ

AP hükümeti, faiz oranlarını serbest bırakarak, para sistemi içinde rekabet esasını hakim kılmayı amaçladı. Nitekim Maliye Bakanı İsmet Sezgin, bankacılık seminerinde yaptığı konuşmada, hükümetin bu görüşünü şöyle ifade etti: "Bankalar iştirakçiliğe ağırlık vermekte ve topladıkları tasarrufları uzun vadeli yatırım kredileri yerine, kısa dönemde geriye dönen ticari ve spekülatif faaliyetlere yöneltmektedirler. Faizlerin serbest bırakılması sonucu, bankalar arasında doğacak rekabet bu tür sonuçları ortadan kaldıracağı gibi, bankaların yüksek maliyetle çalışma alışkanlıklarına da son verilmiş olacaktır. Küçük bankaların bu uygulama ile tasfiye olacakları kesinlikle yanlıştır. Aldığımız karar, halk tasarruflarının bankalar kesimine akmasını sağlayacaktır."

Hükümet beklentisini bu biçimde açıklarken, Ankara'da bankalar arasında yapılan faiz oranları toplantısında, küçük bankalar faiz oranlarının taban ve tavan sınırları içinde belirlenmesine karşı çıktılar. Kamu ile özel kesimin büyük bankaları ise, "En yüksek faiz ile en düşük faiz arasında ortak bir uygulama yapılmasını" önerdiler. Büyük bankalar, "Böyle bir uygulama yapılmazsa, alınacak kararların ekonomiyi ters yönde etkileme tehlikesi bulunduğu" görüşünü savundular. Sonuçta büyük bankalar galip geldi. Ve faiz oranları yüzde 27 ile 36 arasında sınırlandı. Bu arada, küçük bankaların, faiz oranlarının bir sınır içinde uygulanmasına karşı oldukları açıklanırken, şu gerekçe ileri sürüldü: "Bu faiz sınırları içinde rekabet ortamı doğacaktır. Rekabete girilmesi durumunda ise, az sayıda şubeye sahip sermaye ve kaynakları sınırlı küçük bankalar güç durumda kalacaktır. Bu nedenle, tasarrufa daha yüksek faiz verilmesi gerekir. Dolayısıyla bunun her banka için serbest bırakılması uygun olacaktır."

BANKERLER NE YAPIYOR?

Bankaların faiz oranlarını yüzde 27 ile 36 arasında belirlemeleri, bankalarla bankerler arasındaki dengeyi sağlamış bulunuyor. Bir başka değerlendirmeyle bankalar, banker kuruluşlarca uygulanan oranların üzerine çıkıp rekabeti yoğunlaştırmayı ve körüklemeyi değil, sahip oldukları güvencelere dayanarak bankerler karşısında üstünlük sağlamayı yeğlediler. Ancak, şimdiki uygulamalarıyla bankerler, özellikle vade süresi uzayan tasarruflara bankaların üzerinde faiz geliri sağlayan bir politika benimsiyorlar. Bu arada, bankaların faiz açısından ihtiyatlı tutumlarının yanı sıra, Maliye Bakanlığının banker işlemlerini en az yüzde 25 oranında vergiye bağlamak üzere denetleme kampanyası başlattığı bildiriliyor. Ayrıca, Merkez Bankasının mevduat munzam karşılıklarında bir değişiklik yapmayı öngördüğü takdirde, bunu bankerlere de yansıtabileceği ve tahvil üzerinden bir karşılık isteyebileceği kaydediliyor.

Faiz kararnamesi ve bankaların belirledikleri faiz oranları, banker kuruluşlara cepheden bir saldırı sonucu doğurmuyor. Banka sistemi içinde, hiç olmazsa bir süre daha onlarla birarada yaşama eğiliminin ağır bastığını gösteriyor.

BANKA SİSTEMİ ESKİSİ GİBİ

Holdingleşmiş aile bankalarının ağırlıkta olduğu banka sistemi son gelişmelerle temel politikalarında fazla bir değişiklik yapmıyor. Sistemin, şimdi daha yüksek düzeyde, fakat nispeten ucuz para toplayıp kolay kazanç getirici ekonomik alanlara yöneltme tutumunu sürdüreceği görülüyor. Nitekim, özel sektörün sanayici kesimleri, kararnamenin yol açacağı gelişmeler konusunda çelişik görüş ve beklentilere sahip bulunuyorlar. İstanbul Sanayi Odası Başkanı Şaban Çavuşoğlu, "Böyle bir kararnameye neden gerek görüldüğünü" sorarken, bir başka sanayici, "Yeni faiz oranlarının ihracata yönelik sanayiyi güçlendireceği" görüşünü savunuyor. İstanbul Ticaret Odası Başkanı Nuh Kuşçulu da, aynı görüşü paylaşıyor. Uygulamanın, şimdiden görülebilen başlıca önemli sonucu, banka sisteminde büyük ölçekli banka hakimiyetinin artacağıdır. Bu alanda tekelleşme hızlanacak ve bu gelişme, ister istemez büyük bankaların ortak oldukları işletmelerde sanayide de tekelleşmeye hizmet edecek.

GÜNLERİN İÇİNDEN

BORÇ ERTELEMESİ TEMMUZ AYINA KALDI: Türkiye'nin OECD ülkeleri çerçevesindeki dış borçlarının ertelenmesine ilişkin toplantı, kısa sürdü. Toplantı açıkça belirtilmeyen "teknik nedenlerle" temmuz ayına bırakıldı. Çetin geçeceği ifade edilen toplantılar, Türkiye'nin şimdiye kadar ödeyemediği borçların gecikme sürelerinin resmileştirilmesi ve Türkiye'den istenecek faiz oranının belirlenmesi açısından da önem taşıyor. Dışişleri Bakanlığı yetkilileri de borç erteleme işinin çok girift bir mesele olduğunu ve uzun sürebileceğini bildiriyorlar.

TAKSİTLE YAN ÖDEME: Memurlara ödenen yan ödemelerin göstergeleri yüzde 60 oranından artırılınca, 25 Ocaktan beri zamlar ve fiyatlar nedeniyle dermanı kesilen memurlar, biraz olsun keyiflendiler, ama, enflasyonu önleme kararındaki Demirel hükümeti, bu keyfi de sınırladı. Kararname uyarınca 1 Marttan geçerli olarak ödenmesi gereken birikmiş yan ödeme farkları, sonbahar aylarında taksitle verilecek. Böylece hükümetin, birikmiş işçi alacaklarına uyguladığı geciktirme politikası dar gelirli memurları da kapsamına almış olacak.

SERBEST BÖLGELER GÜNDEMDE: Serbest piyasa ekonomisinin daha da "serbestleştirilmesi" için, serbest ticaret bölgeleri kurulması Demirel hükümetince yeniden gündeme alınıyor. Devlet Planlama Teşkilatının hazırladığı tüzük, halen Danıştayda inceleniyor. Danıştay olumlu görüş verdiği takdirde, konu Bakanlar Kurulunda son biçimini alacak ve uygulama başlayacak. Serbest ticaret bölgeleri, "yararlı görülen her yerde" kurulacak. Bölgeye ithal edilen ve dışa satılan her türlü mal, Türkiye gümrüğünün dışında kalacak. Bu bölgelerde ayrıca pasaport zorunluluğu da olmayacak. Yani "bırakınız geçsinler, bırakınız yapsınlar" ilkesinin tam anlamıyla geçerli olduğu bölgeler kurulacak Türkiye'de. Kaçakçıların, karaborsacıların şimdiden gözleri aydın.

KASTELLİ "VERGİ VERMEM" DİYOR: Maliye Bakanlığının bankerleri denetleme ve vergileme girişimi karşısında, ilk tepki Banker Kastelli'den geldi. Kastelli bankerlerin de yüzde 25 oranında gider vergisine bağlanması konusunda "Bizi denetlerler ama vergi alamazlar" diyor. Kastelli, vergiyi neden sevmediğini de "Biz para değil, mal alıp satarız. Bu nedenle gider vergisi bize yaraşmaz" yollu açıklamalarla ifade ediyor. Kastelli'nin mal dediği bildiğimiz tahvil. Yani Bay Kastelli şirketlerin tahvillerini ucuza kapatıp bunları küçük tasarruf sahiplerine daha pahalı satıyor. Aldığı parayı da sanayiciye, tüccara, yüksek faizle aktarıyor. Sonra da iş vergiye gelince, "Biz para değil mal satıyoruz" bahanesine sarılıyor. Halkımız "malın gözü" deyimini kimler için kullanır dersiniz?

İSTANBUL TİCARET ODASI BANKA KURUYOR: Para darlığının sürmesi karşısında İstanbul Ticaret Odası da başının çaresine bakma kararı aldı. O da, bir bankanın kurulması için başlattığı çalışmaları sürdürüyor. Kurulacak bankanın statüsü İTO Yönetim Kurulunda inceleniyor. Oda Başkanı Nuh Kuşçulu, bankanın, özellikle üyelerine rahat kredi sağlamak amacıyla düşünüldüğünü açıkladı.

IMF ile imzalanan anlaşma, ithalat kotalarını kaldırıyor

Milli sanayi gözden çıkartılıyor

IMF ile geçtiğimiz hafta imzalanan ve Türkiye ekonomisini üç yıl süreyle IMF denetimine bırakacak anlaşma belli oldu. Bu anlaşma esnek kur politikası adı altında, liranın değerinin sürekli düşürülmesini ve kamu kesiminin ürettiği temel mallara maliyetler yükseldiği oranda zam yapılmasını öngörüyor. Gübre, kömür, demiryolu ve denizyolu ulaşım tarifeleriyle alüminyum üretiminde kullanılan elektrik, bu temel malların kapsamı dışında tutuluyor.

KOTALAR KALKIYOR

Yeni Stand-by Antlaşmasının en önemli hükümlerinden biri yıllardır Türkiye'nin ithalatını sınırlamak amacıyla kullanılan kota sisteminin kaldırılması ile ilgili. Yeni anlaşma uyarınca Türkiye yerli imalatını korumak için yalnız gümrük tarifelerine başvurabilecek. Bunun dışında hiç bir sınırlamaya gidemeyecek.

İTHAL KOTASI NEDİR?

Ülkelerin ithal edilecek mal hacminin miktar ya da parasal değer olarak sınırlandırmalarına kota uygulaması deniliyor. Kotalar belirli süreler için düzenleniyor. Kota sistemi kapsamı her yıl yeniden belirlenen ithalat rejimi ile, Türkiye dış ticaretinde önemli bir yere sahip. Özellikle 1958 ekonomik buhranından sonra kota sisteminin kapsamı genişletildi. İthalat listeleri, liberasyon tahsisli mallar ve anlaşmalı ülkeler, kontenjan listeleri biçiminde gruplandırılmaktadır. Liberasyon listelerinde yer alan malların ithali için talep edilecek dövize sınırlama getirilmemiştir. Ancak, bu listede yer alan malların ithali belli kamu kuruluşlarının inceleme ve iznine bağlıdır. Anlaşmalı ülke kontenjanları ise Türkiye ile arasında kliring antlaşması bulunan Sovyetler Birliği ve Arnavutluk'tan yapılacak ithalatla ilgilidir.

Ülkemizde kotalara, bağlı ithalat tahsis yöntemiyle yapılıyor. Bu tür ithalatın payı, 1979 toplam ithalatı içinde yüzde 29 dolayında gerçekleşti.

BATI, KAPILARINI KAPATIYOR

Kotaların kaldırılması IMF'nin son yıllarda az gelişmiş ülkelere dayattığı reçetelerin ayrılmaz parçası niteliğinde. IMF bu reçetelerle az gelişmiş ülkelere, döviz sorununu çözebilmeleri için ihracata yönelik sanayilerini geliştirmelerini, dış ticareti "serbestleştirme" yoluyla milli sanayilerini tasfiyeyi öneriyor. Böylece dünya kapitalizminin eşitsizlik temelinde geliştirdiği işbölümünü güçlendirme isteğini ifade ediyor.

İlginç nokta gelişmiş kapitalist ülkelerin, bir yandan az gelişmiş ülkelere ihracata yönelmelerini öğütlerken, öte yandan, kendi üretimlerini rekabetten korumak için kotaları da içeren bir dizi önlemi yaygınlaştırmaları. Kotalar bugün kapitalist ülkeler tarafından özellikle dokuma alanında çok uygulanıyor.

Son antlaşma ile kota sisteminin tamamen kaldırılması milli sanayimize büyük darbe indirecek bir adım oldu. Bunun yanı sıra hammadde ve ara malları yönünden dışa bağımlı olan ve çoğunlukla dayanıklı tüketim malı üreten sanayi dalları da bu uygulamadan olumsuz yönde etkilenecektir.

Açıkça

DOĞAN YURDAKUL

Seyirci

CHP Beyoğlu İlçe Başkanı ve İstanbul Belediye Başkan Yardımcısı Bülent Demir'i seyirciler öldürmüş.

Yanlış okumadınız, seyirciler öldürmüş.

İçişleri Bakanı Mustafa Gülcügil Nevşehir CHP İl Başkanının cenazesine saldıranları "seyirci" olarak nitelemedi mi?

İşte aynı seyirciler İstanbul'da da Bülent Demir'i öldürmüşler.

Bu seferki seyirciler, damlarda ve inşaatlarda değillermiş de, mavi renkli bir Renault otomobilin içindeymişler, Bülent Demir babasının dükkanının önünde tabancayla oynarken silah ateş almış. Belediye Başkan Yardımcısı kendi kendini 13 kurşunla sırtından vurmuş. Olay sırasında oradan geçmekte olan mavi Renault'daki seyirciler de, "Aman ne olur ne olmaz, bizden bilirler" diyerek kaçmışlar.

İçişleri Bakanından Bülent Demir'in öldürülmesiyle ilgili böyle bir açıklama duyarsanız hiç şaşmayın.

Çünkü, Nevşehir'deki cenazede CHP'li parlamenterlere saldırı olayını aynen böyle anlatıyor.

Gülcügil, devletin Nevşehir'de Ecevit'i kendisinden ve taraftarlarından koruduğunu söylüyor. Yani Ecevit ya intihar edecekmiş, ya da taratarlarınca öldürülecekmiş ama, Gülcügil'in devleti tarafından buna engel olunmuş!

Olay şöyle cereyan etmiş:

Muzaffer Kafalı adında bir şahıs, Ülkü Yolu Derneği önünde birikmiş olan "seyirci" kalabalığına, "Köpekler, hepinizi geberteceğim" diye bağırmış. Seyirciler de buna çok kızmışlar. Aralarından bazıları taş atmış. Tesadüfe bakın ki, tam o sırada cenaze korteji de oradan geçiyormuş. Kızgın seyirciler de nedense kendilerini kızdıran Muzaffer Kafalı'ya değil de, cenazeye taş atmışlar. Bunun üzerine kortejde bulunan CHP'li parlamenterler de onlara kızmış ve tabancalarını çekmişler, ama onlar da nedense taş atan seyircilere değil de, yerlere ve birbirlerine ateş etmeye başlamışlar. Yerlerden seken kurşunlar da CHP'li parlamenterleri yaralamış. Olay bundan ibaretmiş.

Zaten bu millete bir şeyler oldu. Kafası kızan kendi kendini ve arkadaşlarını vurmaya başlıyor.

Önce Tarsus'da şehirlerarası yola üst geçit yapılmasını isteyen vatandaşlar, trafik kazalarına çok kızdıkları için birbirlerine ateş ettiler ve dokuz kişi öldü.

Sonra İzmir'in İnciraltı Yurdunda moral gecesi yapan öğrenciler eğlencenin dozunu fazla kaçırmış olacaklar ki, birbirlerine ateş ettiler. Altı kişi öldü.

Son olarak bu moda milletvekillerine sıçradı. Nevşehir'de de seyircilere kızan CHP'li milletvekilleri birbirini vurdu.

Zaten Gülcügül'in vekili Orhan Eren söylememiş miydi, "Normal CHP'liler öldürülmüyor" diye? İşte Nevşehir'deki durum. Normal olmadıkları yerlere ateş etmelerinden, birbirlerini vurmalarından belli!

Gülcügil'in seyircileri herhalde geçenlerde İstanbul'da Altay-Galatasaray maçında sahaya girip hakemi yumruklayan, ya da İtalya'da Avrupa Kupası maçlarında tribünleri yakıp yıkan cinsten seyirciler. Bakanın kendisi de bu seyircilerle aynı takımı tutuyor.

Gülcügil'in Ankara'da bir tahlil laboratuvarı olduğu bilinir. Ama maalesef, siyasi tahlil yapmak, idrar tahlili yapmaya benzemiyor.

Kremlin, SALT-2 yi Batıya kabul ettirmeye çalışıyor

NİYAZİ TERZİ (LAHEY)

NATO Genel Sekreteri Josef Luns ve NATO Nükleer Planlama Savunma Bakanlarının Norveç toplantısından sonra Rusya'ya yaptıkları görüşme çağrılarının Rusya tarafından reddedildiği öğrenildi. Luns ve NATO Savunma Bakanları yaptıkları "diyalog" çağrısında, "NATO'nun Pershing ve Cruise füzelerinin Batı Avrupa'ya yerleştirilmesiyle Rus SS-20 füzelerine cevap bulunmuş olacak. Böylece "denge sağlanacak" deniliyor. Rus tarafı böyle bir durumda "dengenin bozulacağını ve kendilerinin Pershing ve Cruise füzelerine karşı cevap bulmak zorunda kalacaklarını bildirdi.

NATO'nun çağrısını "propaganda" olarak değerlendiren Rus tarafı NATO'yla görüşmenin Salt 3 anlamına geleceği ve Salt 3'ün ise imkansız olduğunu" iddia etti.

Doğu-Batı ilişkileri konusunda Hollanda'da yayınlanan NRC Handelsblad gazetesine bir demeç veren Sovyet Komünist Partisi Merkez Komitesi Uluslararası İlişkiler Şubesi Başkanı Zagladin Rus tarafının görüşlerini açıkladı. Hollanda Komünist Partisi Kongresine katılan Zagladin, Luns'un diyalog çağrısı hakkındaki görüşlerini şöyle açıkladı:

"Biz her zaman diyalog istedik. Ve biz konuşma yeteneğine sahip olmayan kılıçlar olmadık. Bizden sonra NATO da bir kaç görüşme fikri ortaya attı. NATO ilk önce yeni orta menzilli nükleer füzelerin yerleştirilmesi için karar almak istedi ve bundan sonra konuşulabileceğini belirtti. Burada açıklığa kavuşturulması gereken iki kasitli yanlış anlayış var:

"Birincisi: Avrupa'ya yönelik yeni bir tehdit olarak bizim SS-20 füzelerimizden sözediliyor. Bunlara bir cevap bulma zorunluluğu varmış. NATO'ya göre Cruise ve Pershing füzelerinin üretilmesi SS-20 füzelerine cevap olacak. Şimdi "denge kurulmuş olacak" diye bu konuda görüşme isteniyor. Bu düşünceler doğru değildir. Çünkü bizim SS-20 lerimiz Avrupa'ya yerleştirilmiş bulunan ve "Forward Based Systems" diye adlandırılan Amerikan Nükleer Sistemine karşı bir cevap olarak inşa edilmişlerdir."

1955'te Sovyetler Birliği Komünist Partisine üye olan Zagladin, röportajda bile tehditlere kalkıyor. Zagladin Pershing'ler hakkında şöyle diyor:

"Cruise ve Pershing füzelerinin yerleştirilmeleri bizi zorunlu bir karşı önlem almak zorunda bırakıyor. Biz bunu istemiyoruz.'

"ÇAGRILARIMIZA NATO KARARI CEVAP OLDU"

İkinci yanlış anlayış olarak NATO kararına saldıran Zagladin bu konuda ise şöyle dedi: "İkinci yanlış anlayış: Brejnev, ekim ayında bizim görüşmelere hazır olduğumuzu söylemişti. Ve görüşmelerin başlamasıyla birlikte biz tek taraflı olarak orta menzilli füzelerimizde bir miktar indirim yapacağımızı belirtmiştik. Buna hiç bir zaman resmi bir cevap alamadık. Buna cevap olarak NATO'nun kararını aldık. Geçen yıl ekim ve kasımda, bu konuda bir karar alırsa şartların değeceği uyarısında bulunmuş ve bir cevap aramaya itileceğimiz uyarısını yapmıştık."

"SALT 3 İMKANSIZ"

1927 doğumlu Vadim Zagladin, Salt 3 konusunda Sovyetlerin görüşlerini de şu şekilde belirtti: "Salt- 3 görüşmeleri ancak Salt-2'nin hayat bulmasından sonra başlayabilir."

Amerikalıların Salt-2'yi onaylamamasından yakınan Zagladin, yıllardır kendilerinin uyguladığı taktiğin kendilerine karşı uygulanmasından çok gocunduğunu aşağıdaki sözleriyle dile getirdi: "Onları dinlemediğimiz anlamına gelmesin fakat Batının önerileri biraz propaganda amaçlı önerilerdir. Fakat somut olanakların varlığını pek göremiyorum. 'Yarın gelin konuşalım', denilirse bunu nasıl önerebilirler? Salt-3 olanaksızdır. Amerikalılar henüz bunun için hazır değiller. Yani ne üzerine konuşacağız?"

"AFGANİSTAN REJİMİ DEĞİŞTİRİLMEK İSTENİRSE BİRLİKLERİMİZİ ÇEKMEYİZ"

11 Kasımda Helsinki konferansının devamı olarak İspanya'nın Başkenti Madrid'de yapılacak toplantıya Afganistan konusunun getirilmesini "tabu" görmediklerini söyleyen Zagladin, Afganistan'dan geri çekilmeye niyetleri olmadığını da şu şekilde dile getirdi:

"Askerlerimizin evlerine geri çekilmelerinin zorunluluğunu anladığımızı, biz kendimiz söylüyoruz. Bu, ne kadar acele olursa hem bizim hem de Afganlılar için o kadar iyidir. Fakat bu konuyu biraz daha açacağım: Esas sorun birliklerimizin geri çekilmesi değildir. Bu, uygun bir durumda ve çok uzak olmayan uygun bir zamanda olabilir. Yalnız, bizim birliklerimizin geri çekilmesiyle oradaki rejim değiştirilmek istenirse bu asla gerçekleşmez."

"Rejim değiştirilebilir" gerekçesiyle işgali sürdürebilecekleri kadar sürdüreceklerini vurgulayan Zagladin, "Biz daha başından söyledik. Hiç bir yere girmek istemiyoruz. Orada ne yapılması gerekiyorsa onu yapıp birliklerimizi geri çekeriz" dedi.

Zagladin, "Afganistan'ın Şah İran'ı yapılmak istendiğini" iddialarına ekleyerek işgale yeni bir gerekçe uydurdu.

Avrupalı siyasi çevreler, Salt-2 ile Salt-3 arasında esas olarak bir bağlantı kurulamayacağı görüşündeler. Salt-2 uzun menzilli nükleer füzeleri kapsıyor. Salt-3 ise orta menzilli füzeleri kapsamına alıyor. Yani SS-20 Rus füzelerini ve Cruise ve Pershing 2 zelerini ve Cruise ve Pershing 2 füzelerini.

Fakat Rusların her zaman bir basamak yukarıda olmak istemeleri, onların diyalogdan kaçmalarına neden oluyor. Rusların iddiası açıkça şu: Bizim SS-20'lerimiz vardı, şimdi siz Cruise ve Pershing 2 füzelerini geliştirdiniz hatta şimdiden nereye ne kadar yerleştireceğinizi kararlaştırdınız. Böylece denge sağlanmış oldu. Şimdi şartlarımız eşit. Bu olacak iş değil. Biz geçen sene ekim ve kasımda söylemiştik, bunları üretmeyin diye. Fakat dinlemediniz. Bizim üstünlüğümüzü ortadan kaldırdınız. Bizi üstünlük sağlamak için yeni masraflara soktunuz, yeni füze yapmaya ittiniz. Bütün suç sizin. Evet eveleyip geveleyip söyledikleri bundan başka bir şey değil.

Fakat zeytinyağı gibi her zaman üste çıkma hırsı Sovyet ekonomisini altüst edecektir. Bu konuda herkes aynı görüşte. Bu da Sovyetlerde beklenen sosyal patlamalara yol açacak.

25 Haziran 27 Temmuz Kore Halkı ile Dayanışma Ayı

Kwangju katliamının gerçek manzarası

● Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti'ndeki 16 kitle örgütü bir dayanışma çağrısı yayınladı.

DIŞ HABERLER SERVİSİ

Kore Halkıyla Dayanışma Ayı (25 Haziran-27 Temmuz) dolayısıyla Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti'ndeki kitle örgütleri bir bildiri yayınladı. Bildiriye aşağıdaki örgütler imza attı: Ülkenin Yeniden Birleşmesi İçin Demokratik Cephe Merkez Komitesi, Ülkenin Barışçı Yollardan Yeniden Birleştirilmesi Komitesi, Kore Sendikalar Federasyonu, Kore Tarım Emekçileri Birliği, Kore Genç Sosyalist Emekçiler Birliği, Kore Demokratik Kadınlar Birliği, Kore Yazarlar ve Sanatçılar Birliği, Kore Gazeteciler Birliği, Kore Hıristiyanlar Federasyonu, Kore Budistler Federasyonu, Ülkenin Yeniden Birleşmesini Sağlamak İçin Kuzeydeki Güney Koreli Eski Politikacılar Konseyi, Kore Demokrat Hukukçular Derneği, Kore Öğrencileri Komitesi, Kore Barışı Koruma Ulusal Komitesi, Kore Dünya Halklarıyla Dayanışma Komitesi, Kore Afrika-Asya Ülkeleriyle Dayanışma Komitesi. Sözkonusu bildirinin özet metni şöyle:

Vatanımızın güney bölümünde askeri faşist kliğin kanlı baskısı yoğunlaşıyor. Güney Koreli askerler Kwangju'yu kana buladı. Onlar, cezalandırmalar, insan avı ve idamlarla bu kenti cehenneme çevirdiler.

Faşist askerlerin kurbanı olan vatandaşlarımız dayanılmaz bir durumdadır. Bu yüzden bütün ülkelerin ilerici örgütlerine, uluslararası örgütlere ve bütün dünya halklarına sesleniyoruz.

Kwangju'daki son ayaklanma, "yenileştirme sistemi" altında halkın hoşnutsuzluğunun ve birikmiş hıncının patlamasıdır. Bu, faşist düzene son verme ve Güney Kore'de başından beri şiddetle bastırılmış olan demokratik düzeni kurma mücadelesidir.

Djeun Dou Hwan çetesi Kwangju'ya göstericilere karşı binlerce askerlik hava indirme birliği ve zırhlı araçlar gönderdi. Djeun Dou Hwan'ın özel emri bütün gençleri ve kentlilerin yüzde 70'inin öldürülmesi yolundaydı. Böylece paraşütçüler gece gündüz faaliyet gösterdi. Bu yüzden kent, özellikle de Keumnamro sokağı kan denizine döndü.

Evlere girerek tanklardan kaçmak isteyen öğrenciler ve yurttaşlar takibe uğradı. Kapılar el bombalarıyla açıldı. İşitilmedik vahşet yapıldı. Örneğin, genç bir öğrencinin üstüne çullanmış olan bir paraşütçüye karşı çıkan 70 yaşında bir kadın bıçaklandı. Cesetler sokaklara yığıldı.

Djeun Dou Hwan çetesi Seul'dan telefonla paraşütçülerin kumandanlarına soruyordu: "Kaç köpek yakaladınız?" Sırf genç oldukları için çok sayıda genç öldürüldü ya da eziyet gördü. Aynı şekilde öğrenciler ağaçlara asıldı. Kız öğrenciler soyuldu, katledildi ve kamyonlara atıldı. Bir kız öğrencinin bir çeşmenin önünde bıçakla göğsü kesildi.

DİRENİŞ

Bu cinayetleri gören Kwangjulular da ölünceye kadar direndiler.

Kentten kovulan faşist askerler bunun üzerine Kwangju'yu çifte kordon içine alarak kente pirinç, su ve elektrik gelmesini engellediler. 800 bin kişilik kent sakinlerine karşı bu harekat başka canavarlıklara da yol açtı. Nitekim, bir denetleme noktasında, yaralılara kan aramak için bir otomobille gelen öğrencileri ve bir hastabakıcıyı kurşunladılar.

En sonunda, 27 Mayıs sabahı 17 bin asker ve paraşütçü kente karşı genel bir saldırıya girişti.

Ayaklanmanın yöneticilerinin toplandığı yer bombalandı. Sonra tank ve uçak desteğinde askeri birlikler makineli ateşiyle kent merkezine doğru ilerledi. Güney Djueulla İl Merkezi çevresinde ve "Djeunil binası" önünde yüzlerce ceset vardı.

Djeun Dou Hwan çetesinin zulmü bin kişinin ölümüne, 10 bin insanın da yaralanmasına yol açtı. İlk on gün içinde binlerce insan tutuklandı. Katliam bugün hâlâ devam etmektedir ve baskı kampanyası hâlâ sürmektedir. Gece gündüz evler aranmaktadır. Keyfi tutuklamalar yapılmakta, ihtiyaçlarını karşılamak için kent dışına çıkan insanların üzerine gelişigüzel ateş açılmaktadır.

Cellatlar halkı terörize etmek istiyorlar: Evlerin kapılarını açıp içeriye bomba atıp sonra kapıları kitliyorlar.

Mektubun daha sonraki bölümlerinde, faşist yönetimin çeşitli baskıları somut olarak teşhir ediliyor, ve "Kwangju'nun bir cehennem haline sokulduğu" belirtiliyor.

Kore Demokratik Halk Cumhuriyeti'ndeki kitle örgütlerinin barışsever halklara hitaben yayınladığı mektup şöyle devam ediyor:

ABD'NİN SORUMLULUĞU

Djeun Dou Hwan kliği tarafından gerçekleştirilen bu vahşette ABD'nin sorumluluğu vardır. Amerikalılar, kendi denetimleri altında bulunan ulusal ordunun binlerce askerinin bu kasaplıkta görev almasını onayladılar. Hatta Amerikalılar, Güney Kore'de bulunan birliklerini bile baskı operasyonlarına katmayı düşündüler. Olgular, ABD'nin "İnsan Hakları Politikası" ve "Güney Kore'nin Siyasi Gelişmesine" yaptıkları desteğin ne anlama geldiğini gösterdi.

İşte, Kwangju trajedisinin, ABD'nin yönetimindeki Kwangju trajedisinin gerçek tablosu budur.

Bütün bu olgulara rağmen Seul'daki askeri faşist klik, Kwangju olaylarının "Kuzey Koreli casuslar" ya da demokrat bir şahsiyet olan Kim Dae Jung tarafından çıkarıldığını iddia etmekte israr ediyor. Olayları da tahrif eden faşist klik, çok az sayıda insanın öldüğünü öne sürerken, 17 kişinin "Kaza kurşunları" ile can verdiğini ileri sürdü. Böyle davranarak faşistler, katliamlardaki kendi sorumluluklarını gizlemek ve halk direnişini bastırmak istiyorlar. (...)

Djeun Dou Hwan kliği "Milli Güvenlik Özel Komitesi" adı altında bir örgüt kurduktan sonra, askeri diktatörlüğü güçlendirmek için yeni önlemler aldı. Bu tutum, yeniden kan dökülmesine yol açabileceği gibi, Kore'de, Asya'da, dünyada barışı büyük ölçüde tehdit etmektedir.

Mektubun son bölümünde, Güney Kore toplumunun demokratik mücadelesinin bir gün başarıya ulaşacağı belirtilirken, uluslararası örgütlerin, barıştan ve demokrasiden yana olan bütün güçlerin şimdiye kadar yaptıkları desteğin sürdürülmesi isteniyor.

HAKYEMEZ HAKKI'NIN MACERALARI

ERHAN YALVAÇ

(DEVAMI YARIN)

BULMACA

SOLDAN SAĞA— 1) 1973'de ölen Şilili devrimci şair 2) TERSİ tavır -ABD'nin kuzeyinde bir eyalet 3) Uygun ölçüde, karar—Denizde olur 4) Yugoslavya Federal Sosyalist Cumhuriyetini oluşturan özerk cumhuriyetlerden biri 5) Yakılacak ağaç parçası-Köpeklerin boynuna takılan 6) Fransız kadınlarına denir—Yavrulayabilecek duruma gelmiş hayvan 7) TERSİ birdenbire—Yüzyıl-Eski Mısır'da bir tanrı 8) Eski dilde su—Çocuk doğurtan kadın-Resmi işlem görmüş kağıtlar.

YUKARIDAN AŞAĞIYA— 1) Konuşmadan, sadece hareketlerle sahnelenen oyun 2) TERSİ evin bir bölümü—İneğin sütten kesilmiş yavrusu 3) Atlas Okyanusunda bir adalar topluluğu 4) Anlam 5) Mihrak—TERSİ sazlarda en kalın sesi veren tel 6) Olmazolasıca, başbelası—TERSİ müzikte dur işareti 7) İlave—Mısır tanesi 8) Egede bir Yunan adası—Bir nota 9) Hicap duyma 10) Akarsularda balık geçitlerine ağ ile kurulan tuzak 11) Galyumun simgesi -Fasıla 12) Bir haber ajansı—Bir hava aracı

DÜNKÜ BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA— 1) Torlak Kemal 2) Epe—amtınaT 3) Levent—amİ 4) eratiS—Zarar 5) Fa—Çakal 6) Otobiyografi 7) nÖ—Anıt—Ada 8) Rey—Artist

YUKARIDAN AŞAĞIYA— 1) Telefon 2) Operatör 3) Reva 4) Et-Bay 5) Niçin 6) Katsayı 7) Km Kota 8) etezaG 9) Mı—alraT 10) anaR—Adi 11) Lama—Fas 12) Tirsi

YAYIN DÜNYAMIZ

'Türkiye Gerçeği'nin 15. ve 16. sayıları üzerine

A.Seren

Türkiye İşçi Köylü Partisinin merkez organı "Türkiye Gerçeği" dergisinin 15. sayısı mayıs, 16. sayısı ise haziran başında yayınlandı. Bu iki sayıdaki çeşitli yazılar, derginin ideolojik meselelere daha fazla önem vermeye başladığını gösteriyor.

SOSYALİST TOPLUMA İLİŞKİN SORUNLAR

"Türkiye Gerçeği"nin 15. ve 16. sayılarında, sosyalizmin inşasına, sosyalist toplumda sınıf çelişmelerinin ve mücadelesinin varlığına, geri dönüş tehlikesinin kaynaklarına ilişkin yazı ve çeviriler ağırlıklı bir yer tutuyor.

Derginin 15. sayısında, Mao Zedung'un daha sonra Dörtlü Çete içinde yer alan karısı Çiang Çing'e hemen Kültür Devriminin başlarında, 1966'nın 8 Temmuzunda yolladığı bir mektup yayınlanmış. Bu metin, Çin'in çok fırtınalı bir döneme girdiği sırada Mao'nun, hem bir "sol" kanadın ve hem de bir sağ kanadın varlığını tespit ederek kendisini her ikisinden ayırdığını ortaya koyuyor. Lin Biao'nun tarihin hükümet darbeleri ve dehalar tarafından yaratıldığı biçimindeki teorisiyle, diğer "sol" tutumlarını daha o günden eleştiren Mao, mektubunun son bölümlerinde, "Sağcılar benim sözlerimden kara bayrağı yüksekte tutmak için yararlanabilirler. Ama bunu yapmak onların başını ağrıtacaktır" fikrini birkaç kere tekrarlıyor.

"Türkiye Gerçeği"nin 16. sayısında ise, TİKP Başkanlık Kurulu üyesi Gün Zileli, "Mao Zedung'un Sovyet Ekonomisi ve Sosyalizmin İnşası Üzerine Düşünceleri" başlıklı yazısında, Mao'nun 1955-1960 arasında kaleme alınmış bazı taslak ve okuma notlarını içeren ve Birikim Yayınları tarafından Sovyet İktisadının Eleştirisi (Mart 1980) adıyla yayınlanan kitabı inceliyor. Mao'nun metafiziğe karşı çıkarak her konuda hem "sol", hem sağ anlayışların eleştirisini yanyana koyması dikkat çekiyor. Yazının 8. bölümü ("Sosyalist Toplumun İlerlemesinin İtici Gücü Çelişmedir; Sosyalist Toplumda da Sınıf Mücadelesi Devam Eder") Mao Zedung'un çelişme üzerine görüşlerini ele alıyor. Bu görüşler, antagonist olan ve olmayan çelişme türleri ile bu konuda Marksizm ile revizyonizmi ayıran çizgi açısından felsefi bir öneme de sahip.

"Türkiye Gerçeği"nin 15. ve 16. sayılarında, TİKP Merkez Komitesi yedek üyesi Halil Berktay'ın, "Afganistan Olayı ve Emperyalizm Teorisi" ve "Ekonomik Temel ve Emperyalist Eylemin Belirlenişi" diye iki ayrı bölümden oluşan bir yazısı da var. Burada birinci olarak, bir ülkenin emperyalist olup olmadığı konusundaki kararın, ancak o ülkenin sistemli ve sürekli bir yayılma faaliyetinde bulunup bulunmadığına bakılarak verilebileceği belirtiliyor. İkinci olarak, Sovyetler Birliği'nin emperyalist olduğu tespiti yapıldıktan sonra, bu emperyalistliğin Sovyetler Birliği'ndeki üretim tarzı ile ilişkisinin ele alınması gerektiği kaydediliyor. Rusya'nın "dışta hegemonyacı, ama içte sosyalist" olduğu türünden görüşleri eleştiren Berktay, bu iddiaların emperyalizmi belli bir üretim tarzından bağımsız ele almak noktasında Kautsky'nin fikirleriyle aynı olduğunu söyleyerek, Sovyet yayılmacılığını açıklamaya çalışan çeşitli teoriler arasında sadece Mao'nunkinin "Sovyet emperyalizmini Sovyet kapitalizmine bağladığını ve sosyalizmi akladığını" ifade ediyor.

EKONOMİ: TARIM VE ENERJİ

TİKP merkez organının 15. ve 16. sayılarında, Türkiye ekonomisinin çeşitli meseleleriyle ilgili üç ayrı yazı da var. Bunlardan ikisi (Neyyir Kalaycıoğlu'nun "Türkiye Tarımına İlişkin Araştırmalarda Bazı Yöntem Sorunları" adlı incelemesi ile Çetin Özkarar'ın "Türkiye Tarımında Traktörün Yeri" makalesi), 21-26 Nisan 1980 tarihlerinde Ankara'da toplanan "Tarımsal Kalkınma Kongresi"ne tebliğ olarak sunulmuş. Her ikisinin ortak noktası, ülkemiz tarımında kapitalizmin gelişme derecesinin çeşitli araştırmacılarca abartıldığı tespiti. Kalaycıoğlu, daha ziyade kapitalizmin esas göstergesi olarak ücretli emek ilişkisinin ele alınmaması; bunun yerine piyasanın, toprak mülkiyetinin vb. geçirilmesi hatası üzerinde duruyor. Bu yazı, Marksist klasiklere dogmatik bir yaklaşımın nasıl sağ revizyonizme dönüştüğünü göstererek, bilgi teorisi açısından da belli ipuçlarını içeriyor. Özkarar, üretici güçlerin gelişme düzeyinin bir parçası olarak traktör kullanımının olduğundan da ileri gösterilmesine karşı çıkıyor. Traktör kullanım düzeyinin doğrudan doğruya kapitalizmin göstergesi olarak alınamayacağına işaret eden Özkarar, bununla beraber ülkemiz tarımında traktörün artık tarımsal güç kaynağı olarak hakim ve esas duruma geldiğini de kaydediyor.

TİKP Bilim Kurulu Maden Komisyonunun, derginin 15. sayısındaki "Milli Ekonomi ve Lir[illegible]" yazısı, Türkiye'nin enerji ve [illegible]ma darboğazına petrole ba[illegible]ğı azaltarak milli ekonomiyi güçlendiren çözümler arama çabasını yansıtıyor. Yazıda, AP özel sektörcülüğü ile CHP devletçiliği arasındaki çelişmenin tahlili teorik bakımdan dikkat çekiyor.

LENİN'İN ÖNEMLİ BİR YAZISI

"Türkiye Gerçeği" dergisinin 16. sayısında, Lenin'in "İşçilerin Partisinin Din Konusundaki Tutumu" başlıklı önemli bir yazısı yer alıyor. Lenin, 1909'da kaleme aldığı bu makalede, devrimci partinin hem materyalist olduğunu hem de "yüzeysel ve sahte burjuva din aleyhtarlığından" kaçındığını açıklıyor. Marksistlerin devletin halkın vicdan özgürlüğüne karışmasına karşı çıktıklarını anlatan Lenin, öte yandan proletarya partisinin dini ideolojiye idealizmin bir türü olarak karşı olduğunu, ancak çabalarını geniş emekçi kitleleri sınıf mücadelesine katarak halkın örgütlü ve bilinçli gücünü yaratmak üzerinde yoğunlaştırdığını belirtiyor. Lenin'in bu kapsamlı yazısının yayınlanması, herhalde dini irticadan da beslenen gerici ve faşist saldırıların yoğunlaştığı bir dönemde, devrimci safların teorik tutumlarını berraklaştırmalarını ve Marksizmin ideolojik mevzilerini savunmalarını sağlamak açısından oldukça yararlı olacaktır.

TİKP merkez organının son iki sayısının bu yüklü içeriğini layıkıyla değerlendirebilmek için, bütün devrimcilerin bu derginin satışına, yayılmasına ve okunmasına esaslı bir çaba harcamaları çok yararlı olacaktır.

Demokrasi ve Batı

(Baştarafı 1. sayfada)

geleceği ve savaş tehdidinin uzaklaştırılması açısından büyük değer taşımaktadır.

Türkiye önemlidir ve aynı zamanda istikrarsızlık içindedir. Sovyetler Birliği de Türkiye'ye önem vermektedir. Ancak o, bu tutumunu kargaşalık,terör ve bölünme kışkırtarak gösteriyor. Batı ise, Türkiye'de durumun korunması, istikrar ve iç barıştan yana olduğunu sürekli tekrarlıyor. Ne var ki, Türkiye' de istikrar ve barışı desteklemek, buna uygun doğru siyasetler gerektirir.

Batı, yakın zamanda Türkiye'ye önemli miktarlarda kredi açmıştır. Bu tutum, aslında Türkiye'nin parlamenter çıkış yolları bulmasını desteklemenin ekonomik ilişkilerde dile getirilmesidir. Batı, böylece bugün Türkiye'de askeri darbeden yana olmadığını göstermiş bulunuyor. Nitekim, ABD Temsilciler Meclisi Dışişleri Komisyonuna sunulan 3 Mart 1980 tarihli Rapor, "istikrarlı ve demokratik bir Türkiye'nin ABD'nin çıkarları açısından büyük önem taşıdığını.. belirtmektedir. Aynı Rapor, Türkiye'de "parlamenter sistemin ayakta kalma gücüne sahip olduğu" görüşünü de savunmaktadır.

Bugün ağır basan tutum budur. Ancak, son zamanlarda gerek Türkiye hakim sınıflarının belli kesimlerinde, gerekse ABD çevrelerinde parlamento dışı çözümlerin de dikkate alınmaya başlandığını gösteren işaretler vardır. Sözünü ettiğimiz ABD Raporu, Türkiye'de parlamentonun yaşaması ile Batının çıkarları arasındaki bağı vurgulamakla beraber, 2 Ocak 1980' de komutanların "Uyarı Mektubu" vermesinden sonra "bir askeri darbe ihtimalinin de gündeme geldiğini" belirtmektedir.

Devamla şöyle demektedir: "Bu defaki askeri darbenin amacı, İran'daki karışık durumun aynısının Türkiye'de tekrarını engellemek, bölücü hareketlere mani olmak ve siyasi partilerin istikrarsızlığına cevap vermek olacaktır." Dün Aydınlık'ta çevirisini okuduğumuz "Guardian" gazetesinin yorumu da oldukça düşündürücüdür. NATO'nun Ankara Toplantısını konu alan yorumda şöyle denmektedir: "Batının Türkiye'yi desteklemesi, ne yazık ki Türk demokrasisini desteklemek anlamına gelmiyor."

Son zamanlarda ülkemizde, "Türkiye ile demokrasi arasında bir seçim yapmak zorunda kalırsak, içimiz yana yana Türkiye'yi seçer, demokrasiyi feda ederiz" türünden zırvalara rastlanıyordu. Bunun, aynı zamanda uluslararası bir zırvalama olduğu da anlaşılmaktadır.

Askeri bir darbe, bugün ülkemizde ağır basan bir seçenek değildir. Ama bu ihtimal, gene de ciddiye alınmalıdır. Bu konuda uyanık olmak, olumsuz gelişmeleri önlemenin de şartıdır. Bir süre önce düşünülmeyen seçenekler, bugün düşünülür olmuştur. Buraya niçin gelinmiştir? Çünkü parlamento içinde bir çıkış yolu bulunduğu konusunda kuşkular büyüyor. Tünelin ucunda ışık göremeyenlerin sayısının artması, parlamento dışı seçeneği besliyor.

Bu noktada Batının tutumu önemlidir. Türkiye'de Batının desteklemediği bir darbenin ayakta kalmasına imkan yoktur. Aslında herhangi bir darbenin ABD desteğiyle bile uzun boylu yaşaması zordur, hatta imkansızdır. Sırtını ABD'ye yaslayan 12 Mart rejimi bile dikiş tutturamamıştır.

Üstelik bugün 1980'lerde yaşıyoruz. ABD'nin arkasında bir yığın ders bulunmaktadır. Kaytanoların, Frankoların, Papadopulosların, Van Tiyölerin, Lon Nolların, Şah Rızaların, Somozaların yerinde bugün yeller esmektedir. Hele Türkiye gibi arkasında yüz yıllık bir özgürlük mücadelesi olan bir ülkenin, diktatörlerle yönetilmesine imkan yoktur.

Bütün bu gerçeklere rağmen, ABD herhangi bir maceraya kalkar veya bir oldubittiyi benimserse, bunun bedelini yalnız Türkiye değil, Batı da öder. Çünkü diktatörler, Türkiye'ye daha büyük kargaşalıklardan, bölünmelerden başka bir şey getiremez. Türkiye'de parlamentonun askıya alınması, Sovyetler Birliği'nin dolaylı ve doğrudan müdahalelerine yol açacak bir dizi gelişmeleri de birlikte getirir.

Sovyetler Birliği'ne direnen güçlü bir Türkiye, ancak demokratik bir Türkiye olabilir. İstikrar, barış ve birlik, ancak özgürlük temelinde gerçekleştirilebilir. Türkiye ve demokrasi birbirinden koparılamaz. Ya demokratik bir Türkiye olacaktır, ya da parçalanmış ve esir bir Türkiye! Parlamento ve özgürlüklerden vazgeçmenin bedeli, Türkiye'den de vazgeçmektir.

Gensoru gündeme...

(Baştarafı 1. sayfada)

hükümeti düşürebiliriz." dedi

DESTEĞİ DEĞİL DESTEK MECBURİYETİNİ KALDIRMAK

Erbakan, bir gazetecinin "Açıklamanız bugünden itibaren desteğinizin çekilmesi anlamına gelmez mi?" şeklindeki sorusunu şöyle cevaplandırdı:

"Hayır, destekleme mecburiyetini üzerimizden kaldıracağız. Yani kendimizi serbest addedeceğiz. Her kelimenin çok büyük ehemmiyeti vardır. Desteklemeyi çekmek başka şey, destekleme mecburiyetini üzerimizden kaldırmak başka şey."

Erbakan, hükümete verdikleri 16 maddelik uyarı mektubuna Başbakanın verdiği cevap hakkında da şöyle dedi:

"Yapılan izahat AP felsefesine uygundur. 16 maddelik taleplerimize evet demenin mümkün olmadığını söylüyorlar. IMF anlaşmasından vazgeçilmeyeceğini, faiz kararnamesinin kaldırılamayacağını ve yeni vergiler koymadan asgari geçim indiriminin çıkartılamayacağını söylüyorlar." Erbakan bu cevaplardan sonra artık bu hükümetin icraatından mesul olmadıklarını tekrarladı.

MSP Genel Başkanı Erbakan, bu kararın MSP grubunu bağlayıcı olup olmadığı, bazı MSP'li üyelerin hükümeti desteklemeye devam edip etmeyecekleri şeklindeki bir soruya ise şu cevabı verdi: "Bunlar batılın iflası yaklaştıkça, dışarıdan okunan gazeldir, züğürt tesellisidir. Kararımızı Genel İdare Kurulu vermiştir, herkes buna uyacaktır."

Halen işbaşında Parlamentodan güven oyu almış bir hükümet bulunduğunu, hukuken bu hükümetin düşürülmesinin Parlamentonun 226 güvensizlik oyu ile mümkün olacağını belirten Erbakan şöyle konuştu: "Bizim bu kararımızı bahane ederek işbaşındaki AP hükümetinin görevden çekilmesi gerekmez."

DEMİREL'İN KONUŞMASI

Başbakan Demirel, dün yapılan AP Grup toplantısındaki konuşmasında gensorunun gündeme alınıp alınmaması konusunda, üyelerinin olumlu oy kullanmasını istedi. Demirel, "Gensoruda korkulacak bir taraf yoktur, verilmeyecek bir hesabımız da yoktur. Meclisin güvenine sahipsek göreve devam ederiz, değilsek zorla hükümet olacak değiliz" dedi.

MECLİSTEKİ KONUŞMALAR

Gensorunun gündeme alınıp alınmaması tartışmaları sırasında CHP Grubu adına konuşan Grup Başkanvekili Coşkun Karagözoğlu, "Hükümetin 7 aylık dönemde 8 kez devalüasyon yaptığını fiyatların da yüzde 52 oranında arttığını" belirtti. Konuşmasına "Türkiye'de şu anda yirmi il kurtarılmış bölge haline getirilmiştir" diyerek devam eden Karagözoğlu, Adana Sıkıyönetim Komutanlığının önceki günkü açıklamasının TRT tarafından sansür edildiğini belirtmiş, Sıkıyönetim Komutanlığının Adana'ya tarafsız ve yansız bir Emniyet Müdürü atanmasına ilişkin istemini içeren bir belgeyi de okumuştur.

Karagözoğlu konuşmasını sürdürürken bazı AP'li ve MHP'li, üyeler arasında yer yer tartışmalar olmuştur. CHP temsilcisi, konuşmasının son bölümünde öldürülen CHP Kayseri İl Başkanı Mustafa Kulkuloğlu'nun katil zanlısı olarak yakalanan bir kişinin görevlilerin ihmali sonucu kaçırıldığını da sözlerine eklemiştir.

MHP adına konuşan Erzurum Milletvekili Nevzat Kösoğlu da şunları söyledi:

"Bugünkü hükümet bir uzlaşma örneğidir. Üç siyasi parti uzlaşabilmiştir. CHP bu uzlaşmanın dışında kalmıştır. Ecevit bu hükümeti devirip yerine AP-CHP-MSP'den oluşan bir hükümet kurulmasını istiyor. Kamuoyuna da bunu ilan ediyor. Sayın Ecevit'e göre MHP demokrasiye inanmadığından saf dışı bırakılıyor."

TİKP Başkanlık Kurulu bildirisi...

(Baştarafı 1. sayfada)

emperyalistleri, Afganistan'ı işgal ederek Hint Okyanusu ve Basra Körfezine doğru ilk adımlarını atmışlar, İran ve Pakistan üzerindeki tehditlerini ağırlaştırmışlardır. Kremlin yöneticileri, ülkemizde de iç karışıklık ve bölünmeler yoluyla müdahale için elverişli şartlar yaratma çabasındadırlar.

Can alıcı sorun

1975 yılından beri dünya hakimiyeti için stratejik bir taarruza kalkan Sovyetler Birliği, son beş yıl içinde darbeler, müdahaleler ve işgaller yoluyla yayılmış ve güç dengesini bozmuştur. Bu durumda, Sovyetler Birliği'nin yeni köprübaşları ele geçirmesini önlemek, bütün insanlığın canalıcı sorunu haline gelmiştir. Hitler'in izinden giden Moskovalı saldırganın yolunu kesmek ve böylece dünya savaşı tehlikesini uzaklaştırmak, bugün bütün Üçüncü Dünya ülkelerinin ve Batı ülkelerinin ortak görevidir. Bu nedenle Sovyetler Birliği'ne cesaret veren bölünme ve parçalanmalar altedilmeli, en geniş barış cephesi gerçekleştirilmelidir. Bugün bu konuda kararlı bir tutum alarak barışı korumak mümkündür. Aksi halde, yarın geç olacak, barış isteyen ülkeler, Rusya'nın dayattığı savaşı kabul etmek ile boyun eğmek arasında bir seçim yapmak durumuyla karşı karşıya kalacaklardır.

Ön cephe: Ortadoğu

Günümüz dünyasında, barış için mücadelenin ön cephesi Ortadoğu'dadır. NATO içinde toplanmış bulunan Batılı ülkelerin Ortadoğu'da kararlı ve akıllı siyasetler izlemeleri, dünyanın geleceği açısından büyük önem taşımaktadır.

Kararlı siyaset, Sovyetler Birliği'ne karşı birleşmek ve direnmektir. Avrupa, saldırganı caydırmak için orta menzilli füzelerle donanmalı, bu konudaki tereddütleri yenmelidir. Sovyetler Birliği'ne karşı bağımsızlık için savaşan Afgan ve Kamboçya halkları kararlı olarak desteklenmelidir.

Akıllı siyaset, eski alışkanlıklara son vererek Ortadoğu ülkelerinin bağımsızlık ve egemenliklerine saygı göstermektir. Filistin halkının kendi milli devletini kurma hakkı tanınmalı, Arap ülkelerinin İsrail işgali altındaki topraklarını kurtarması desteklenmelidir. İran'a karşı müdahaleci ve baskıcı tutumlara son verilmelidir. Türkiye, Yunanistan ve Kıbrıs arasındaki sorunların barışçı yoldan çözümü desteklenmelidir. Sovyetler Birliği tehdidine karşı birlik ve direnmenin ancak demokrasi ve özgürlükler temelinde sağlanabileceği akıldan çıkarılmamalıdır.

Bağımsızlık ve egemenliğimizi korumak

1950 ve 1960'larda ABD emperyalizminin denetim ve saldırganlığına hizmet eden NATO, değişen dünya durumu nedeniyle bugün Sovyet tehdidine karşı bir savunma örgütü niteliği kazanmıştır. Bununla birlikte NATO içinde eşitliğe, egemenliğe ve ortak çıkarlara aykırı çeşitli ilişkiler varlığını sürdürebilmektedir.

Türkiye İşçi Köylü Partisi, NATO'dan Sovyetler Birliği'ne teslimiyet yönünde bir ayrılışa karşıdır. Bugün Türkiye'nin NATO'dan ayrılması için kampanya yürütenler, ülkemizin bağımsızlığına hizmet etmiyorlar. Onlar, bilerek ya da bilmeyerek, Sovyetler Birliği'nin Türkiye'yi yalnız, savunmasız ve güçsüz bırakma planlarına alet olmaktadırlar.

Partimiz, NATO içinde bağımsızlığımıza, egemenliğimize, eşitliğe ve milli savunma ihtiyaçlarımıza aykırı bütün ilişkilerin düzeltilmesinden yanadır. Türkiye topraklarındaki bütün askeri üsler ve silahlar kendi genel kurmayımızın emrinde olmalıdır.

Bugün Türkiye'nin en canalıcı sorunu, milli savunmayı güçlendirmek ve saldırgana karşı direnmeye hazır olmaktır. Sovyetler Birliği'ni durduracak ve caydıracak biricik politika budur, yoksa "barış ve yumuşama" ninnilerine kapılmak değil! Sovyetler Birliği'nin tehditlerine boyun eğerek ve saldırganı kızdırmamak için kendimizi savunmaktan vazgeçerek bağımsızlık korunamaz. Yurdumuz Moskovalı emperyalistlerin Ortadoğu ve Akdeniz'e iniş yolu üzerindedir. Sovyetler Birliği'nin hedefi olup olmamaya karar vermek, Türkiye'nin elinde değildir. Moskova yöneticileri, ülkemizi hedef alırken bize sormuyorlar. Bu nedenle katı gerçeği dikkate alarak hazırlıklı olmak ve dünya çapında en geniş desteği kazanmak, ülkemizin ve dünya barışının yararınadır.

CHP, cumhurbaşkanı adayını bugün belirliyor

ANKARA (ÖZEL)

CHP'nin Cumhurbaşkanı için yeni adayını belirleyerek bugün TBMM'ye sunacağı bildirildi. Dün yapılan Ortak Grup toplantısında alınan karara göre CHP Ortak Grubunun bugün tekrar toplanarak adayı belirlemesi gerekiyor.

CHP Ortak Grup toplantısında bir konuşma yapan Ecevit bugün yapılacak Ortak Grup toplantısı için "CHP'li parlamenterlerin Ankara'dan ayrılmamasını" istedi. Ecevit; "Temmuz ayı başına kadar Cumhurbaşkanını seçemezsek, bize rağmen Parlamentoda çoğunluk olmaz" dedi.

Ecevit'in konuşmasından sonra kürsüye gelen İstanbul Milletvekili Çağlayan Ege ise İstanbul Belediye Başkan Yardımcısı Bülent Demir'in cenaze törenine katılmak üzere İstanbul'a gideceğini söyleyerek, "Beni iple bağlasanız durmam" dedi. Çağlayan Ege, Bülent Ecevit'i de cenaze törenine katılmaya çağırdı.

Ege'nin sözlerini cevaplayan Ecevit ise, Cumhurbaşkanlığı seçiminin önemli bir aşamaya vardığı şeklindeki görüşünü tekrarlayarak şöyle dedi: "Arkadaşımız sağ olsaydı parti görevinin en önde gelen görev olduğunu söylerdi. Bu konunun burada tartışılmasını bile doğru bulmuyorum."

ABD Dışişleri..

(Baştarafı 1. sayfada)

Bakanı Mitsotakis'le görüştü. Luns ve Muskie, yaptıkları açıklamalarda NATO'nun güneydoğu kanadının güçlendirilmesi üzerinde durdular.

NATO Genel Sekreteri Joseph Luns Bakanlar Toplantısının başlamasından önce düzenlediği basın toplantısında "İttifakın ortak savunması için güneydoğu kanadının birliği için çabalar gittikçe önem kazanmaktadır" dedi. Bakanlar konseyinin Ankara'da toplandığı sırada uluslararası olayların ittifakın güneydoğu kanadının stratejik önemini daha da gösterdiğine dikkat çeken Luns şunları söyledi:

"Son altı ay dünya istikrarını bozacak gelişmelere sahne olmuştur. Sovyet birlikleri Varşova Paktı üyesi olmayan, geleneksel olarak tarafsız ve bloksuz bir ülke olan Afganistan'daki işgali sürdürmektedir. Bu işgal Afgan halkının direnişi ile karşılanmış, dünya toplumunun büyük bir kısmı tarafından lanetlenmiştir. Bu işgal özellikle dünyadaki stratejik duruma getirdiği değişiklikler açısından bakanlar tarafından değerlendirilecektir."

Genel Sekreter, "Sovyet tehdidinin arttığı bir dönemde Türkiye'de parlamenter rejime yönelmiş bir müdahalenin NATO tarafından nasıl değerlendirileceği" sorusu üzerine, buna cevap vermenin, ülkelerin iç işlerine karışmak anlamına geleceğini, özellikle Türkiye'de böyle bir soruya cevap vermenin yakışık almayacağı karşılığını verdi.

Genel Sekreter, Dışişleri Bakanı ile yaptığı görüşmeden sonra Türkiye'nin Yunanistan'ın NATO'nun askeri kanadına dönüşünü engellemediği şeklindeki bir söz söyleyip söylemediği yolundaki soruya karşılık olarak da "Böyle bir şey söylemek çok iyimser olur. Dışişleri Bakanı Erkmen'in sözlerinden şunu anlıyorum, Türkiye Yunanistan'ın NATO'ya girmesine karşı çıkmayacaktır" şeklinde konuştu.

ERKMEN'İN AÇIKLAMASI

Toplantıyla ilgili dün bir demeç veren Dışişleri Bakanı Hayrettin Erkmen "NATO'nun güney kanadına ve Türkiye'ye yakın bir bölgede son altı ayda meydana gelen ve dünyada istikrarı olumsuz yönde etkileyebilecek nitelikteki olaylar, Bakanlar Konseyi toplantısının önemini daha da artırmıştır" dedi. Erkmen, toplantıdan NATO üyesi ülkelerin aralarındaki işbirliğinin ve dayanışmanın daha güçlenerek çıkacaklarını umduğunu belirterek, "Kendi içerisinde güçlü bir NATO'nun caydırıcılığının coğrafyası dışına da taşacağını" söyledi.

DEMİREL-MUSKİE GÖRÜŞMESİ

Toplantı için Ankara'ya gelen ABD Dışişleri Bakanı Muskie dün önce Demirel, daha sonra da Yunanistan Dışişleri Bakanı Mitsotakis'le görüştü.

Demirel ve Erkmen'le yaptığı görüşmeden sonra Muskie. "Biz güçlü bir Türkiye görmek istiyoruz" dedi. Yararlı ve yapıcı bir görüşme yaptıklarını, ikili meseleleri, NATO'nun sorunlarını ve Afganistan'daki durumu görüştüklerini açıklayan Muskie, "Yunanistan'ın NATO'ya dönüşünü de görüştük. Biliyorsunuz hepimiz bunu destekliyoruz" şeklinde konuştu.

Başbakan Demirel'in kendisine Türkiye-ABD Savunma İşbirliği Anlaşmasının parlamentodan geçeceğini söylediğini kaydeden Muskie,rehineler konusunda da durulduğunu belirtti ve şunları söyledi:

"Türkiye, İran'ın komşusudur. Ekonomik ilişkileri vardır. Türkiye başından beri bu konuda güçlü bir tutum almıştır ve ABD'nin çabalarını desteklemektedir. Rehineler konusunda Türkiye'nin gerektiğinde etkinliğini göstereceğine inanıyorum."

Muskie Türkiye'nin ekonomisini ve savunmasını güçlendirme çabalarını yakından izlediklerini de ifade etti. ABD Dışişleri Bakanı "Türkiye'nin ekonomik ve savunma sorunlarıyla yakından ilgileniyoruz ve gerekli yardımı yapacağız" dedi.

Demirel'le görüşmesinden sonra Muskie, Yunanistan Dışişleri Bakanı Mitsotakis'le de bir görüşme yaptı. Gazetecilerin önünde Yunan turizmi konusunda bir süre sohbet eden iki dışişleri bakanı daha sonra kapalı olarak görüşmelerini sürdürdüler. Görüşmede iki ülke arasındaki sorunlarla, Yunanistan'ın NATO'nun askeri kanadına tekrar dönmesinin görüşüldüğü söyleniyor. Görüşmeden sonra bir açıklama yapılmamakla birlikte, ABD Dışişleri Bakanının Demirel ve Mitsotakis'le ardarda görüşmesinde konulardan birinin de Türkiye-Yunanistan arasındaki sorunlar olduğu belirtiliyor.

MİTSOTAKİS'İN AÇIKLAMASI

Öte yandan Ankara'ya geldikten sonra bir demeç veren Yunanistan Dışişleri Bakanı Mitsotakis, "Ankara'yı ziyaretim iki ülke arasındaki ilişkilerde yeni bir devrin açılmasına yol açacaktır" dedi. "Yunanistan'ın iki ülke arasında dostluk bağlarına kesinlikle inandığını" belirten Mitsotakis, Erkmen'le yapacakları görüşmenin yararlı olacağına inandığını söyledi.

Mitsotakis, Yunanistan'ın Ege'nin statüsü konusundaki görüşünü soran bir gazeteciye cevaben, "Ege sorunu üzerinde konuşulması gereken ve çok zaman alan bir konudur. Erkmen ile yapacağımız görüşmede bu konuyu da ele alacağız" dedi.

NATO toplantısının...

(Baştarafı 1. sayfada)

rı hareketli olan bağımsız hedefli çok başlık taşıyan 4 bin kilometre menzilli SS—20 füzelerini dengelemek için yerleştiriliyor.

Aralık ayındaki toplantıdan sonra şimdi Ankara'da şu konular üzerinde durulması bekleniyor:

FÜZELER MESELESİ

NATO Bakanlar Konseyi Toplantısında giderilmesine çalışılan anlaşmazlık konularının başında Avrupa'ya yerleştirilecek füzeler meselesi geliyor.

Aralık toplantısından sonra Belçika ve Hollanda hükümetleri, ülkelerine füze yerleştirilmesine karşı çıkmaya başladılar. Belçika aralık toplantısında Moskova ile görüşmelerin tamamlanmasını beklediğini ve kararını 6 ay sonra alacağını belirtmişti. O tarihten itibaren Sovyetlerin baskılarına uğrayan Belçika'nın, koalisyondaki sosyalistlerin karşı çıkması yüzünden Ankara toplantısında da düşünme payı isteyeceği sanılıyor. Ayrıca Norveç ve Danimarka da barış zamanı topraklarına atom silahları yerleştirilmesine karşı çıkmakta ısrar edecekler. Batı Almanya ise, Moskova ile görüşmelere ağırlık verilmesini isteyecek.

Bu arada, ABD Dışişleri Bakanı Muskie'nin, tereddütlü davranılarak Moskova'ya koz verilmemesini isteyeceği bekleniyor.

Ankara toplantısında ayrıca, Avrupa'daki nükleer silahların sınırlandırılması için Moskova'yla görüşme talebi tekrarlanacak. Şu ana kadar, SALT-3 anlamına gelen böyle bir görüşmeye Moskova SALT-2 onaylanmadan yanaşmıyor.

AFGANİSTAN VE MADRİD TOPLANTISI

NATO toplantısında ayrıca, Doğu-Batı ilişkileri değerlendirilecek ve yumuşamadan neler beklenebileceği ele alınacak. Bu çerçevede Afganistan meselesi gündemin en önemli bir maddesi olacak. NATO Bakanları Rus askerlerinin Afganistan'dan kayıtsız şartsız çekilmeleri gerektiği yolundaki isteklerini tekrarlayacaklar.

Ankara'daki toplantıda 1975 Helsinki Konferansından sonraki gelişmelerin ele alınacağı Madrid toplantısında takınılacak ortak tutum üzerinde de durulacak.

TÜRKİYE'YE YARDIM

NATO Bakanları bunların ötesinde, Portekiz ve Türkiye gibi ekonomik sorunları olan üye ülkelere yapılacak yardım, Ege Denizinin denetimi konusunda Türkiye ile Yunanistan arasındaki anlaşmazlık, Yunanistan'ın NATO'nun askeri kanadına dönmesi gibi meseleleri ele alacak.

Bilindiği gibi, Türkiye 1976'dan bu yana NATO'dan yardım istemekte ama somut bir cevap alamamaktadır. Cevap olarak sadece Türkiye, Portekiz ve Yunanistan'a yardım için kurulan Geçici Komitenin çok sayıdaki raporu vardır. Türkiye bundan bir süre önce NATO üyelerine "alarm" vermiş ve sadece birkaç günlük savaş stoku bulunduğunu, askeri amaçlı petrol stoku ve jet yakıtının yetersizliğini, yedek parça yokluğundan uçakların uçamadığını bildirmiş ve 150 milyon dolarlık ivedi bir fon kurulmasını istemişti. Yine de o günden bu yana ise ABD'den gelen birkaç bin tonluk jet yakıtından başka bir yardım Türkiye'ye ulaşmadı.

7 Batılı...

(Baştarafı 3. Sayfada)

Öte yandan Rus askeri kuvvetlerinin bir bölümünün Afganistan'dan çekilmesi konusunda bir açıklama yapan İran Dışişleri Bakanı, "Sovyetler Birliği sadece birkaç bölük askerini değil, bütün kuvvetlerini Afganistan'dan geri çekmelidir" dedi.

Bu arada, NATO Bakanlar Konseyi toplantısına katılmak üzere Ankara'ya gelen ABD Dışişleri Bakanı Edmund Muskie, bir gazetecinin sorusu üzerine, Sovyet askerlerinin Afganistan'dan tamamen geri çekilmesini istedi. "Afganistan'dan geri çekilen ve sayısı kesin olarak bilinmeyen birliklerin her an yeniden bu ülkeye dönebileceklerini" söyleyen Muskie, Batı ülkelerinin Sovyetler Birliği'ne karşı ortak tutum takınması gerektiğini belirtti.

CHP Kayseri İl...

(Baştarafı 1. sayfada)

İSTANBUL'DA

İstanbul'da MHP Gaziosmanpaşa İlçe Başkanı, karısı ve çocuğu dün Rami'deki evlerine baskın düzenleyen 3 kişi tarafından öldürüldü. MHP Gaziosmanpaşa İlçe Başkanının Rami Cuma Mahallesi Şeyh Abdullah Sokak No: 19/1'deki evine baskın düzenleyen üçü erkek, birisi kadın dört kişi evde bulunan İlçe Başkanını, karısını ve çocuğunu öldürdüler. Saldırganlar daha sonra beyaz renkli bir Anadol arabaya binerek Eyüp istikametine doğru kaçtılar. Görgü tanıklarının belirttiğine göre saldırganların elinde kırmızı renkli bir çanta bulunuyordu ve içlerinden biri uzun boylu, esmer, zayıf, saçları omuzlarına dökülmüş, mavi gömlek ve kot pantalon giymiş, diğeri gözlüklü, şişman, siyah pantalonlu ve kahverengi gömlekliydi.

Olayın görgü tanıklarından biri, teröristlerin evi kiralamak için geldiklerini ve Ali Rıza Altınok'un eşi ile bir müddet görüştüklerini, daha sonra anlaşma yapmak üzere yukarı çıktıklarını, daha sonra da silah seslerinin duyulduğunu anlattı. Olay yerinde "Her şey THKP-C için" yazılı bir bildiri bulunduğu bildirildi.

MHP Gaziosmanpaşa İlçe Başkanının öldürülmesinden sonra komandolar Gaziosmanpaşa Meydanında terör estirmeye çalıştılar. Bir grup MHP'li inşaat işçilerinin devam etmekte oldukları bir kahvehaneye gelerek "Çıkın dışarı komünistler" diye bağırdılar. Kahvehaneden çıkarttıklarına saldıran komandolar bir işçiyi kolundan yaraladılar.

ÖLDÜRÜLEN İŞÇİNİN CENAZE TÖRENİ

Kasımpaşa'da MHP'li komandolar tarafından 20 Haziran günü öldürülen Türk-İş'e bağlı Dok Gemi-İş Sendikası Genel Yönetim Kurulu üyesi ve Camialtı Tersanesinde işçi olarak çalışan CHP'li Hakkı Kalfa dün yapılan cenaze töreninden sonra Kulaksız Mezarlığında toprağa verildi.

Cenaze törenine Sendika Başkanı ve yöneticileri ile kalabalık bir işçi kesimi katıldı. Sıkıyönetim görevlilerinin çeşitli engellemelerine karşı işçiler disiplinli bir şekilde mezarlığa kadar yürüyerek sessizce dağıldılar.

Son günlerde Kasımpaşa'da işlenen cinayetlerin arttığını, bu cinayetlere son verilmesini isteyen işçiler, sıkıyönetim görevlilerinin cenazeyi engelleme tutumlarını kınadılar. Cenaze törenine TİKP Beyoğlu İlçesi ile CHP Beyoğlu İlçesi de katıldı.

BÜLENT DEMİR'İN CENAZESİ BUGÜN KALDIRILIYOR

Silahlı bir saldırı sonucu hayatını kaybeden İstanbul Belediye Başkan Yardımcısı Bülent Demir bugün yapılacak büyük bir törenle toprağa verilecek. Bülent Demir'in cezanesinin Kasımpaşa Büyük Camisinde kılınacak öğle namazından sonra Kozlu Mezarlığına kaldırılacağı bildirildi.

Öte yandan cenaze törenine katılmak üzere çok sayıda CHP'li parlamenterin de İstanbul'a geleceği öğrenildi. Cenaze törenine çeşitli kuruluş temsilcilerinin ve kalabalık bir halk topluluğunun katılması bekleniyor.

Bu arada Türkiye İşçi Köylü Partisi Genel Başkanı Doğu Perinçek, CHP Genel Başkanı Ecevit'e ve İstanbul Belediye Başkanı Aytekin Kotil'e birer mesaj göndererek başsağlığı diledi ve Bülent Demir'in katledilmesinden duyduğu üzüntüyü bildirdi.

Öte yandan Istanbul Belediye Başkanı Aytekin Kotil bir mesaj yayınlayarak Bülent Demir ve terör eylemleri sonucu yaşamlarını yitirenler için baş sağlığı dileklerini ifade etti. Kotil'in mesajında ulusal bağımsızlığa ve çoğulcu demokrasiye inanan partilerle, üniversiteleri, işçi örgütlerini anarşi ve teröre karşı ortak tutum almaya ve mücadeleye çağırdı.

Düzeltme

21 Haziran tarihli gazetemizde anarşi haberleri içinde yer alan "Bahçelerüstü eski muhtarı Cemal Sarıkaya'nın MHP'lileri koruduğu" yolundaki bilginin doğru olmadığını araştırmamız sonucu belirlemiş bulunuyoruz. Esas adı Cemal Sarıcan olan Bahçelerüstü eski muhtarından ve okuyucularımızdan özür diler, düzeltiriz.

Lastik-İş, DİSK'te...

(Baştarafı 1. sayfada)

ğunu iddia etmişti. Buna karşılık DİSK Delege Tespit Komisyonu Maden-İş'in kongreye 60 delege ile katılmasına karar vermişti.

DİSK Genel Kurulunda Abdullah Baştürk'ün tek başkan adayı olarak çıkacağına kesin gözüyle bakılırken, asıl pazarlığın, diğer Yürütme Kurulu üyelikleri üzerinde yapılması bekleniyor.

LASTİK-İŞ'İN AÇIKLAMASI

Bu arada, Lastik-İş Genel Yönetim Kurulu, DİSK Genel Kurulu ile ilgili gelişmeleri değerlendiren bir toplantı yaptı.

Toplantıdan sonra yapılan açıklamada, DİSK'te azınlığın tahakkümünü kurmak ve tartışma ortamını kundaklamak isteyenlere karşı dikkatli olunması istendi.

Yönetim Kurulu tarafından yapılan açıklamada Lastik-İş Genel Kurulunda da aynı tavrın görüldüğü, Genel Kurulun kargaşa içine çekilmek ve üyeler arasındaki birliğin bozulmak istendiği, ancak çoğunluğun doğru görüşte birleşerek bozgunculuğun üstesinden geldiği belirtildi. Bilindiği gibi TKP yanlıları Lastik-İş Genel Kurulunda kongreyi sabote etmeye çalışmışlardı.

Yönetim Kurulu açıklamasında ayrıca, DİSK'in yeni oluşacak yönetimi konusunda şu görüşlere yer verildi:

"Demokratik-merkeziyetçi işleyişi egemen kılacak, demokratik sınıf ve kitle sendikacılığının ilkelerini titizlikle uygulayacak, örgüt disiplinsizliğine, dar grup çıkarı için örgüt yıkıcılığına varan tahribatları yapmaktan çekinmeyen yapılara karşı tutarlı,kararlı,ilkeli bir yönetim oluşturulması, örgütsel birliğin pekiştirilmesi ve DİSK'in mücadele gücünün yükseltilmesinin ön koşuludur."

Ankara 1 Nolu Mahkeme Başkanı Sevinç, Elazığ'a tayin edildi

ANKARA (ÖZEL)

ÖNCEKİ günkü Resmi Gazetede yayınlanan bir kararname ile 50 askeri hakimin görev yeri değiştirildi. Bu arada halen Ankara Sıkıyönetim 1. Nolu Askeri Mahkemesi Başkanı Albay Hamdi Sevinç'in de tayini Elazığ'a yapıldı.

Ancak Sevinç'in Sıkıyönetim emrinde olması nedeniyle şimdilik Elazığ'a gitmesinin sözkonusu olmadığı bildirildi.

50 subay arasında Sıkıyönetim Adli Müşavirliklerinde ve Sıkıyönetim Mahkemelerinde görev yapanların oldukça çok oldukları dikkati çekti.

"Ruslar Afganistan'dan...

(Baştarafı 3. Sayfada)

BATI ALMANYA'NIN SESİ:

"Bu karar, Afganistan'daki direnişçilerin mücadelesini unutturmaya çalışıyor. Ambargo, Olimpiyat boykotu ve İslam ülkelerinden gelen baskılar karşısında zorlanan Moskova, böyle bir karar almak zorunda kaldı. Ama, Brejnev aynı zamanda, özgürlüğüne aşık halkların en üstün silahlar karşısında bile boyun eğmeyeceğini gördü."

QUOTIDIEN DE PARIS (FRANSA):

"Giscard yine kazandı. Venedik'te yaptığı basın toplantısında da Brejnev ile Varşova'da görüşmesinin bu geri çekilme kararında etkili olduğunu söyledi."

LE MONDE (FRANSA):

"Olgular TASS'ın açıklamasını yalanlıyor. Bu kararın kesin sonucunu beklemek gerek."

Nazlı Ilıcak'ın çizdiği siyasi manzara

(Baştarafı 3. Sayfada)

ğini söyleyen Ilıcak böyle bir hükümetle erken seçime girilebileceğini savunuyor.

Ilıcak şöyle devam ediyor:

"Efendim gensoruda Ecevit'in burnunu sürtelim, sonra Allah kerim' diye düşünmek, 2. MC'nin kuruluşu sırasında ortaya konulan mantığın aynısıdır: 'Ecevit'in burnunu sürtelim, Başbakanlığı gene elinden kaçırsın'. Sonra... Sonrası malum.

"Birbirimizin burnunu sürtmeye çalışırken, devlet de yerlerde sürünüyor. Farkında değil miyiz acaba?"

Oktay Ekşi: «Kendi kendini koru»

Oktay Ekşi silah ruhsatı ile ilgili son kararla ilgili görüşlerini açıklarken şöyle diyor: *Sayın Gülcügil'in sözleri Türkiye Cumhuriyeti hükümeti adına yapılmış hazır bir itiraftır."*

Ekşi, AP hükümetinin işbaşına gelişinden bu yana birçok defalar anarşinin önleneceğinden, önlenmek üzere olduğundan, "Teröristlerin etrafındaki çemberin daralmakta" olduğundan söz ettikten sonra şimdiki duruma düştüğünü söyleyerek şöyle diyor:

"Nerede o tafralı sözler, nerede sayın bakanın 'herkese silah dağıtma' anlamına gelen kampanyası.'

Adana Sıkıyönetim Komutanının "Adana Cezaevinin iki kurtarılmış bölgeye ayrılmış olduğunu ve cezaevinde ateşli silahlar bulunduğunu bildiren sözlerini aktaran Oktay Ekşi şöyle devam ediyor:

"Bir sıkıyönetim komutanı dahi, kendi bölgesindeki 'kurtarılmış bölge'den şikayet ederse, hangi anarşi ile kimin başetmesi beklenebilir.

"Yok efendim. Bu işin çivisi çıkmış da biz hâlâ kendimizi aldatıyoruz."

Hikaye: Ahmet Naim

Ateş Nefes

TAYYİP Çavuş, günün ilk ışıkları kulübenin penceresinden süzülürken gözlerini açtı. Bir iki gerindi, yumruklarıyla göz kapaklarını uğuşturdu, üzerine dövme keçe serili kerevette doğruldu. Şiş gözleri, sesi bitişik kulübeden bile duyulabilen çift bacaklı oturtma saatine gitti: "Altı buçuk... Vardiyaya yarım saatimiz kalmış!" diye söylendi.

Bacaklarını kerevetten sallandırdı ayağa kalktı paça bağları yeri süpüren iç donunun kemerini yukarıya çekeledi. Akşamdan doldurup vanmayan ocağın içerisine bıraktığı teneke maşrapadan yüzüne bol su çarptı, yazma mendiline kurulandıktan sonra iş pantolonunu bacaklarına geçirdi, paçalarını hafifçe sıvadı, iç donunun bağlarını paçanın üzerinden sıkıca bağladı.

Böylece sabah tuvaletini tamamladıktan sonra, kulübenin duvarına iri bir çiviyle çakılı tel dolabın önüne doğru yürüdü, mandalını çevirerek dolabın kapağını açtı. Alt gözdeki bir tıkımlık mısır kömeciyle bir avuç kara erik kurusundan gayrı bir şeycikler yoktu dolapta.

Tayyip Çavuş kömeci ısırdı. Birkaç erik kurusu aldı. Dolabın tepesinde duran boğazı emzikli toprak testi ile onun yanı başındaki içi sırlı toprak kupayı indirdi. Bu boğazı emzikli toprak testide Tayyip Çavuş'un yaz kış eksik olmayan "bozarmaz"ı bulunurdu. İçine su katınca ağarmadığı için o buna birçok Anadolu köylerinde rakıya verilen isimle "ıraki" demez, kısaca: "bozarmaz" derdi.

Testiden içi sırlı kupaya silme bozarmaz doldurdu. Bir solukta kupanın yarısını içti. Sanki bir kor parçası yutmuş gibi boğazından midesine kadar bütün göğsünü bir alevdir sarmıştı. Yaş sızan küçük gözlerini kırpıştırarak bir tane erik kurusu çiğnedi. Kupanın geri yanını da içerken vardiya düdüğünün çaldığını duydu. Ağzına bir erik kurusu daha attı, testiyi ve kupayı yerine koydu.

Çeketini giydi, yattığı kerevetin altına eğilerek ünlü takunyelerini çıkardı ve parmaklarını takunyenin tasmalarına takarak kapıdan çıktı.

İş yerinde, Tayyip Çavuş kadar, takunyeleri de ünlüydü. Daha doğrusu, güler yüzünden, hazır cevaplığından ve iş bilgisinden daha çok, kendisinin "nalin" dediği bu takunyeler onu ünlendirmişti. Başkalarının çivili ocak kunduraları ile zor indikleri dik vargelleri o bu takunyelerle, düşmek şöyle dursun, ayakları bile tökezlemeden arşınlardı. Tayyip Çavuş, bu nalınlarla, inadına, dik, inadına katran karası vargellerde, kör ocaklarda değil de, sanki avuç içi gibi düz yollardan geçermiş gibi rahat yürürdü.

Lambahaneden çift kafesli lambasını alan Tayyip Çavuş, nalınlarını tıkırdata tıkırdata, kuyunun giriş kapısı olan baca ağzına doğru yürüyordu. Yanından oluk gibi gündüz vardiyası işçileri akıyordu. Hepsinin ellerinde lambadan başka işlerine göre, kazma, balta, potkabaç, direk ve burgu vardı. Tayyip Çavuş yazıhane önüne vardığı sıra ocağın katibine rastladı. Katibe takılmadan edemezdi.

Kafasında biraz önceki bozarmazın bilediği keyif de vardı. Katibe yanaştı, baş parmağını burnunun tepesine bastırdı. Katip, Tayyip Çavuş'un şakalarına alışıktı ve evlendiği günden beri kaçıncı defadır tekrarlanan takılganlığı kestirdiği için gülmeye başlamıştı. Tayyip Çavuş eli katibin burnunda:

– Tövbeler olsun çok yumuşamış, diye gevrek kahkahalar atıyordu.

Genç katip, Tayyip Çavuş'un sırtını okşadı. Tayyip Çavuş'a gelince, kıvrak bir el hareketiyle katibin başındaki kasketi kaptı ve saçlarını yokladı. Aldığı sonuçtan memnun:

– Afferin, saçlar ıslak, diye konuştu. İşi çok hamaratça görüyon emme kefaretini de yerine getirmeyi unutmuyon! Eğer saçlarını guru bulsaydım, tövbeler olsun ocağa girmezdim. Zabah zabah senin nuhusetliğin bana da bulaşırdı...

Karşılıklı gülüştüler. Katip yazıhaneye, Tayyip Çavuş da baca ağzına doğru yöneldiler.

Gündüz vardiyası tamamiyle ocağa girmişti. Baca ağzında Nebooğlu Ahmet Çavuş'la manevracılardan başka kimsecikler kalmamıştı. Taş setin üzerine ilişen Nebooğlu vinççiye, gündüz vardiyasının dolularını çekmeden, gece vardiyasından dolan arabaları çekmesini tembihliyordu.

Tayyip Çavuş Nebooğlu'nun sözlerini duymuştu. Yanakları kırıştı, gözlerini kırpıştırdı:

– Hey, "Hemsici!" Senin arabalarına galmadık, meraksız ol! diye seslendi.

Nebooğlu, Tayyip Çavuş'u görünce gülümsedi:

–Yaklaşma ulan "Kıvırcık" kokuyorsun, diye çıkıştı.

Nebooğlu da Tayyip Çavuş gibi çok eski bir yeraltı adamı idi. Bu çocuk bakışlı Karadeniz uşağı, ömrünün otuz sekiz yılını şimdi önünde oturduğu baca ağzına, baca ağzından yerin bağrına oyulan katran karası boş ve dilsiz dehlizlere, içlerinde tok kazma sesleri, sağır homurtular, dinamit kütlemeleri yankılanan kömür bacalarına, dipdiri insanların yel gibi canını alan "kör nefesli" kör bacalara harcamıştı. Tayyip Çavuş ondan üç yıl kıdemliydi.

Ocakta işçinin kısalttığı adıyla, Naboo, Tayyip Çavuş'a, bütün Karadeniz işçisinin köylü - işçiye verdikleri adla "Kıvırcık" diye takılırdı. Tayyip Çavuş da ona, yerli işçinin Karadeniz uşaklarına verdikleri adla "Hamsici" derdi. Ama bu hamsici Tayyip Çavuş'un dilinde "Hemsici" oluverirdi.

DEVAM EDECEK

cemal süreya PAÇAL

Bürokrat tip

Büyük bir bakanlıkta, yıllardır, yükselme yollarının neler olduğunu düşünür, bu arada yaptığım gözlemleri birleştirmeğe çalışır dururum. Sonunda, bilginin, yeteneğin, hatta dürüstlüğün bir bürokratın yükselmesinde çoğu kez temel öğe olmadığı kanısına vardım. Başka bir çark, başka bir düzen işliyor bu konuda. Elbet, bilgilerinin, birikmiş deneylerinin sonucu yükselmiş bürokratlara da raslanmıyor değil. Ama, sorunu genel planda alırsak, hele şimdilerde, bunun ayrık bir durum olduğunu göreceğiz. Varabildiğim tek sonuç şu: Kim şuraya buraya çok telefon ediyor, kim daha çok ziyarette bulunuyorsa, kim buyruklar karşısında daha fazla ödün verici bir kimlikte görünüyorsa, o yükseliyor. Partizanlık diyeceksiniz. O da var. Ama partizanlığın dışında hatta partizanlar arasında da, temel yükselme öğesinin bu olduğu kanısındayım.

Türk bürokratında (bürokrat diyorsam, bundan daha çok yüksek bürokratı anlayın) ikiyüzlülük eskiden de bir sorundu belki. Sonra bunun bir spor haline geldiğine tanık olduk. Günümüzdeyse ikiyüzlülük bir sanayi halini almıştır. Yüksek bürokrat yüreğinin bir köşesinde bir Ahmet Cemil duygusunun kıpraştığı sanısındadır. Gençlik, öğrencilik yıllarından kalma bir sanıdır bu. Oysa o duygu artık yitip gitmiş, belki yalnızca özel hayat durumlarında, duygusal ilişkilerde iz halinde kalmış bir şeydir. Toplumsal ve mesleki hayatta Dostoyevski'nin "Cinler"indeki ünlü tipin dramını yaşamaktadır gerçekte. Tıpkı onun gibi, yalnız inandığına inanmamakla kalmaz o, aynı zamanda inanmadığına da inanmamaktadır. Ücretlerin ölümü, bürokrasinin alt kademelerine bir proleterlik duygusu getirirken, üst kademe uyelerini yabansı bir oportünizme yöneltmiştir. Hele özellikle son otuz yılda demokratik hayatın ülkemizdeki yanlış işleyişi bürokratı önce bir şaşkınlığa sonra bir cesaretsizliğe, daha sonra da dört başı bayındır bir ikiyüzlülüğe itmiştir.

Bütün doğrularını yitirmiş bir tip karşısındayız. Öyle ki onda artık yanlışlar doğruların tersi olmaktan çıkmış, başka yanlışların tersi olmağa başlamıştır.

Çağımızda bilgiler değişti, bilimler yenilendi, toplumsal bilinç ve kavrayış büyük bir değişime uğradı. Ancak orta ve yüksek bürokratın bütün bu değişmelerden, gelişmelerden kendine bir pay çıkarabilen bir kimlik değişikliğine girdiğini hiç sanmayalım. Hayat zorunlarının ve kapitalist sürece girmemizle memur kesiminde gözlemlenen yıkılma eğiliminin küçük memurda yine de bir bilinçlenme yarattığı söylenebilir. Bugün değilse yarın, bu bilinçlenme kendini dışa vuracaktır. Ama, orta, hele yüksek bürokratta bunun böyle olduğunu kim ileri sürebilir?

Yüksek bürokrat Türkiye tarihinin yeni dönemini kavrayabilmiş irdeleyebilmiş değildir. Kapitalist gelişimle işçi sınıfının yükselişi arasındaki bağıntıyı da anlayamamaktadır. Okumamakta, düşünmemekte, ortaya çıkan yeni hayat değerlerini, kültür değerlerini, insan değerlerini görmemektedir.

Kavramlarla değil, kendi özel alanının terimleriyle düşünür. Etken olmanın değil, iyi araç olmanın yollarını araştırır. Her şey anları, günleri kurtarmaktan ibarettir onun için. Uzmanlaşma hevesini yitirmiştir. Son yıllardaki —kaç yıl oldu— yayın patlamasından haberi yoktur. Toplumun yeni özlemleri karşısında düşünce yönünden iyice silahsızdır. Oysa vergi yasalarının da, kültür yasalarının da, güvenlik önlemlerinin de ilk taslaklarını kendisi hazırlamak durumundadır. Nasıl yapacaktır bunu?

Bundan iki yıl önce genel müdür düzeyinde bir arkadaşla konuşuyorduk. Yıllarca uzman bir kuruluşta çalışmış, Batı ülkelerinde bulunmuş biriydi. Laf döndü dolaştı, faşizme geldi. Şöyle diyordu: "Ben özgürlükten yanayım. Bunun için faşistlere de özgürlük tanımak gerek." Ona Thomas Mann'ın ünlü cümlesini, "faşizm, bir ideoloji değil, bir kötülüktür" düşüncesini boşuna anlatmaya çalıştım. Nuh diyor peygamber demiyordu.

Yüksek bürokratın prototipi için bundan daha çarpıcı bir örnek gösterilebilir mi?

KÜLTÜR BAKANLIĞININ YENİ BİR YASA DIŞI UYGULAMASI

Yasası bile çıkmadan sahne eserleri için bakanın onayı alınıyor

MEHMET YEŞİL

AP hükümetinin Kültür Bakanı Tevfik Koraltan, bir süre önce, bakanlık olarak yeni bir yasa tasarısı hazırladıklarını ve bu tasarıya göre öncelikle bakanlığın adının değiştirilerek "Milli Kültür Bakanlığı" haline getirileceğini belirtmişti.

Bakanlıkça hazırlanan bu yasa tasarısının en önemli yanı, bugüne dek nispeten özerk bir biçimde çalışmalarını sürdüren Devlet Tiyatroları ile Devlet Opera ve Balesinin sergileyeceği eserlerin önceden denetlenmesiydi.

Hazırlık çalışmaları süren bu tasarının hükümleri, daha yasalaşmadan Kültür Bakanı Tevfik Koraltan ile Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürü Yalçın Davran tarafından uygulanmaya başlandı.

Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürü Davran, 1980-81 mevsimi repertuarını hazırladıktan sonra halen yürürlükte bulunan 1309 sayılı yasayı çiğneyerek sergilenecek yapıtlar için Kültür Bakanı Koraltan'ın onayına başvurdu.

Bu uygulama ile halka kültür ve sanat hizmeti sunan kurumlarımızın sanatsal özgürlükleri yok edilmektedir. Hazırlanan ve bugünkü uygulamayı meşru kılacak olan yasanın anlamı da budur. Bugüne dek süregiden uygulama ile hiç değilse oyun seçiminde söz sahibi olarak görev yapan Edebi Kurulun işlevi de kendiliğinden ortadan kalkmış olmaktadır.

> **Eski Kültür Bakanı Kışlalı: "Yaratıcılık, siyasi iktidarın ön denetim anlamına gelecek müdahaleleriyle bağdaşmaz"**

Konuya ilişkin olarak görüşlerine başvurduğumuz eski Kültür Bakanı Ahmet Taner Kışlalı, gazetemize şu açıklamayı yaptı:

"Bizim görüşümüze göre Devlet Tiyatroları ve Devlet Opera ve Balesi ile ilgili olarak halen varolan yasalar bile çağın gereklerine göre yeterli bir çerçeve oluşturmamaktadır. Örneğin Devlet Tiyatrolarında repertuarın saptanması ile görevli olan Edebi Kurul bugünkü yasaya göre Kültür Bakanının onayıyla oluşturulmaktadır.

"Biz, Edebi Kurulun siyasi iktidarın müdahalesinin dışında, demokratik süreçler içerisinde oluşmasını sağlayacak bir yasal düzenlemeyi öngörüyorduk. Sanat yaratıcılıktır. Yaratıcılık ise siyasi iktidarın ön denetim anlamına gelecek müdahaleleriyle bağdaşmaz. Bu nedenledir ki, sanat kurumlarının özerk bir çevrede gelişmeleri yalnız çağın değil, aynı zamanda sanatın da bir gereğidir. Durum böyle iken Devlet Tiyatrolarında ve Devlet Opera ve Balesinde bugün varolan sınırlı bağımsızlıktan da geriye gidecek bir düzenlemeyi kabul etmemize olanak yoktur. Bu nitelikteki bir örgüt yasası parlamentodan geçemez. Parlamentodan geçmemiş, yani yasalaşmamış bir tasarı hükümlerinin uygulanması ise hukuk devleti ilkeleri ile bağdaşmaz. Bakan yasanın kendisine tanımadığı yetkiyi kullanamayacağı gibi, bu kurumların başında bulunan genel müdürler de kendilerine ait bu yetkiyi bakanla paylaşamaz ya da bakanın onayına sunamazlar. Bunu yapanlar günü geldiğinde hesap vermek durumunda kalırlar."

günün sanat olayları

ŞENLİK

8. ULUSLARARASI İSTANBUL FESTİVALİNDE BUGÜN

● JOHANN STRAUSS Orkestrası, ikinci ve son konserini, 19.00'da Atatürk Kültür Merkezi Büyük Salonunda veriyor. Dünkü konserde "Haydn'dan Strauss'a" başlığı altında çeşitli bestecilerin yapıtlarını seslendiren topluluk, bugün "Menue'den Vals'e" başlığı altında Haydn, Mozart, Beethoven, Schubert, Vater ve Strauss'un başka eserlerinden oluşan yeni bir program sunuyor. Fiyatlar 300, 200, 100 lira.

● "RAJKO" MACAR Çigan Topluluğunun ilk gösterisi, 21.30'da Açık Hava Tiyatrosunda. Macar halk dansı ve müziğinden örnekler sunacak olan topluluk, 10-26 yaşındaki gençlerden oluşuyor. Topluluk yarın ve 27 Haziran Cuma günü de ikişer gösteri yapacak. Fiyatlar: 300, 250, 200, 100 lira.

● "8. ULUSLARARASI İstanbul Festivali Afiş Yarışması Sergisi" bugünden başlayarak şenliğin sonuna dek Devlet Güzel Sanatlar Akademisi salonlarında izlenebilecek.

GÖSTERİ

● İSTANBUL Sinema-Televizyon Enstitüsünde "İtalyan Sinemasından Örnekler"in gösterileri sürüyor. Bugün 16.30'da Pier Paolo Pasolini'nin BÜYÜK KUŞLAR VE KÜÇÜK KUŞLAR (Uccellaci e Uccellini) adlı 1966 yapımı filmi var. Toto ve Ninetto Davoli'nin rol aldıkları film, biri yaşlı, öteki genç iki kişinin yol boyunca çeşitli toplumsal ve siyasal konular üzerine yaptıkları söyleşi üzerine kurulu. Söyleşiye diyalektik maddecilikten söz eden bir karga da katılıyor... Aynı kurumda, 19.00'da ilk kez pazartesi günü gösterilen Fellini'nin RUHLARIN GIULIETTA'SI (1964) adlı film yeniden sunuluyor.

● İSTANBUL, Tünel Kültür-Sanat Evinde, 18.30'da ilgi görmesi üzerine yeniden programa alınan iki saatlik renkli İran belgeseli ŞEHADET gösteriliyor. Film cuma ve cumartesi günü de sunulacak.

● ANKARA Fransız Kültür Merkezinde, 20.30'da "Yeni Dalga" akımı Fransız yönetmenlerinden Jacques Demy'nin ilk yapıtlarından MELEKLER KÖRFEZİ (La Baie des Anges) gösteriliyor. Jeanne Moreau ve Claude Nann'ın başrollerini paylaştıkları bu 1962 yapımı, kumar çevresini keşfedip Cote d'Azur'e giden adamın öyküsünü anlatıyor. Film cuma 18.30'da yinelenecek.

TOPLANTI

● ORD. PROF. SÜHEYL ÜNVER, bugün 18.00'de İstanbul Süleymaniye'deki Türk ve İslam Eserleri Müzesinde, "Medreset-ül Hattatin'de Öğretim" konulu bir konferans verecek.

SPOR

Büyükelçi Behiç Hazar, kupadan önce dostluğun geldiğini söyledi

Kopenhag'da düzenlenen Büyükelçilik Kupası Futbol Turnuvasında üçüncü olan Danimarka Türk İşçileri Cemiyeti, üçüncülük kupasını alırken görülüyor. (AYDINLIK)

Kopenhag'da düzenlenen Büyükelçilik Kupasını Ishoj Türk Spor kazandı

KEMAL KOÇ
KOPENHAG'DAN bildiriyor

Kopenhag Büyükelçiliği tarafından düzenlenen Büyükelçilik Kupası Futbol Turnuvasında İshoj Türk Spor Şampiyon oldu. İshoj Türk Spor final maçında rakibi Helsingorspor'u 2-0 mağlup etti. Üçüncülük maçında ise Türk İşçileri Cemiyeti, Türkiye Halk Birliği Spor'u 5-3 yendi. Bu sonuçlarla İshoj Türk Spor'un ardından Helsingorspor ikinci, Türk İşçileri Cemiyeti üçüncü, Türkiye Halk Birliği Spor da dördüncü oldular.

Şampiyon İshoj Türk Spor'a kazandığı kupa, final maçından sonra Kopenhag Büyükelçimiz Behiç Hazar tarafından verildi. Büyükelçi Behiç Hazar kupa töreninde futbolculara hitaben yaptığı kısa konuşmada, "Gençlerimizin bu tür yararlı faaliyetler yapmasına sevindim" dedi ve sporda kupadan önce dostluğun geldiğini söyledi.

ERKEKÇE

Alman antrenör Rausch, Fenerbahçe'nin önümüzdeki sezon erkekçe futbol oynayacağını söylemiş.

—Iyi, güzel de anlamadığım bir şey var. Diğer takımlar nasıl futbol oynuyorlar ki acep?

Atletizm Milli Takımımız nasıl seçiliyor?

ATİLLA ÖZİDEŞ

Aslında bu soru çok gereksiz bulunabilir. Çünkü herkes bir milli takım seçiminde bazı şartların aranacağını iyi bilir. Ama bu şartların farkında olmayanlar, bu normal kuralları çiğneyip kendi kafalarınca milli takımı seçiyorlar.

Konumuz geçtiğimiz günlerde Ankara'da yapılan yarışmalar. Hani, Bulgaristan'a ve Romanya'ya gidecek milli takımı seçmek için yapılan müsabakalar vardı ya, işte onlar. Sözkonusu müsabakalar seçme niteliğinden uzak tamamen bir formalite idi. Çünkü bu iki ülkeye gidecek takım hemen hemen belirlenmişti. Tesadüfe bakın ki (!) seçilenlerin hemen tamamı Ankaralı atletlerdi.

Ayrıca bu atletlerin büyük çoğunluğu şu anda Atletizm Federasyonunda uzman olarak çalışan Temel Erbek ile iyi geçinmek zorunda kalanlardı. Federasyon Başkanının her dediğine kafa sallamak, yapılan tüm yanlışlıklara ses çıkarmamak zorunda kalmaları, spor yaşantılarını Ankara'da sürdürmeleri en önemli nitelikleriydi.

Hatta uzun ve üç adım atlayan ve ne kadar kötü atlarsa atlasın Milli Takımdan hiç çıkmayan Temel Erbek, Ankaralı bir arkadaşının kurallara aykırı olmasına rağmen yardımcı hakemliğini yapmakta ve faullü atlayışlarını bile ölçtürmektedir. Ve Temel Erbek yurt dışındaki bir müsabakaya gitmesinde ilerisi için yarar görülen ve henüz 63 doğumlu olan Şerf Candaş için "Gelsin ben onu Ankara'da çalıştırır atlatırı. Ramonya'ya gitmesine gerek yok." diyebilmektedir. Ancak Federasyonun Seçici Kurul Üyesi Doğan Demirhan kurul üyelerinin toplantıda tiyatro oynadıklarını, atletizmle ilgisi olmayan ve atletlerin büyük bir çoğunluğunu tanımayan üyelerinin Türk atletizmi için karar verdiklerini söylüyor.

Demirhan ayrıca Temel Erbek'in hem seçen ve hem de seçilen olarak toplantıya katıldığını, Federasyon Başkanının da toplantı başlarken, "Ben gidiyorum. Siz takımı seçin, ben sonra gelirim" dediğini belirterek, bu tür kararlar alınırken bu kadar gülünç durumlara düşmemeleri gerektiğini ve daha ciddi olunması gerektiğini ifade ediyor.

Ve diyoruz ki, bundan sonra milli takım seçilirken umarız daha ciddi olunur.

Lisansları 1 yıldır onaylanmadığı için amatör küme maçlarına katılamayan Salihli Sanayisporlu futbolcular antrenör ve yöneticileri ile beraber görülüyorlar. (AYDINLIK)

Salihli Sanayispor, 1 yıldır lisanslarının vize edilmesini bekliyor

MEHMET ÖZGÜR (SALİHLİ)

Salihli'nin başarılı gayri federe futbol takımlarından Sanayispor, 1 yıl gibi uzun süre geçmesine rağmen hâlâ lisanslarının vize edilmesini bekliyor.

Amatör kümede oynamak amacı ile 1979 yılında Manisa Beden Terbiyesi Bölge Müdürlüğüne verilen Sanayispor'un lisansları Bölge Müdürlüğü Hukuk Dairesinden bir türlü onaylanıp çıkmıyor.

Lisanslarının imzalanmamasından şikayetçi olduğunu söyleyen Sanayispor Teknik Direktörü Çetin Urgancı, "Yetkililer sporu tabana yaymak istiyorlarsa böylesine bürokratik engelleri kaldırmalıdırlar" şeklinde konuştu. Antrenör Hakkı Turgut da en çok saha ve malzeme konusunda sıkıntı çektiklerini ifade ederek, "Sadece ve sadece sanayi esnafının yardımları ile spor yapabiliyoruz. Dolayısı ile Bölge Müdürlüğünün bu sorunumuza da yardımcı olmasını istiyoruz" dedi

YURTTA VE DÜNYADA GEÇEN HAFTA

AVRUPA ŞAMPİYONLUĞUNU ALMANYA KAZANDI

● Derwall: Şampiyonluk hakkımızdı...

ROMA

İtalya'da yapılan 1980 Avrupa Futbol Şampiyonasını, finaldeki güçlü rakibi Belçika'yı 2-1 mağlup eden Batı Almanya kazandı. Batı Almanya'nın ardından Belçika ikinci, Çekoslovakya da üçüncü oldular. Final maçından sonra gazetecilerle konuşan Batı Almanya Milli Takım Antrenörü Jupp Derwall, şöyle konuştu:

"Bazıları, maçın bitimine 2 dakika kala attığımız bir golle Belçika'yı yenmemizi şansla izah etmeye çalışıyorlar. Bunun şansla ilgisi yok. Gayet iyi bir oyun çıkardık ve kanımca da şampiyonluğu hak ettik. Galibiyet golünü de, oyun tamamen bizim kontrolümüz altındayken attık."

Kırkpınar Başpehlivanlığını Mehmet Güclü kazandı

EDİRNE

Geleneksel Kırkpınar güreşlerinde, rakibi Sabri Acar'ı 1 saat 52 dakikada tuşla yenen Mehmet Güçlü başpehlivan oldu. 619. Kırkpınar güreşlerinde ilk 3'e giren güreşçiler şöyle:

BAŞPEHLİVANLIK:

1. Mehmet Güçlü (Milas)
2. Sabri Acar (Bandırma)
3. Mehmet Acaroğlu (Manisa)

BAŞALTI:

1. Erdem Özyiğit (Manisa),
2. Halis Şaban (Sındırgı),
3. Osman Şener (Samsun),

İKİNCİ KÜMEYE DÜŞÜRÜLEN MİLAN, 21 AY CEZA ALAN GİARDONA'YI TRANSFER ETTİ

MİLANO

Lig maçlarında şike yaptığı gerekçesiyle Futbol Federasyonunca ikinci kümeye düşürülen yılların ünlü takımı AC Milan, aynı skandala adı karışan ve hakkında 21 ay futboldan men cezası bulunan milli takım santraforu Bruno Giardona'yı transfer etti.

Lazio'da oynayan Giardona için Milan kulübünün 3.6 milyon dolar transfer ücreti ödediği açıklandı.

İkinci kümeye düşürülen Milan, 21 ay ceza alan Giardona'yı transfer etti.

Aydınlık
BÜTÜN ÜLKELERİN İŞÇİLERİ VE EZİLEN HALKLAR, BİRLEŞİN!

THKO

NURHAK'TAN KIZILDERE'YE EYLEMCİLER ANLATIYOR ⑧

12 MART

● "Yine bütün gece yürüdük. Sabah olurken çok büyük yorgunluk ve açlık hissediyorduk. Yabana giden köylülerden bizi görenler oldu. Birisi kim olduğumuzu sordu. Biz asker olduğumuzu söyledik"

● "Yukarıda arkadaşları arıyor, bulamıyoruz. Çembere alındığımızdan haberimiz yok. Meğer onların önünü kesmişler. Orada uğraşırken bizi görmemişler. Biraz sonra üstümüzde helikopterler uçmaya başlıyor"

Mart ayında başlayan kır gerillacılığı, mayıs ayında son buluyor. 16 Martta Ankara'dan hareket eden Deniz Gezmiş ve arkadaşlarından üç-dört gün içinde, sadece Sinan Cemgil Malatya'nın Akçadağ'ına ulaşabildi. Yolda, önce Yusuf Aslan yaralı olarak Şarkışla'da, sonra Deniz, Gemerek'te, öte yandan Hüseyin İnan ve Mehmet Nakiboğlu, Pınarbaşı'nda Hüseyin'in dayısının evinde uyurken yakalanıyorlar.

Dağda ise, Gölbaşı'ndaki Kürecik Üssünü basmak için yapılan plan uygulanamadan jandarmaların kuşatması sonucu, çatışmaya giren gruptan Sinan Cemgil, Kadir Manga ve Alpaslan Özdoğan ölü, diğerlerinden Mustafa Yalçıner yaralı olmak üzere değişik yerlerde yakalanıyorlar.

İkibuçuk aylık gerillacılığın acı sonu

IRMAĞI önce Sinan geçti. Beline urgan bağladık. Sinan iyi yüzme biliyordu. Yine de zorlukla geçti. Bahar olduğu için Göksu çok coşkun akıyordu. Öyle coşkulu idi ki, Sinan'ın üstündeki donu bile aldı götürdü. Karşı kıyıya geçtiğinde çırılçıplak kalmıştı. Bizim geçemeyeceğimizi söyledi. Tekrar yanımıza geçti. Bütün rizikosuna rağmen köprüden geçmeye karar verdik. Köpekler ortalığı velveleye verdi. El lambasını kapıp dışarı fırlayanların arasından, biz hızla köprüyü geçtik ve uzaklaştık.

"Yine bütün gece yürüdük. Sabah olurken çok büyük yorgunluk ve açlık hissediyorduk. Yabana giden köylülerden bizi görenler oldu. Birisi kim olduğumuzu sordu. Biz de asker olduğumuzu söyledik. Şafakta Gölbaşı'nın İnekli köyü yakınlarına gelmiştik. Köyün sırtlarında konakladık.

Ölüm Sinanları burada yakalıyor

"31 Mayıs sabahı. Adam boyu meşelikler var. Bir de ekin. Ekinle meşeliğin birleştiği yere konuyoruz. Biraz sonra keçilerini otlatmaya götüren bir çoban görünüyor. Hayretten gözleri faltaşı gibi açılmış. Bize avcı mısınız diye soruyor ve dağa doğru hızla uzaklaşıyor.

"Biz hemen yer değiştirmiyoruz. Birincisi çok yorgunuz. İkincisi adam köye değil, dağa doğru gidiyor. Oysa, ilerdeki dereyi dolaşıp köye gitmiş ve muhtara haber vermiş. Meğer oraların telefonlu tek köyü İnekli imiş ve muhtar da doğruca Gölbaşı Karakolunu uyarmış.

"Hacı Tonak'la benim Malatya'ya giderek bir araba getirmemizi kararlaştırıyoruz. Üssün yakınındaki bir köye kadar arabayla gideceğiz. Hacı Malatyalı olduğu için bu işi halletmesi kolay. Ben de ona yardım edeceğim. Herkesin üzerindeki sivil giysileri topluyor, bunları giyiyoruz. Yanımızda silah götürmenin doğru olup olmayacağı tartışılıyor bir ara. Götürmeme kararı alıyoruz.

"Üç arkadaş, Alpaslan, Mustafa ve Metin, biraz kestirebilmek için uzanırken, Sinan, Kadir, Hacı ve ben, gideceğimiz yolu keşfe çıkıyoruz. Arkadaşlardan 150-200 metre uzaklaşmışız. Dürbünle baktığımızda Maraş-Malatya karayolunu görüyoruz. Bu yola çıkıp otobüs bekleyeceğiz. Oradan köy de görünüyor, Gölbaşı'nın bataklık gölleri de. Nerede buluşacağımızı falan kararlaştırırken.. önümüzde iki jandarma peydah oluyor! Demek ki biz konuşurken onlar da gelip etrafımızı çevirmişler.

"İlk önce havaya ateş ediyorlar. Kimsiniz, necisiniz, teslim olun, diye bağırıyor içlerinden biri. Sinan ve Kadir ilk anda silahlarını arkalarına saklamaya çalışıyorlar. Hacı'da ve bende zaten silah yok. Sinan, 'Koşun arkadaşlara haber verin, ben de geliyorum' diyor. Koşarak arkadaşların yanına gidiyorum. Bir ara arkama dönüp bakıyorum: Sinan, diz çökmüş vaziyette ateşe başlamış. Sinan'da şimdilerde adından çok söz edilen Klaşinkof var. Bu silah eskiden Hacı Tonak'ındı. Silaha, halk adına el koymaya çalışırken, kendisi de bize katılmıştı. Hatta, gönüllü katılmadı, silahın arkasından geldi düşüncesiyle bir süre kendisine kuşkuyla bakmıştık. Sonra güvendik.

"Hacı geri dönüp koşarken ayağı taşa takılıyor ve orada, jandarmalarla Sinan'la Kadir'in arasında, iki ateş arasında kalıyor. Jandarmalar gelip onu yakalıyor, başına bir de nöbetçi dikiyorlar. Gidip arkadaşları uyandırıyorum. Az sonra Sinan ve Kadir nefes nefese geliyorlar. Sinan topallıyor. Alpaslan, 'Ne oldu Sinan Hoca vuruldun mu' diye soruyor. O da, 'Hayır gözlüğümü düşürdüm', diye cevaplıyor. Meşelerin arkasından zaman zaman duman yükseliyor. Silah sesleri geliyor. Askerleri artık göremez olduk. Kadir, Mustafa ve Alpaslan, önümüz sıra, akşam geldiğimiz tarafa yöneliyorlar. Ben de, dumanın göründüğü yeri elimdeki otomatikle rastgele tarıyorum. Alpaslan, boşa mermi harcama, diye uyarıyor. Bundan sonra harcamak istesem de bunu yapamayacağımı bilmiyor oysa. Tetiği çekip çekip bırakmak gerekiyormuş. Bense bir tuttum bir daha bırakmadım. O da mermiyi sıkıştırmış, otomatik bir daha atmaz oluyor.

Jandarma kuşatması

"BİZ Metin'le konakladığımız yerdeki mermi ve dinamitleri toplarken arkadaşlarla biraz aramız açılıyor ve araya jandarmalar giriyor. Biz tesadüfen çemberin dışında kalıyoruz. Silah ve karşılıklı teslim ol çağrıları hemen yanıbaşımızda gibi. Jandarmalar silah sesleri arasında küfrediyor. Biz bu seslerin geldiği yerin hafif sağ tarafından, akşam geldiğimiz tepeye tırmanıyoruz. Tahminen 15-20 dakika kadar sonra ne silah sesi, ne jandarmaların küfürleri, hiç biri duyulmaz oluyor. Yarım saate varmadan biz de tepeyi tırmanıyoruz. Çok susamışız. Yorulmuşuz. Dizlerimizde derman yok. Aslında yorgunluğumuz kendini yeni duyurmuyor. Ama panik ve heyecan buna tuz biber ekti.

"Yukarıda arkadaşları arıyor, bulamıyoruz. Çembere alındığımızdan haberimiz yok. Meğer onların önünü kesmişler, orada uğraşırken bizi görmemişler. Biraz sonra üstümüzde helikopter uçmaya başlıyor. Biz akşama dek o tepede arkadaşları arıyor ve bekliyoruz.

"Gece bastırıyor. Neden sonra, ayrıldığımız diğer 14 arkadaşın gittiğini sandığımız yöne doğru yola çıkıyoruz. Ertesi sabah yolumuzun üzerinde birkaç çadır görüp yanaşıyoruz. Üç arkadaşımızın öldüğünü, birinin yaralı, diğerinin de sağ olarak yakalandığını söylüyorlar. Yıkılıyoruz!.."

Mart ayında başlayan kır gerillası harekatı, işte böyle, 31 Mayıs sabahı, acı bir biçimde sona eriyor. Sinanların bu beklenmedik ölümü, onlarla birlikte dağa çıkan gençlerin çoğunu gerçekle yüzyüze bırakıyor ama artık çok geçtir: Bir-iki kişinin dışında -ki onlar da bir süre sonra yakalanacaklardır- hemen hepsi bir hafta içinde yakalanıyorlar. Arkalarında Sinan, Kadir ve Alpaslan'ın ölülerini ve biri yaralı iki arkadaşlarını bırakıyorlar. Üç gencin cesetleri Gölbaşı Sağlık Ocağının garajına öylesine atılıvermiştir. Sağlık ocağının bodrumuna hapsedilen Hacı Tonak'ı onlardan sadece bir duvar ayırmaktadır. Mustafa Yalçıner ise, bir üst katta, karyolasına kol ve bacaklarından kelepçeli, yaralı olarak yatmaktadır.

Bitti

Hacı Tonak'ın gerilla günlüğünden

● **Mustafa Yalçıner ve Hacı Tonak'ın dağda iken tuttukları "Gerilla Günlükleri", yakalandıkları zaman güvenlik kuvvetlerinin eline geçmiş ve Sıkıyönetim Savcılığının iddianamesinde de delil olarak kullanılmıştır.**

"Dünyanın en pespaye gerillaları öyle sanıyorum ki biziz. Hareket kabiliyeti gerillanın en önemli silahıdır. Ama bizdeki hareket yeteneği, çingenelerden bile az. Bölgeyi hiç tanımıyoruz. Bulunduğumuz yerdeki en yüksek tepeye çıkıp dürbünle gideceğimiz yeri kontrol ediyor, ondan sonra geceyi bekliyoruz. Gece olunca yola çıkıyoruz. En sota kır gördüğümüz yere sığınıyoruz. Sığındığımız yer, sabah kalkınca davar ya da sığır sürüleri ile çevrilmiş oluyor. Çünkü konakladığımız yer bir köyün yamacı, yolun hemen kenarı. Bazen de hiç beklemediğimiz zamanlarda kendimizi köyün ortasında buluyoruz.

"Grubu yöneten arkadaşların yönetim yetenekleri oldukça zayıf. Bu konuda yeni yeni tecrübeler kazanıyorlar. Bakıyorum bir gün birisi gruba iltihak etmiş, birkaç saat sonra kalkıp gidiyor. Geçmişi araştırılmış değil. Devrimci ya da sempatizan olduğu biliniyor o kadar. Açıklık ve dürüstlük ilkelerine ters davranışlar var.

"Ama hepsi de ölümüne yiğit. İnançlı insanlar. Grupta herkes, düşmanı haddinden fazla küçümsüyor. Oysa düşmanı taktik planda, olduğu gibi, kendi gücümüzü de olduğu gibi görebilmelidir.

"Bir başka önemli zaaf, bizim dışımızda başka kimse yok. Türkiye'de en yetenekli adamlar bizim gruptakiler. Türkiye'de devrimci hareket bizimle başlamıştır.

"Kaç gündür gök delinmiş gibi yağmur yağıyor. Orman geçtiğimiz yerlere göre bizim için düş gibi. Daha önceleri yaktığımız ateşin etrafında konuşurken hep ormanı düşünürdük. Fakat şimdi ateş de yakamıyoruz. Bütün arkadaşlar gruplar halinde ağaçların dalları altına sığınıyorlar. Her ağacın altından türkü sesleri geliyor. Kulakları sağır edercesine gök gürültülerinin arasından "Çeteler dağlarda kızıl ot yaksın" gibi türkü sesleri duyuluyor. Yağmur yağdıkça bizde türkü söyleme şevki artıyor. Galiba tabiattan uzaklaşmanın verdiği iç dürtü ile birbirimize yakın olmak istiyoruz. Türkü söyleyerek ısıtıyorduk kendimizi.

"Burada en çok konuşulan konulardan birisi de yemek"

TV'de HABER YORUM MAGAZİN

TELEVİZYONDA

BUGÜN

17.00	HABERLER
17.05	UZAY 999
18.50	LASSIE
19.10	ANADOLU'YA
19.50	UYKUDAN ÖNCE
20.00	HABERLER
20.50	TURİZM DEDİKLERİ
21.10	TATLI ÇARŞAMBA
22.00	BEYAZ ELMAS
22.25	AŞK GEMİSİ
23.10	KLASİK BATI MÜZİĞİ
23.40	HABERLER

Alman gelin Ursula bu sefer Suna ablayı çileden çıkarır. Kendisine yapılanlara sonuna kadar tahammül eden Suna abla, Ursula komşularına da saygısızlık edince artık dayanamaz.

21.10 Ekran başına!

Tatlı Çarşamba veda ediyor

Tatlı Çarşamba'yı bu akşam son kez izleyeceğiz ekranda. Gerçi yeni sezonda tekrar ekrana geleceği söyleniyor ama bizim TRT'nin işine akıl ermediği için ne olacağı bilinmez. Biz yine de bütün yaz ayrı kalacağımız için Tatlı Çarşamba'nın tatlı kahramanlarını özleyeceğiz.

19.10 Anadolu'ya

CIBILKÖY PROTESTO EDİYOR

Parlar Yazan'ın hazırladığı programın bugün yayınlanacak 24. ve son bölümünün adı "PROTESTO" adını taşıyor.

Dibekçi Salih'in Ankara gezisi başarısızlıkla sonuçlanmıştır. Hıncını köyde yapılacak muhtarlık seçimlerinden çıkaracak ve Kadın Ana'yı bertaraf ederek köyden adını silecektir. Fakat becerebilecek mi? Başarı ve başarısızlıkları, acı ve sevinçleri, dayanışma ve çekişmeleriyle Kadın Ana, Dibekçi Salih, Ali Çürükoğlu, Güllü ve öteki kahramanlar Cıbılkoy'de kalacaklar. Kimbilir belki bir gün yine uğrarız diyor, Kadın Ana'nın yazarı. Dilek ise Cıbılköye artık çekişme yerine barış ve dostluğun gelmesi.

22.00 Beyaz Elmas

FIRAT'IN KOLYELERİ

Programın bugün yayınlanacak olan "Fırat'ın Kolyeleri" adlı ikinci bölümünde, Türkiye'nin büyük akarsuyu Fırat'ın ülkeye sağladığı yararlar belirtilecek. Fırat üzerinde geleceğe yönelik çalışmaların dile getirildiği programda Güneydoğu Anadolu Sulama Projesi (GAP) anlatılacak.

Tarih boyunca İŞKENCE

Hazırlayan: R. Kısacık

Yakın Çağ işkenceleri - 7 -

Naziler tıp deneylerinde farelerin yerine insanları kullandılar

● **Tıp, Nazi doktorlarının elinde işkence aracı haline getirildi.**

● **"Doktorlar Davası" denilen davada Nazi doktorlarının 300 kişi üzerinde donma tecrübeleri testleri yapıldı.**

RACHSENHAUSEN'de kurulan Dachau toplama kampı, ilk kurulan kampların en büyüğü ve en ünlülerinden biriydi. Bu kampta milyonlarca insan, çeşitli işkencelere uğratılmış, üzerlerinde en akıl almaz tıp deneyleri yapılmış ve sonuçta öldürülmüştü.

Nazi liderlerinin merakları, insanlık için en utanç verici örnekler oluşturuyordu. İnsan vücudunun, kara, buza, buzlu suya ne denli dayanıklı olduğu araştırılmak isteniyordu. Bunun için tutuklular, önceden hazırlanmış buzlu suların içerisine çırılçıplak atılıyordu. Birçoğu, açık havada aşırı soğuğa bırakılıyor ve donmakta olan bir insanın neyle ısınabileceği araştırılıyordu. Binlerce tutuklu, çırılçıplak bir şekilde karlar içerisine gömülüyordu. Kuzey Okyanusunun buzlu sularına düşecek, Norveç'te, Kuzey Rusya'da kutup kuşağının üzerine donmuş yerlere inecek Alman pilotlarıyla, denizcilerinin ne olacağı bu deneylerle araştırılıyor, raporlar cephelere gönderiliyordu.

"DOKTORLAR DAVASI"

NÜRNBERG Mahkemesinin, "Doktorlar Davası"nda ortaya çıkan açıklamalara göre, 300 kişi üzerinde donma deneyi uygulanmıştı. Bunların 100 kadarı deney devam ederken ölmüş, geri kalanların tümü ise ya çıldırmış, ya da öldürülmüştü.

Varşova'da 60 km. uzaklıktaki Treblinka'da 1 no.lu kamp, 1941 sonbaharına doğru açıldı. Bu kampın biraz uzağında bir ölüm fabrikası kuruldu. Bu kamp verilen emirler gereğince son derece gizli tutulacak, adı bile edilmeyecekti. Oraya giren insan, hiç bir zaman sağ olarak çıkamayacaktı. Fabrikanın 1 km. uzağından geçenler bile ikaz edilmeden ateş açılıp öldürülüyordu. 3 ay içerisinde, 3 milyon insan bu fabrikada en ağır ve en akıl almaz işkenceler sonucu öldürüldü. Burada yaşamaya mahkum olmak, ölümden daha yeğ tutuluyordu, tutuklularca. 2 Ağustos 1943'te tutuklular isyan çıkarıp, kampı ateşe vererek, ormana kaçıştılar. Kamplarda, Nazilerin vahşetine karşı isyanlar böyle başladı. 14 Ekimde Sobibor'da isyan çıktı.

Tuna nehri kıyısındaki Maudhausen'de bir toplama kampı kuruldu ki; bu kamp, Alman toplama kamplarından daha çok insan öldürmekte ön sırayı aldı. 1939'da Hitler'in ele geçirdiği topraklar üzerinde 10 milyonu aşkın Yahudi yaşıyordu. Hitler'in düşüncesine göre, Yahudiler yerleştikleri ulusu kısa zamanda çökerten, yaşama hakkı olmayan bir ulustu. Nürnberg'de iddianamelere göre, Buchenwald, Treblinka, Auschwitz, Dachau, Mautshausen Kamplarında 5 milyon 700 bin Yahudi vahşi işkenceler sonucu öldürüldü, tıp deneyleri sonucu öldürüldü, diri diri fırınlarda yakıldı. Açlık ve sefaletten, bulaşıcı hastalıklardan, toplu halde kurşuna dizilmelerle kırdırıldı, donduruldu.

İNSANLARI KOBAY YAPIYORLAR

BUNLAR yalnız Yahudiler miydi? Bu kamplarda Nazilerin en vahşi işkenceleriyle yaşamlarını yitiren Alman devrimcileri, demokratlar, kısaca Alman Nazizminin karşısında olan, öğrenci, bilim adamı, aydın ve emekçiler de vardı. Tıp deneyimlerinde, fare ve tavşan yerine kadınlar ve kızlar kullanıldı. Kadınların bacaklarından alınan sinirler ve dokular çeşitli deneylerde kullanılırken, açılan yaralar ilkel bir şekilde dikildiği için, sonradan bu tutuklular çeşitli hastalıklardan öldüler.

Doktor Rascher'in, Himmler'e yazdığı mektuplarda Nürnberg Mahkemelerinde "Doktorlar Davası" tutanaklarında kısaca şu insanlık dışı tablolar gözler önüne seriliyordu: Donma, tuzlu suda bırakılma, cinsel ısınma vb. tıp deneyleri için Himmler'e yazılan mektuplardan örnekler özetle şöyleydi:

"...Vücutlarında dövme olan bütün tutukluların dispansere gelmeleri emredildi. Tutuklular önce muayeneden geçirildiler. En güzel dövmeleri olanlar bir yana ayrıldı. Bunlar, enjeksiyon yapılarak Pataloji Bürosunda dövmeleri alındı. İşlendikten sonra Koch'un karısına verildi. Koch'un karısı da, bunlardan abajur ve süs eşyası yaptı..."

"... Bazen güzel derili vücutlar bulmakta güçlük çekiyorduk. Doktor Rascher o zaman şöyle diyordu: Peki yarın bulur getiririm. Ertesi gün 20-30 genç kız geliyordu. Bunların derileri bozulmamıştı. Derilerin sağlam ve hastalıksız olmalarına dikkat ediliyordu. Bu nedenle, iyi birer muayeneden geçiriliyordu..."

"... Bayan Koch'un Buchelwald tutuklularının üstünde geniş ölçüde yetkisi vardı. Ufak bir kapris tutukluya büyük işkencelere malolurdu. 3. test 29 bin feet irtifa tekabül edecek oksijenli bir odada, 37 yaşında sağlam bir tutuklu üzerinde yapıldı. Solunum 30 dakika sürdü. 4 dakika sonra TP (Test Person, yani teste alınan kişi) terlemeye başladı. Başını eğdi. 5 dakika sonra spazmlar başladı. 6-10 dakika arasında terleme gittikçe arttı. Tutuklu bilincini kaybetmeye başladı. 11-13 dakikalarda solunum dakikada 3'e indi. Ancak bu dönemin sonunda bitti. Solunum kesildikten aşağı yukarı yarım saat sonra otopsiye başlandı..."

Yarın: Tutukluların beyinleri çıkarılıp karşılaştırılıyordu